KURTULUŞ

sosyalist dergi

LÜBNAN SORUNU

•

DEMOKRASİ

•

TEORİK EĞİTİMİN ÖNEMİ VE YÖNTEMİ ÜZERİNE

•

«DEVRİMCİ GENÇLİK» YENİ BİR DÖNEMİN BAŞLANGICINDA

EKİM 1976

5

KURTULUŞ
sosyalist dergi

AYLIK DERGİ
Ekim 1976
YIL: 1 — SAYI: 5

Sahibi: **İsmail AYÇİÇEK** / Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: **Mustafa EKER** / Yönetim ve Yazışma Adresi: İbrahim Müteferrika Sok. Fazilet Han, Kat: 4 No: 409 ULUS - ANKARA / Abone Bedeli: **Yıllık 75 TL. Altı Aylık 40 TL.** dir. Yurt dışı abone bedeli iki katıdır/Her türlü ödeme için : İsmail Ayçiçek, Posta çeki No: 100994

İÇİNDEKİLER

Dizgi ve Baskı :
Ufuk Matbaası



MAO TSETUNG

1893 — 1976

Çin devriminin baş mimarı ve önderi Mao Tsetung öldü. Onun yarım asrı aşan mücadele hayatı, Yeni Çin'in yaratılması tarihiyle özdeştir.

LÜBNAN SORUNU

Emperyalizmin ortadoğuyu parça parça edip yarattığı Arap devletlerinden biri de Lübnan'dır. Ortadoğuda beyaz kadın ticaretinden uluslararası casusluk eylemlerine kadar her türlü dalaverenin döndürüldüğü Beyrut kenti tarihinde rastlanılmamış bir mücadeleyle yüzyüze geldi. Arap - İsrail savaşları sırasında olayın dışında kalarak, özellikle emperyalist ajanların cirit atmasına müsait bir bölge olarak kalabilen Lübnan, dünyadaki bunalımın derinleşmesi ve ülke içerisindeki sınıfsal kutuplaşmanın keskinleşmesiyle birlikte, artık beyaz kadın ticareti ve uluslararası casusluk merkezi olamıyacağını, buna daha fazla tahammül edemeyeceğini belirtircesine, sınıf mücadelesinin en keskin biçimini ortaya koydu.

Ülkede azınlığı oluşturan hiristiyanlar imtiyazlı statülerini hiristiyan-müslüman ayırımı üzerinde 1975 yılına kadar sürdürdüler. Ülkenin en büyük zenginleri hiristiyanlardan oluşuyordu. Müslüman çoğunluk ise proletarya ve köylülüğün saflarındaydı. Ülke nüfusu arasındaki ayırımı hiristiyanlık-müslümanlık çerçevesinde tutuş proletaryanın ve yoksul köylülüğün saflarında önemli bir çatlak yaratıyor ve hakim sınıflar güçlü bir sınıf mücadelesiyle yüzyüze gelmeksizin egemenliklerini emperyalizmle iç içe sürdürebiliyorlardı. Sınıfsal zıtlaşmanın gelişimi bu duruma ancak 1975 yılına kadar müsade etti.

Ülkedeki sınıfsal çelişkiyi vahimleştiren diğer önemli faktör de, ortadoğunun baş belası, ABD emperyalizminin ileri karakolu siyonist İsrail'in yurtsuz bıraktığı Filistinli mülteciler sorunu oldu.

Siyonistler tarafından ülkelerinden sürüldüklerinden beri bir gün olsun mücadeleyi elden bırakmayan Filistinliler Arap gericiliğinin kalelerinden biri olan Ürdün'deki 1970 Eylül katliamından sonra faaliyetlerini büyük ölçüde Lübnan'ın güney topraklarında geliştirdiler. Mücadelelerini burada da sürdürmeye çalışan Filistinliler, İsrail'le yakın ilişkiler içerisinde bulunan Lübnan hakim sınıflarını son derece rahatsız ederken halkın büyük bir kesiminin desteğini alıyorlardı. Bu, hakim sınıflar için daha da dayanılmaz bir durum yaratıyor ve Filistinlilerden kurtulmak için ellerinden geleni yapıyorlardı.

Bunun yanında diğer Arap ülkeleri de Filistinlilerin mücadelesini kendi denetimleri altına almak, zaman zaman onu pasifize edebilmek amacıyla, değişik manevralar çeviriyorlardı. Faysal gibi ekonomik bağımlılıktan yararlanarak denetim yaratmaya çalışanların yanında, Suriye gibi doğrudan doğruya Filistinlilerin bir kısmını kendi subaylarının denetimi altında bulundurduğu El-Saika gibi örgütler vasıtasıyla bu hareketi kendi kontrolü altına almaya çalışan Arap ülkeleri de söz konusuydu. Bütün bu çabalara rağmen, büyük bir çoğunluğu hâlâ çadırlarda yaşayan Filistin halkı, Filistin toprakları üzerinde bağımsız bir devlet kurma mücadelesinde yılmamıştı. Filistinlilerin azimli mücadelesi karşısında hareketi ne kendi kontrolleri altına alabileceklerini ne de arap halklarının nefretini çekmeksizin tasfiye edebileceklerini anlayan Arap ülkeleri ve emperyalistler, Filistinlileri İsrail - Ürdün arasında dar bir bölgeye sıkıştıracak çeşitli devlet önerileriyle ortaya çıktılar. Elbetteki bunların hiçbiri Filistinlilerin kendi kaderlerini serbestçe tayinini sağlayacak formüller değildi.

Ortadoğuda Filistinlilerin varlığından en çok

rahatsızlık duyan iki yönetimin biri Ürdün'de diğeride Lübnan'dadır. Filistin bağımsızlık hareketi yalnızca kendi bağımsız mücadelesiyle Arap rejimlerine ters düşme durumunda olmamakta, ayrıca mücadelesindeki son derece farklı anlayışla - mücadeleyi geniş halk kitlelerine yaymış olmak - Arap ülkelerindeki sınıfsal mücadele bayrağının kendi burjuvazilerine karşı da yükseltilmesine neden olmaktadır. Özellikle bu nedenledir ki, bu gün Lübnan'da bulunan Filistinliler Lübnan soluna büyük destek sağlamışlar ve tam bir çürümenin içerisinde bulunan Lübnan rejimine karşı bir tehdit unsuru haline gelmişlerdir.

Lübnan'da son derece çürümüş bir halde bulunan ve hakim sınıfların baskı aracı rolünü layıkıyla yerine getiremeyen bir devlet aygıtının varlığı, hakim sınıfları özel askeri birlikler beslemeye zorlamış, gelişen sınıf mücadelesini kısmen devlet güçleriyle bastırmaya çalışırken, kısmen kendi elindeki silahlı güçlerle bunu başarmaya çalışmışlardır.

Filistin kurtuluş mücadelesinden son derece etkilenen Lübnan halkı da gelişen sınıf mücadelesine paralel olarak silahlı örgütlenmelere gitmeye başlamıştı. Ancak bu örgütlenmelerin en büyük zaafı doğru bir siyasal önderliğin sağlanamayışı yüzünden parça parça bir halde bulunması idi. Bu halde olmasına rağmen, yine de işbirlikçi Lübnan rejimi için büyük bir tehlike teşkil ediyordu. Bir yandan Filistinli'lerden kurtulmaya çalışırken, diğer yandan birincisinden daha da tehlikeli bir gelişimle yüzyüze gelen işbirlikçi Lübnan rejimi kendisi için daha kolaylıkla bastırılabilecek gibi görünen sınıf mücadelesi üzerine yürüdü. Hem Lübnan solunun parça parça bir halde kaypak önderler yönetiminde bulunuşu, hem de Filistinlilere doğrudan

bir saldırının daha zor ve tüm Arap halklarının nefretini kazanacak bir durum arzetmesi Lübnan hakim sınıflarının saldırısının birinci elden Lübnan solu üzerine olmasını zorunlu kılmaktaydı.

İlk sürtüşmeler 1975 başlarında solcularla, Lübnan hakim sınıflarının milisleri durumunda olan Falanjistler arasında sokak çatışmaları şeklinde yer almaya başladı. Çatışmalar giderek yayılıp tüm Lübnan'ı kapsar hale geldi.

Başlıca mücadelesini İsrail'e karşı yönlendiren Filistin kurtuluş hareketi, başlangıçta bu çatışmalar içerisinde yer almazken, Lübnan halkıyla olan organik bağları bu durumun daha fazla sürmesine imkan veremezdi. Çatışmalara Filistinlilerin de dahil olmasıyla birlikte artık ülkede tam bir devrim durumu yaşanılmaya başladı. Devlet otoritesi tümüyle ortadan kalktı. Çatışmalar ilerledikçe solcular duruma hakim olmaya başladılar. Bu bütün emperyalist güçleri, bu arada diğer gerici Arap rejimlerini da rahatsız etmeye başladı.

Lübnan'daki bu gelişimi kendi stratejisi açısından olumsuz bulan Suriye 1976'nın başlarından itibaren yavaş yavaş Lübnan'a müdahaleye başladı. İlk müdahaleleri Lübnan sorununun çözümü için bir takım formüller önererek soldan yana bir görünüş getiriyordu. Suriye'nin bütün çabaları iç savaşı durdurmak ve Lübnan da kendisine yakın istikrarlı bir yapı oluşturmaktı. Lübnan üzerindeki baskıları bu doğrultuda yoğunlaştıran Suriye'nin ilk isteği seçimlerin yapılması, müslüman ve hiristiyanlar arasında bir koalisyonun kurulmasıydı. Bu hedefe ulaşmak için Suriye siyasi baskının ötesinde El-Saika örgütü vasıtasıyla askeri güçte kullanmaya başladı. İlk defa Lübnan'lı komünistlerle El-Saika gerillaları arasında kanlı çatışmalar oldu. Buna rağmen mayıs 76 içerisinde seçimler yapıldı ve Süley-

man Franjiye'nin yerine Elias Sarkis seçildi. Elias Sarkis Suriye'nin daha önceden desteklediği aday idi. Solcuların iddiaları Suriyenin, Lübnan'a Sarkis vasıtasıyla egemen olacağı şeklindeydi. Ancak yapılan seçimler çatışmaların durması için yeterli olmamıştı. Sınıf mücadelesinin ulaştığı bu boyutlar elbetteki seçim sonuçlarıyla garanti altına alınamazdı. Çoğunluğu teşkil eden müslümanlar bir çok reform talebiyle öne çıkıyorlar ve gelişmenin nereye kadar süreceği konusunda kesin hiçbir şey söylenemiyordu.

Lübnan solu ve Filistinliler Lübnan'da öylesine bir durum yaratmışlardı ki, bundan ne İsrail ve batılı emperyalistler ne de Arap rejimleri hoşnut olabiliyordu. İsrail'le olabilecek yeni bir çatışmayı henüz düşünmeyen Suriye, Lübnan'daki gelişmelerin böyle bir olayı yaratabileceği korkusu içerisinde;

1. «Çarpışmaları durdurmak,
2. «Ülkenin parçalanmasını önlemek,
3. «FKÖ'nün Lübnan toprakları üzerindeki varlığını korumak»

üzere Lübnan'a doğrudan askeri müdahalede bulunduğunu bildirdi. Olayların gelişiminin de gösterdiği gibi, Suriye müdahalesinin amacının özellikle üçüncü maddeyle bir ilgisi yoktu. Suriyenin bütün amacı çarpışmaları durdurmak Filistin kurtuluş hareketini kendi denetimi altına almak ve Lübnan'da Elias Sarkis başkanlığında Suriye yanlısı bir hükümet oluşturmaktı.

Suriye saldırısı, sağcı hıristiyanları oldukça sıkışık bir duruma sokmuş olan müslüman solcular üzerine oldu. Aşağılık Tel el Zaatar katliamı bizzat Suriyeli bir albay komutasındaki hiristiyan sağcılar tarafından yürütüldü. Suriyelilere karşı kahra-

manca direnen Filistinliler ve Lübnan halkı büyük kayıplara uğradı. Çatışmaları durduracağını ilan eden Suriye, bunlara kendisinin de katılmasıyla daha da şiddetli bir savaş ortamını doğurdu. Doğrudan doğruya solcu müslümanları katletme haline dönüşen Suriye saldırısı karşısında Filistinlilerin ellerinde bulunan bir çok kasaba ve en önemli iki kamp Suriye kuvvetlerinin yardımıyla hiristiyanlarca düşürüldü. Ellerindeki hemen bütün direnme noktaları düşürülen müslüman solcu kuvvetler son direnme bölgesi olan dağlık arazilere çekilmek zorunda kaldılar. Mücadele hâlâ daha devam etmektedir. Geçici yenilgiler alsa da zafer mutlaka halkların olacaktır.

Bütün gelişmeleri batılı emperyalistler ve İsrail siyonistleri büyük bir keyifle seyretmektedirler. İsrail'in yıllardır başaramadığını Suriye'nin bir ayda başarmış görünmesi emperyalistlerin nezdinde Suriye'nin tavrının olumlu karşılanmasını getirmiştir.

Bir yandan Filistinlilere yardımda bulunurken diğer yandan «kapitalist olmayan yol» tezini Suriye'de hakim kılmaya çalışan SSCB, Suriye'nin Lübnan'a saldırısı karşısında başlangıçta bir türlü açık bir tavır ortaya koyamamıştır. Lübnan'a yapılacak bir batı müdahelesine şiddetle karşı dururken Suriyenin tavrını ancak üstü kapalı ifadelerle eleştirme yoluna gitmiştir. Çünkü ne yardan ne serden geçebiliyordu. Daha sonra Suriye'nin müdahale giderleri için SSCB'den yardım istemesi Sovyetlerin reddi ve Filistinlilerin açıktan destekleneceği cevabı ile karşılaştı. Ardından SSCB Suriye'ye Sayda liman kentini terketmesi konusunda bir nota verdi. Ancak bütün bunlar Filistin halkının katledilmesini önleyemedi.

Mısır deneyinden sonra ikinci kez, Sovyetlerin

«kapitalist olmayan yol» tezinin ortadoğu halkları için nelere mal olduğu daha açık görüldü. Tüm anti-marksist tezler gibi bu da tarih önündeki mahkûmiyet damgasını bir kez daha yedi. Bir üçüncü mahkûmiyetini de Irak'ta yiyeceğinden hiç şüphemiz yoktur.

Bütün bu gelişimler karşısında dünya sosyalist hareketi içerisinde tek doğru önderliği ortaya koyduğunu iddia eden Çin'in tavrı ise tarafsız bir gözlemcininkine benzemektedir. Son derece alâkasız bir biçimde, Çin Lübnan'daki olayları halkın iki kesiminin birbirine düşürülmesi olarak yorumlamakta ve müsebbibinin de SSCB olduğunu iddia etmektedir. Ancak gerçekler bunu bütünüyle inkar etmektedir. Lübnan'da halkın iki kesimi değil burjuvazi ile proletaryanın güçleri çatışmakta ve katledilen ilerici halk olmaktadır. Başka ülkelerin «iç işlerine karışmama» tezine dayanarak bir halkın katledilmesine göz yummak enternasyonalist anlayışla bağdaşmaz. Lübnan'daki çatışmaları yaratan SSCB değil, sınıf mücadelesidir. SSCB ise ancak yanlış tezlerle yola çıkıp gerçekle çatıştığında apışma pozundadır.

Katledilen bir halkın yardımına koşmak «başka ülkelerin iç işlerine müdahale» değil, zorunlu görevimizdir. Aynen Kore'de ve Angola'da olduğu gibi.

YAŞASIN FİLİSTİN VE LÜBNAN HALKLARININ KURTULUŞ MÜCADELESİ,

KAHROLSUN SİYONİZM, EMPERYALİZM VE UŞAKLARI.

KURTULUŞ

LÜBNAN'DA SAVAŞAN GÜÇLER

1. Filistinliler

Filistin Kurtuluş Ordusu : Bunlar, Suriye'de eğitim görmüş general Budeyri komutasındaki 6.000 askerle 1976 Şubatına kadar Mısır'da bulunan ve General Ayn Callud'un komutasında olan 3000 kişilik kuvvettir.

Filistin Kurtuluş Örgütü : Gerillaların gruplaşmasından oluşmuştur. Bunlar Yasser Arafat'ın El Fetih örgütü, Zuheyr Muhsin'in El-saika örgütü, George Habbaş'ın Filistin Halk Kurtuluş Cephesi, Havatme'nin Filistin Demokratik Kurtuluş Cephesi, Ahmet Cebril komutasındaki Halk Cephesi kuvvetleri, Abdülvahap Kayyali'nin başında bulunduğu Irak yanlısı Arap Kurtuluş Cephesi'dir.

2. Solcu Müslümanlar :

İlerici Sosyalist Partisi lideri Kemal Canbulat'ın örgütü, dağlık bölgelerdeki Müslümanlar ve Dürzi'lerden oluşmakta ve üç bin kişilik bir askeri gücü vardır.

Nasırcı Akım : Lübnan ordusundaki Müslümanlardan oluşmuştur ve başlarında Teğmen Kâtip bulunmaktadır. Bu gücün üç bin kadar olduğu bilinmektedir.

Baasçı Akım : Başlarında Asım Kanzo'nun bulunduğu Suriye Baas Partisi yanlısı grupla başlarında Abdel Rafei'nin bulunduğu Irak Baas Partisi yanlısı gruptan oluşmaktadır.

Milliyetçi Suriye Akımı : Lübnan'ın solcu bir grubudur, ve İnaam Raad ve İlyas Girgi'nin başlarında bulunduğu iki karşıt gruptan oluşmaktadır.

Lübnan Komünist Partisi, Lübnan Komünist Hareketi ve bazı diğer solcu gruplar. Komünist Partisinin başında George Havi ve Komünist hareketinin başında da Muhsin İbrahim vardır.

3. İslamcı Hareketler :

Sünni Müslümanlar : Başlarında Saab Selam, Adnan el Hakim, Raşit Kerami bulunmaktadır.

Şii Müslümanlar : Sosyal Demokratların başında Kemal Assad, dindarların başında Ahmed Safuan ve Şam'la ilişkisi olan İmam Musa Sadri vardır.

Alevi Müslümanlar : Gençlerden oluşmuştur. Kuzey Lübnan'da milis kuvvetleri vardır.

4. Sağcı Hiristiyanlar :

Lübnan Ordu Birlikleri : Eski Cumhurbaşkanı Süleyman Franjiye'ye bağlı Lübnan ordusunun 3 bin kişilik gücüdür. Komutanları General Bereket'tir.

Falanjist Parti : Pierre Gemayel'in liderliğinde toplanmıştır. Camille Chamoun'un **Liberal Partisiyle** birlikte on bin kişilik iyi eğitilmiş bir kuvveti vardır.

Özel Birlikler : Tanınmış iş adamları ve politikacıların silahlandırdıkları birliklerdir.

DEMOKRASİ

Burjuvazi tarafından en çok çarpıtılan konulardan biri olan devlet meselesini kavramak, marksizm-leninizmin en temel ve en karmaşık meselesini kavramaktır. Burjuvazinin devlet meselesini çarpıtması boşuna değildir. Devlet meselesinin doğrudan ilişkisi devrimdir. Proleter devrimcilerinin devlet meselesine getirecekleri yanlış tahliller doğrudan doğruya devrim meselesini etkileyecektir.

Devlet meselesindeki çarpıtma sadece burjuvazinin yaptığı bir iş değildir. Her türden oportünizmin temeli de gene devlet meselesindeki çarpıtmaya dayanmaktadır ve hepsinin sonu da devrimi inkâr etmeye varmaktadır.

Ülkemiz sosyal pratiğinde ise devlet meselesinin önemi daha da fazladır. Ülkemizde devlet meselesi üzerine belki de başka hiç bir ülkede rastlanmayacak kadar çok ve «orjinal» teoriler vardır. Çarpıtma, meselesinin en temel ilkelerinden başlamaktadır. Ve çok zaman devletin **daima** bir sınıfın diğer sınıflar üzerindeki baskı ve şiddet aracı olduğunu inkâr etmeye kadar varmaktadır.

Kurtuluş'un 4 üncü sayısında devlet meselesinin en temel ilkelerini açıklığa kavuşturmaya çalıştık. Bu karmaşık ve binbir tarafından çarpıtılmış konuya doğru ve sağlam bir yaklaşım için gerekli ilk verileri sergiledik.

Ülkemiz sosyal pratiğinde devlet meselesi kadar önemli ve en az devlet meselesi kadar, belki daha da fazla çarpıtılmış bir başka konuda demokrasi meselesidir. Daima devlet meselesi ile birlikte ele alınmak zorunda olan demokrasi meselesini ülkemizin sosyal pratiğinin somut şartları sonucu ay-

rı bir yazı olarak ele almak ve gene meseleye doğru ve sağlam bir yaklaşım için gerekli ilk temel verileri sergilemek istiyoruz. Demokrasi konusundaki çarpıtmaların da doğrudan vardığı nokta, devlet ve devrim meseleleridir. Bu nedenle de demokrasi meselesinin temelden çözümü olmadıkça devlet meselesine tam ve doğru bir yaklaşımda bulunmak mümkün değildir.

Demokrasinin ele alınışındaki binbir türlü çarpıtmayı iki temel sapmada toplayabiliriz: Birincisi, İkinci Enternasyonal oportünistlerinin çizgisidir ki bunlar burjuva demokrasisini allayıp pullayarak proletaryaya sunmaktadırlar. İkinci Enternasyonalin demokrasi meselesine yaklaşımını savunanlara (bilinçli yada bilinçsiz) göre burjuva demokrasisinin anlamı «eşitlik», «özgürlük» demektir. Demokrasinin bu sahtekârca ve tek yanlı tanımını yapan sapmanın yanı sıra ikinci bir sapma da sol sekter çizgidir. Bu anlayış, «demokrasi için mücadeleyi» küçümser. Oysa, bu çizginin özünde İkinci Enternasyonal revizyonistlerinden hiç bir farkı yoktur. Temelinde her iki çizgi de demokrasi meselesini yeterince kavrayamamaktan fakat daha da önemlisi devrim meselesini kavrayamamaktan doğmaktadır.

Demokrasi meselesindeki yanlış kavrayışların, sapmaların bir başka nedeni de demokrasi kavramını anlayamamaktan gelmektedir. Onun ilk bakışta birbirleriyle çelişik gibi görünen ikili görünümünü kavrayamamanın sonucu yanlış ve eksik tahliller yapılmaktadır. Demokrasi konusunda burjuvazinin meseleyi çarpıtmasının esas noktalarından biri de demokrasinin bu ikili görünümünü göstermemektir.

Demokrasinin en kısa ve en özlü tanımını (ikili anlamını da kapsayarak) Lenin **Devlet ve İhtilâl**

kitabında yapmaktadır. Şöyle yazıyor Lenin: «Demokrasi bir devlet biçimidir, çeşitli devlet biçimlerinden biri. Öyleyse her devlet gibi, demokrasi de, şiddetin, örgütlenmiş olarak, sistemli biçimde insanlara uygulanmasıdır. İşin bir yanı bu. Ama, öte yandan, demokrasi, vatandaşlar arasındaki eşitliğin, herkese eşit olarak devletin biçimini tayin etmek ve onu yönlendirmek hakkının resmen tanınması anlamına da gelir. O halde bundan şu sonuç çıkar ki, demokrasi, gelişmesinin belirli bir aşamasında, önce, proletaryayı, bu devrimci anti-kapitalist sınıfı birleştirir, sonra da, onun, cumhuriyetçi de olsa, burjuva devlet makinesini, yani sürekli orduyu, polisi, bürokrasiyi yıkmasını, parçalamasını, yeryüzünden silip atmasını ve onlar yerine **daha** demokratik bir devlet makinesi koymasını sağlar; ama bu böyle olmakla, önce silahlı işçi yığınlarının, sonra da giderek milise katılan halkın tümünün biçimini alan bu devlet, gene de bir devlet makinesi olmaktan geri kalmaz.» (1)

Ve Lenin gene aynı kitabında şöyle yazıyor : «demokrasi, eşitlik demektir. Proletaryanın eşitlik mücadelesinin, ve, **sınıfların** ortadan kalkması anlamında almak şartıyla, eşitlik parolasının büyük önemini anlamak kolaydır. Ama demokrasi, sadece **biçimsel** eşitlik anlamına gelir.» (2)

Yukarıya aldığımız bu iki paragrafta, Lenin, demokrasi kavramının ikili yönünü göstermektedir. Bir anlamıyla, demokrasi, sayısız devlet biçimlerinden biridir ve bu anlamda da devlete hakim olan sınıfın karşıtı sınıfa, sınıflara karşı sistemli şiddetini uygulayan araçlardan biridir. Bir baskı ve şiddet aracıdır. Diğer anlamıyla ise, demokrasi, sınırları içine giren herkese (yani sadece devlete hakim olan sınıfa değil) devletin biçimini «özgürce» ve «eşitlik içinde» **tayin etme hakkını**

vermektedir. Ancak bu «eşitlik içinde ve özgürce» tayin etme hakkı gerçekten var mıdır? Elbetteki hayır. Böyle bir hak yoktur. Çünkü demokrasinin «eşitlik» ve «özgürlüğü» biçimsel olmaktan öteye gitmemektedir. Çeşitli toplum biçimlerinde karşılaştığımız demokratik devlet biçimlerinin hiç birinde demokrasi biçimsel olmaktan öteye gitmemiştir.

Bir devlet biçimi olarak demokrasi ile özgürlüğün bağdaşmayacağı çok açıktır. «Devlet varoldukça, özgürlük yoktur. Özgürlük olacağı zaman, devlet olmayacaktır.» (3) Devlet baskı ve şiddet demektir. Devlete hakim olan azınlığın çoğunluk üzerindeki baskısı ve şiddeti demektir. Baskının ve şiddetin olduğu yerde, özgürlüğün, insanlar arasında, sınıflar arasında eşitliğin yani demokrasinin olmayacağı çok açıktır. Engels Bebel'e yazdığı mektubunda şöyle demektedir: «... proletarya artık özgürlük için değil, hasımlarına karşı baskıyı örgütlemek için devlete ihtiyaç duyar. Ve özgürlükten söz etmenin mümkün hale geldiği gün, devlet, devlet olarak varolmaktan çıkar.» (4)

Öyleyse, gerçek bir demokrasi, yada daha güzel bir deyimle, tam demokrasi, devletin olmadığı, yani demokrasinin olmadığı dönemdir. Sosyalist toplumda yavaş yavaş yok olmaya başlayan devletle birlikte demokraside yok olacaktır. Devletin ortadan kalktığı gün ise demokrasi de ortadan kalkmış olacaktır.

Bir devlet biçimi olarak demokrasinin tarih boyunca geçirdiği evrime kısaca bakmak, demokrasi konusunu daha iyi kavramamıza yardımcı olacaktır.

İnsanlığın henüz sınıflara bölünmediği, üretim araçları üzerinde özel mülkiyetin olmadığı dönemde, yani henüz devletin olmadığı dönemde de-

mokrasiden söz etmek mümkün değildir. Ne zaman insanlar üretim araçlarını geliştirmeye başladılar, ne zaman birbirini takip eden doğal ve toplumsal işbölümleriyle birlikte insanlar katılaşmaya başladılar, yani üretim araçları üzerindeki özel mülkiyet görüldü, işte o zaman toplumda da devletin ilk belirtileri görülmeye başlandı. Bu ilk belirtiler insanlar arasında ortaya çıkan karşıt çıkarlara karşı «düzeni» korumayı amaçlıyordu. Karşıt çıkarların uzlaşmaz hale gelmesi, toplumun gerçek sınıflara bölünmesi ile birlikte (köleci toplum ile birlikte) de devlet tarih sahnesine girdi. Başlıca görevi (tüm evrimi boyunca) toplumun hakim sınıfının çıkarlarını korumak için ezilen sınıflar üzerindeki baskı ve şiddeti sürekli kılmaktır (*)

Köleci toplumun çeşitli devlet biçimlerinden biri de demokratik cumhuriyetti. Diğer devlet biçimlerinin yanı sıra köleci toplumun başlıca üç devlet biçimi monarşi, aristokratik cumhuriyet ve demokratik cumhuriyettir. Monarşi, tek bir kişinin devlet mekanizmasının en tepesini işgal etmesi, yasama, yürütme ve yargı erklerini elinde toplamasıdır. Monarşide, monark, devlet mekanizmasının en üst organıdır. Cumhuriyetlerde ise, esas olan, devlet mekanizmasının seçimle işbaşına gelenler tarafından yürütülmesidir. Aristokratik cumhuriyetlerde gerek seçme, gerekse seçilme hakkı ufak bir azınlığın, aristokrasinin elindeydi.

(*) Bir sınıfın diğer sınıfları bastırmasının bir aracı olarak devlet'in ortaya çıkmasından önce barbar toplumlarda da daha ziyade dış saldırılara karşı toplumun savunulmasına yönelik bir amaçla ortaya çıkmış devletler söz konusu idi. Ama sınıf antagonizması üzerinde yükselmeyen, bu anlamda da bir baskı aracı olarak ele alınamıyacak bu devleti, Lenin, devlet konusunun dışında bırakır.

Demokratik cumhuriyet ise aristokratik cumhuriyetten çok farklıydı. «Aristokratik cumhuriyetlerde az sayıda imtiyazlı kimseler seçimlere katılıyordu, demokratik cumhuriyetlerde ise herkes, yani köleler dışında bütün köle sahipleri seçimlere katılıyordu. Bu esas şartı gözden uzak tutmamız gerekir; çünkü bu esas şart Devlet meselesine herşeyden fazla ışık tutar ve Devlet'in özünü açığa çıkarır.» (5)

Aristokratik cumhuriyete oranla demokratik cumhuriyetlerde, köleler dışındaki tüm bireylerin iktidardaki payı daha fazladır. Ama işin özü, halkın, toplumun en büyük kesiminin, toplumun en üretken, bu nedenle de en önemli sınıfının, kölelerin, devlet iktidarı ile yakından uzaktan hiç bir ilgilerinin olmayışıdır. Köleci toplumda, köleler, sadece devlet iktidarından uzakta kalmazlar aynı zamanda insandan dahi sayılmazlar. İşte köleci demokratik cumhuriyet diğer köleci devlet biçimlerinden, köleler dışındaki tüm bireylerin devlet iktidarına katılmaları anlamında daha ileridir, ama görevi köleler üzerinde baskı ve şiddeti uygulamak olduğu için, kölelerin tamamen dışında olması nedeniyle de sadece biçimseldir. Ayrıca köleci demokrasinin biçimselliği sadece kölelere karşı da değildir. Toplumun ekonomik olarak en güçlü sınıfı toplumun diğer «hür» sınıflarına karşı da baskı ve şiddeti uygulamaktadır ve bu baskı ve şiddet monorşide, aristokratik cumhuriyette olduğu kadar demokratik cumhuriyette de geçerlidir.

Bütün devlet biçimlerinde olduğu gibi köleci demokratik cumhuriyet de bir sınıf diktatörlüğü aracıdır. Bu nedenle de genel olarak demokrasiden değil bir sınıf için olan demokrasiden söz etmek gerekir. «... Bir marksist şunu sormayı asla unutmaz: 'hangi sınıf için?' Herkes bilir ki, eski çağlar-

da köleler arasında çıkan ayaklanmalar, eski çağ devletinin aslında **köle sahiplerinin bir diktatörlüğü** olduğunu ortaya koyuveriyordu. Bu diktatörlük köle sahipleri arasındaki ve onlar için olan demokrasiyi ortadan kaldırdı mı? Kaldırmadığını herkes biliyor.» (6)

Bir diktatörlük olarak köleci demokratik cumhuriyet köleler üzerinde en şiddetli bir biçimde, diğer ezilen sınıflar, küçük toprak sahibi «hür» köylüler ve zanaatkarlar üzerinde ise, daha azalarak baskı ve şiddetini sürekli kılarken, büyük köle sahipleri arasındaki demokrasiyi, eşitlik ve özgürlüğü, ortadan kaldırmamaktadır. Ve bütün evrimi boyunca demokrasinin bu karakteri daima sürmüştür. Biçimsel olarak ezilen sınıflara devletin biçimini tayin etme hakkını verir görünmektedir fakat daima devlet mekanizması ekonomik olarak en güçlü sınıfın, üretim araçları üzerindeki özel mülkiyete sahip olan sınıfın, elinde olduğu için ise demokrasi daima bu sınıfın tekelinde kalmaktadır.

Ancak, bütün biçimselliğine rağmen, demokrasinin bir başka gerçeği de şudur ki; demokrasinin sınırları içine girebilmiş olan sınıfların durumu, demokratik cumhuriyetin dışındaki devlet biçimlerine oranla daha iyidir. Ezilen sınıfların da biçimsel **dahi** olsa devlete karşı durumları monarşidekinden, aristokratik cumhuriyetten veya oligarşik bir devletten daha iyidir. «Özgürlükleri» daha geniştir. Daha «eşit»tirler.

Feodal toplumda esas olan toprak ağalarının egemenliğidir. Ancak toprak ağalarının egemenliğinin yanı sıra merkezi monarşiler ve cumhuriyetler de vardır.

«Feodalizmin bugün bile devam ettiği Rusya'da ve tamamen geri kalmış Asya ülkelerinde biçim bakımından ister cumhuriyet, ister monarşi olsun

feodal devletin durumu değişmemiştir. Devlet biçimi monarşi olduğunda bir kişinin iktidarı tanınıyordu, devlet biçimi cumhuriyet olduğunda ise toprak ağaları arasından seçilen kimseler şu yada bu ölçüde yönetime katılıyordu: bu feodal toplumda böyledir.» (7)

Feodal toplumdaki devlet biçimlerinde serfler (toprak köleleri) devlet mekanizmasının tamamen dışındadırlar. Köleci toplumun köleleri gibi feodal toplumun da serfleri toplumun en büyük sınıfını oluşturmalarına rağmen toplumun en küçük azınlığını meydana getiren toprak ağalarına tamamen bağımlıdırlar. Ve serflerin bu durumu feodal devletin bütün biçimlerinde geçerlidir.

Feodal devletin feodal demokrasi biçimini alması halinde ise demokrasinin sınırları içine girenler sadece toprak ağaları olmaktadır. Feodal toplumun çözülme dönemlerinde ise demokrasinin sınırları içine toprak ağalarının dışındaki bazı sınıflar da (burjuvazi gibi) girmeye başlamışlardır ama demokrasi aynen köleci toplumda olduğu gibi toprak ağaları dışındaki tüm sınıflar için biçimsel olmaktan öteye gitmemiştir. «Eşitlik» ve «özgürlük» sadece toprak ağaları için biçimselliğin dışında gerçek bir anlama sahiptir. Demokrasi sadece feodaller için söz konusudur.

Feodal toplumda serflerin durumu köleci toplumdaki kölelere göre büyük bir tarihi evrim geçirmiştir ve serflerin (toprak kölelerinin) kölelere göre «özgürlükleri» çok daha fazladır. Kölelerin insandan sayılmadığı dönemlere göre «insandan» sayılan fakat toprağa bağımlı olmak zorunda olan serflerin durumunun daha iyi olduğu çok açık bir gerçektir. Tarihi evrim içinde daha büyük insan yığınları «özgürlüklerini» kazanmışlardır. Ne var ki feodal demokraside demokrasinin sınırları içine

giren sınıflar ise daha daralmıştır. Köleci toplumda demokratik cumhuriyetin demokrasisinin sınırları içine girenlerin bir çok zaman iktidardaki payları dolaysızdır. Bir çok köleci demokratik cumhuriyette temsili organlar yoktur. Ancak üretici güçlerin gelişimi sonucu ortaya çıkan daha karmaşık üretim ilişkilerinin ve nüfus artışı ve nüfus temerküzünün bir sonucu olarak köleci demokrasinin dolaysız temsil biçimi ortadan kalkmış ve giderek yerini temsili organların seçimine bırakmıştır. Temsili organların yerleşik hale gelmesi ile birlikte de demokrasinin biçimselliği daha bir güç kazanmıştır.

Kısacası köleci toplumun ilk evrelerinde toplumun ufak bir azınlığı devlet iktidarına ortaktı; ama gerçekten ortaktı. Arada hiç bir temsili organ yoktu. Süreç içinde temsili organların ortaya çıkması ile birlikte ve köleci toplumun yerini feodal topluma bırakması ile demokrasinin sınırlarına girenlerin devlet iktidarındaki payları dolaylı olmaya başlamış, yani demokrasinin biçimselliği güç kazanmıştır. Ama öte yandan feodal toplumda genel olarak insanların durumu (kastettiğimiz esas olarak köleler ve serflerdir) nisbi olarak düzelmiştir. «Sınıflı toplumun özü değişmiş değildi; toplum gene bir sınıfın diğer bir sınıf tarafından sömürülmesine dayanıyordu. Sadece toprak ağaları bütün haklara sahipti, köylüler bütün haklardan yoksundu. Köylülerin durumu, pratikte Köleci Devlet'deki kölelerin durumundan pek farklı değildi. Ama gene de, köylüler toprak ağalarının doğrudan doğruya malı sayılmadıkları için, feodal köylülerin kurtuluşuna doğru daha geniş bir yol açılmıştı. Köylüler zamanlarının bir kısmını kendi topraklarında geçirebiliyor, yani bir dereceye kadar kendilerine ait olabiliyorlardı.» (8)

Kapitalist üretim biçiminin feodal toplumun bağrında doğup gelişmesi ile birlikte feodal devlet öğesi ile kapitalist devlet öğesi, feodal ilkelerle kapitalist ilkelerin çatışması başladı. Feodal toplumun son evrelerinde doğan burjuvazi ekonomik gücünü arttırdığı ölçüde tüm toplumun başına geçip «özgürlük», «eşitlik» ve «kardeşlik» mücadelesine atıldı. «Burjuvazinin üzerinde düzenini kurduğu üretim ve mübadele araçları, feodal toplumun içinde yaratılmıştır. Bu üretim ve mübadele araçlarının gelişmesinin belirli bir noktasında, feodal toplumun üretim ve mübadele şartları, tarımın ve imalâtın feodal örgütlenmesi, bir kelimeyle, feodal mülkiyet ilişkileri, tam gelişme halinde olan üretici güçlere uygun olmaktan çıktı, ve üretimi ilerleteceğine, onu engeller hale geldi. Bu engellerin yıkılması gerekiyordu. Yıkıldılar.» (9)

Feodal üretim biçimi ve feodal mülkiyet ilişkilerinin yerine burjuvazinin ekonomik ve politik hakimiyeti ile birlikte serbest rekabet yerleşti.

Feodal toplumun yıkılması, burjuva demokratik devrimleri sürecinde «burjuvazi tam anlamıyla devrimciydi». Üretim aletlerini, üretim ilişkilerini, kısacası sosyal ilişkilerin tümünü geliştirmekte ve değiştirmekteydi. Ve üretimdeki bu sürekli altüst oluş, bu sürekli hareketlilik kapitalist çağın tüm diğer toplum biçimlerinden önemli farklılığını oluşturur.

Feodaller dışında toplumun tüm sınıf ve tabakalarını peşine takarak aristokrasiye karşı mücadele bayrağını açan burjuvazinin «eşitlik», «özgürlük» ve «kardeşlik» sloganı tamamen serbest rekabetçi kapitalizmin üretim ilişkilerinin bir ürünüydü. Feodal toplumun kökünden yıkılışının temel şartları; köylülerin toprak köleliğinden kurtulmasına (daha sonra mülksüzleştirilip

proleterleştirilebilmeleri için) ve serbest mübadeleye bağlıydı. «Eşitlik» ve «özgürlüğün» burjuvazi dışındaki sınıflar için başka hiç bir anlamı yoktu. Yoksullaşmak ve «özgür» bir ücretli işçi haline gelmek. Burjuvazi ile (proleter için emeğini satmak, burjuva için satın almak anlamında) mübadele «eşitliği»ne sahip olmak.

Burjuva demokratik devrimlerinin adım adım ilerlemesi ile birlikte, feodal toplumun ve onunla birlikte feodal devletin yıkılması gerçekleşti. Serfler toprak köleliğinden kurtuldular. Serbest ve kendi küçük topraklarına sahip köylüler durumuna geldiler. Bir sonraki aşamada ise topraklarını kaybederek şehirlere ücretli işçilik için akmaya başladılar. Böylelikle burjuvazi köyleri tamamen şehirlere bağlamış oldu. Serbest mübadele ise bir sonraki adımında yerini tekelciliğe bıraktı.

Aristokrasiye karşı mücadelesinde «burjuvazi kendisini bitmek tükenmek bilmez bir savaşın içinde bulur. Önce, aristokrasiyle; sonra, kendi içinde, çıkarları sanayinin ilerlemesine karşı olan burjuvazinin bölümleriyle; her zaman da, yabancı ülkelerin burjuvalarıyla. Burjuvazi bütün bu savaşlarda, proletaryaya başvurmak, onun yardımını istemek ve böylelikle bizzat kendisi onu politika alanına çekmek zorunda kalır. Bunun içindir ki, burjuvazi, proletarya ya politik ve genel eğitiminin unsurlarını bizzat kendisi sağlar; bir başka deyişle, kendisine karşı mücadelede kullanacağı silahları proletaryanın eline bizzat kendi eliyle teslim eder.» (10)

Kapitalist toplumda burjuvazinin varlığının temel şartı tüm zenginliklerin kendi elinde toplanmasıdır. Yani sermayenin oluşması, gelişmesidir. Sermayenin varlığının temel şartı ise ücretli işçiliktir. Ücretli işçilik başlangıçta proleterler ara-

sındaki rekabete dayanmaktaydı. Proleterler arasında şiddetli bir rekabet vardı ve kendi içlerindeki bu rekabet onların burjuvazi ile mücadele etmelerini engellemekteydi. Ne zaman ki sanayinin gelişmesi dev boyutlara ulaştı, işçiler arasındaki iç rekabet de zayıfladı. Yerini proletarya ile kapitalistler arası mücadeleye bıraktı. Burjuvazinin kendi iç mücadelelerinde ve diğer ülkelerin burjuvazileriyle olan mücadelelerinde ki tek dayanağının toplumun bu yeni doğan, ve her an güçlenen sınıfı olması proletaryanın siyasi bilincinin de büyük çapta gelişmesini sağladı. Proletaryanın önce kapitalistlere karşı sadece ekonomik temellere dayanan mücadelesi, yerini, politik mücadeleye bıraktı ve işte bu tarihle birlikte de burjuvazinin devrimci barutu da bitti. Burjuva demokratik devrimlerinin burjuvazinin devrimci önderliği altında tamamlanması çağı da kapandı. Zira artık burjuvazinin hasımlarına karşı desteğini aldığı proletarya, elindeki silahı bizzat burjuvaziye karşı çevirmeye başlamıştı. Artık her muzaffer devrimden sonra mesele proletaryanın silahsızlandırılmasına dönüşmüştü.

«Fransa'da her ihtilâlden sonra işçiler silahlanmışlardır, diye kaydeder Engels; 'öyleyse, iktidarda bulunan burjuvalar için, işçilerin silahsızlandırılması ilk görevdi. Bundan ötürü, işçilerin kanı pahasına başarılan her ihtilâlden sonra, işçilerin yenilgisiyle biten yeni bir savaş başlar.» (11)

Yukarıda da belirttiğimiz gibi kapitalist toplumda burjuvazi için demokrasinin anlamı 1) köylülerin önce toprak sahibi yapılmaları, sonra mülksüzleştirilip proleterleştirilmeleri, bunun için feodal toprak mülkiyetinin parçalanması, 2) serbest mübadele, ve 3) sermayenin kendi ellerinde, sadece kendi ellerinde toplanması ve bunun için gerekli olan «özgür» ücretli işçilerin varlığı.

Engels ve Lenin kapitalist toplumun üzerinde yükselmesi en mantıki olan devlet biçiminin demokratik cumhuriyet olduğunu söylemektedirler. «En elverişli gelişme şartları içinde düşünülen kapitalist toplum, demokratik cumhuriyet halinde az çok tam bir demokrasi görünümündedir. Ama bu demokrasi, daima kapitalist sömürünün dar çerçevesi içinde sıkışıp kalmıştır; bu yüzden, sonuçta, daima azınlık için, sadece mülk sahibi sınıflar, sadece zenginler için bir demokrasi olarak kalır. Özgürlük eski Yunan cumhuriyetinde ne idiyse kapitalist toplumda da, aşağı yukarı o kaldı: köle sahipleri için bir özgürlük, köle sahiplerinin özgürlüğü. Kapitalist sömürü sonucu, bugünün ücretli köleleri, ihtiyaç ve sefalet yüzünden öylesine bunalmış, öylesine bitkin bir durumda kalıyorlarki, 'demokrasiye boşveriyorlar', 'politikaya boşveriyorlar'; ve olayların normal, sakin akışı içinde, nüfusun büyük çoğunluğu politik ve toplumsal hayatın dışına atılmış bulunuyor.» (12)

Burjuva demokratik cumhuriyetlerinde esas olan temsili organlardır. (Çok ender olarak, örneğin İsviçre'nin bir, iki kantonunda dolaysız bir yöntem, ve bazı ülkelerde yarı dolaysız denebilecek referandum hakları dışında.) Demokratik cumhuriyetin temsili organlarının seçimi başlangıçta sınırlıydı. Seçimlere katılma hakkı sadece mülk sahiplerine verilmişti. Ancak emekçi halkın ve en başta proletaryanın mücadelesi sonucu genel oy hakkı elde edildi. Ne var ki genel oy hakkı da burjuva demokrasisinin **biçimselliğini** değiştirmedi. Görünüşte tüm halk (tarihte ilk defa olmak üzere) oylarıyla devlet konusunda kendi kaderlerini tayin etme hakkına sahipti. Yani görünümde demokrasi, gerçek bir demokrasi haline dönüşmüştü. Ama durum hiç de öyle değildi.

Bir kere, üretim araçlarının özel mülkiyeti var oldukça, ve sermaye sınırlı, çok sınırlı bir azınlığın elinde oldukça genel oy aracılığı ile halkın kendi devlet biçimini kendisinin tayin etmesi mümkün değildir. «Marx, Komün deneyi üzerine yaptığı tahlilde; 'ezilenlere, muntazaman, ezenler sınıfının temsilcileri arasından, bir kaç yıl için, parlamentoda kendilerini kimin temsil edeceğini ve ayaklar altına alacağını kararlaştırma izni verilir!' dediği zaman, kapitalist demokrasinin bu **ana çizgisini** mükemmelen kavramıştı.» (13) Gerçekten de burjuva demokrasisinin şartları altında proletarya için genel oyun, genel seçimlerin anlamı sadece 3-4 yılda bir kendilerini kimin ezeceğini tayin etmekten fazla birşey değildir. Ve bu, en demokratik burjuva cumhuriyetinde bile böyledir.

Burjuva demokrasisinde, yani çok küçük bir azınlığın, zenginlerin demokrasisinde, genel oydan daha fazla birşey beklenemez. Seçim mevzuatının ufak tefek maddeleri, oy verme hakkına konan çeşitli kısıtlamalar, proletaryanın örgütlenme özgürlüğünün kısıtlanması, basın, toplanma özgürlüklerinin kısıtlılığı yada hiç olmaması, bütün bunlar ve bunlara benzer nedenler, burjuva demokrasisinin genel oy mekanizmasının gerçek yüzünü açığa çıkarır.

«Gerçekte burjuvazinin diktatörlüğü, sömürenlerin emekçi kitleler üzerinde diktatörlüğü olan demokratik (burjuva) cumhuriyete burjuvazi «bütün halkın iktidarı» yada genel demokrasi yada saf demokrasi adını vermek ve ikiyüzlülük etmek zorundadır. (...) Marksistler, komünistler ise, bunların içyüzlerini açığa vurmakta ve işçilere ve emekçi kitlelere sade ve basit gerçeği söylemektedirler: gerçekten demokratik cumhuriyet, Kurucu Meclis, genel oy hakkı vb. burjuvazinin dikta-

törlüğüdür ve emeği kapitalist boyunduruktan kurtarmak için, bu diktatörlüğün yerine proletarya diktatörlüğünü geçirmekten başka çare yoktur. «Örneğin toplanma ve basın özgürlüğünü alalım. (...) Bu bir yalandır: kapitalistler, sömürücüler, büyük toprak sahipleri **gerçekte** en iyi toplantı salonlarının 9/10 unu ve kağıt stokları, basımevleri vs. nin 9/10 unu ellerinde tutmaktadırlar. Kentli işçi, ücretli tarım işçisi ve kırdaki gündelikçi **gerçekte** Devlet iktidarının burjuva aygıtı, yani burjuva memurlar, burjuva yargıçlar kadar, o 'pek kutsal mülkiyet hakkı' tarafından da demokrasinin uzağında tutulmaktadırlar. (...) 'toplanma ve basın özgürlüğü' bir yalan ve ikiyüzlülüktür, çünkü bu, **gerçekte zenginler için** basını satın almak ve yozlaştırmak **özgürlüğüdür, zenginler için** burjuva gazetelerinin yalanlarıyla halkı zehirleme **özgürlüğüdür, zenginler için** 'kendilerine ait' özel otellere, en iyi yapılara sahip olma **özgürlüğüdür** vs.» (14)

«Ve kısacası, mülk sahibi sınıf, doğrudan doğruya, bütün yurttaşlara tanınan genel oy hakkı aracıyla hüküm sürer. Ezilen sınıf, yani gerçekte proletarya, kendi kendini kurtarmak için yeteri kadar olgunlaşmadıkça, çoğunlukla var olan rejimi, mümkün tek rejim olarak düşünecek, ve siyasi bakımdan söylemek gerekirse, kapitalist rejimin kuyruğunu, onun aşırı sol kanadını teşkil edecektir. Ama, kendini kurtarmakta daha yetenekli bir duruma geldiği ölçüde, proletarya, ayrı bir parti teşkil eder, ve kapitalistlerin temsilcilerini değil, kendi öz temsilcilerini seçer. Öyleyse, genel oy hakkı, işçi sınıfının olgunluğunu ölçmeyi sağlayan bir göstergedir. Bugünkü devlet içinde bundan daha fazla birşey olamaz ve asla olmayacaktır, ama bu kadarı da yeter. Genel oy hakkı termometresinin, emekçiler

için kaynama noktasını göstereceği gün, onlar da, kapitalistler gibi, ne yapmaları gerekiyorsa onu yapacaklardır.» (15)

Bu paragrafta Engels en açık ve en güzel bir biçimde kapitalist toplumda burjuvazinin siyasi iktidarını proletaryanın sırtından genel oy aracılığı ile sürdürdüğünü ve proletarya için genel mekanizmasının -bilinçlenebildiği ve örgütlenebildiği ölçüde- bir termometreden başka bir anlam taşımayacağını anlatmaktadır. «Bu söylenenlerin doğruluğu, belki de en iyi biçimde, Almanya tarafından gösterilmiş bulunuyor. Çünkü bu ülkede, anayasal legalite, yarım yüzyıllık bir süre (1871-1914) esnasında, şaşırtıcı bir sabır ve süreklilikle muhafaza edilmiş, ve çünkü, bu dönem boyunca, sosyal demokrasi, 'legaliteden yararlanmak' ve işçileri, dünyanın hiç bir yerinde görülmemiş bir genişlikle, bir politik parti halinde örgütlemek için, öteki ülkelerde yapılanlardan çok daha fazlasını yapmasını bilmiştir.

«Peki, politik bakımdan bilinçli ve aktif olan bu ücretli kölelerin -kapitalist toplumda müşahede edilen en yüksek- genişliği nedir? 15 milyon ücretli işçi üzerinden bir milyon sosyal - demokrat parti üyesi! 15 milyon üzerinden 3 milyon sendikalı!» (16)

Oysa, küçük burjuva devrimcileri ve sağ oportünistler ve revizyonistler, burjuva demokrasisinin genel oy mekanizmasından daha fazla birşeyler beklerler. Onlar genel oy aracılığı ile burjuva devlet makinesinin ele geçirilebileceğini ve sosyalizmin inşa edilebileceğini savunurlar. Ya açık açık parlamentoda çoğunluğun sağlanarak devlet iktidarının ele geçirileceğini ve parlamentonun hükümetin efendisi haline getirileceğini savunurlar (çağımızda burjuva parlamenter demokrasisi üze-

rine bukadar ham görüşleri savunanlar sadece sosyal-demokratlardır) ya da bu ham görüşten daha ince bir kurnazlıkla ve revizyonizmlerinin üstünü örtmeye çalışarak, ve bu arada marksizmi-leninizmi tahrif ederek, burjuva demokrasinin sonuna kadar (!) zorlanarak aşılacağını ve proleter sosyalizmine geçileceğini söylerler. Kısacası açıkça devrimi inkâr ederler. Zira sağ revizyonistlerin ne devrim yapmaya niyetleri vardır, ne de burjuva demokrasisi üzerine marksizm-leninizmden en ufak bir nasipleri vardır.

Kaldı ki hiç bir burjuva demokratik cumhuriyette parlamento gerçekten yasaların yapıldığı organ değildir. Parlamentonun görevi kesinlikle burjuva demokrasisinin biçimselliği kadar biçimseldir. Bütün burjuva demokrasilerinde «asıl devlet işleri hep kulislerde yapılır; bu işler hep devlet daireleri, bakanlıklar, kurmay heyetleri tarafından yürütülür. Parlamentolarda sadece 'saf halkı' aldatmak ereği ile, gevezelikten başka birşey yapılmaz.» (17)

Proleter devrimcilerinin parlamentoya girerken ki amaçları ise devletin bu organlarını da parçalamaktır. Onu kitlelere deşifre etmek içinde dönen oyunları bizzat kendi kürsüsünden açıklamaktır. Ama hiç bir vakit saf bir şekilde seçimlere katılıp, parlamentonun çoğunluğunu ele geçirmek ve iktidarı almak değil.

Sağ revizyonistler genel oy mekanizmasını yüceltip, burjuva demokrasisini «gerçek demokrasi» diye yutturmaya çalışırlarken, sol sekter çizgiler, sol oportünistler de genel oy mekanizmasını hepten inkâr ederler. Burjuvazinin parlamentoyu kitleleri uyutmak için kullandığı, bir araç olarak kullandığı doğrusunu söylerler ama bu doğruyu kitlelere açıklamaya gelince bütün enerjileri tükenir.

«Burjuvazi tarafından aldatılmış olan gerçekten geri kitlelere parlamentonun gerçek yüzünü nasıl açıklayacaksınız? Eğer parlamentonun içinde olmayıp dışında kalmış iseniz, parlamento içinde dönen çeşitli oyunları yada çeşitli partilerin durumlarını nasıl göstereceksiniz? (...) gerçekleri göz önünde bulundurmalıyız, parlamento sınıf mücadelesinin bir sahnesidir.» (18)

Temsili burjuva demokratik cumhuriyetlerinde, temsili organın seçimi, bu seçimin mekanizması burjuva demokrasisinin biçimselliğinin en güzel ifadelerinden biridir. Burjuva demokrasisi biçimsel olarak proletarya ya ve diğer emekçi sınıf ve tabakalara seçme ve seçilme «özgürlüklerini» vermiştir, yani devlet konusunda kendi kaderlerini tayin etme hakkını vermiştir. Gerçekte ise proletaryanın ve diğer emekçilerin böyle bir hakları yoktur. Ellerindeki tek hak 3-4 yılda bir kendilerini kimin ezeceğini tayin etme hakkıdır.

Seçimler ve temsili organlar dışındaki diğer burjuva demokratik kurumlarda biçimsel olmaktan öteye gitmez. Biçimsel olarak bir anayasa, yargının yasamadan ve yürütmeden bağımsız oluşu, yasalar önünde kadınların eşitliği gibi. Bütün bunlar, burjuva demokrasisinin çeşitli kurumlarıdır ve varlıkları proletarya için önemli bir ilerlemedir. Ancak hepsi de sadece yasaların sayfaları içine sıkışıp kalmıştır. Kesinlikle hayatın sosyal pratiğine geçmezler. Anayasa ve «bağımsız» yargıçlar özel mülkiyetin savunucularıdırlar.

«Devrime karşı mücadelesinde, parlamenter cumhuriyet, sonunda, eylem araçlarını ve hükümet iktidarının merkeziyetçiliğini, önleyici tedbirlerle güçlendirmek zorunda kaldı. **Bütün politik devrimler bu makineyi parçalayacak yerde, daha da zenginleştirmekten başka birşey yapmamış-**

lardır. 'Sırasıyla' iktidar için mücadele eden partiler, bu muazzam devlet yapısının fethini, galibin başlıca ganimeti saydılar.» (19) Burjuva demokratik devrimleri ise devlet makinesini alabildiğine geliştirdi. Kapitalist devletin gelişme süreci içinde burjuva devleti tarihin eşi görülmemiş bürokrasisine ve militarizmine sahip oldu.

Feodallere karşı «eşitlik», «özgürlük» ve «kardeşlik» sloganları ile yola çıkan «burjuvazi modern sanayinin ve dünya pazarının kurulmasından bu yana, nihayet modern temsili devlette politik egemenliğini elde etti. Modern devletin hükümetleri, tümüyle burjuva sınıfın ortak işlerini yöneten bir komiteden başka birşey değildi.» (20) Devlet iktidarını tam anlamıyla ele geçirmesiyle birlikte ise, «kişisel değeri bir mübadele değeri haline gelirdi.» Emekçilerin yıllarca süren mücadeleleri, kanları pahasına elde ettikleri özgürlüklerin yerine bir özgür ticareti koydu.

Burjuva devletin tüm biçimlerinin, bu arada en demokratik burjuva cumhuriyetlerinin de birer burjuva diktatörlüğü olduğu proleter devrimcileri için çok açık bir olgudur. Burjuvazi ise parlamenter demokrasisini sınıflar üstü bir devlet olarak yutturmaya çalışır. Kitleleri demokrasi ve diktatörlük kavramları üzerine çeşitli spekülasyonlar yaparak uyutmaya, aşağılık bir şekilde kandırmaya çalışır. Genel olarak da emekçileri kandırmaya muvaffak olur.

Burjuvazi ve onun proletarya hareketi içindeki uzantıları, oportünistler, demokrasinin burjuva karakterini kitlelerden gizlerler ve «saf demokrasiden» yada genel olarak «demokrasiden» söz ederler, oysa ne «saf demokrasi» vardır, nede genel olarak demokrasi vardır. Daima bir sınıf için demokrasi vardır. Burjuva demokrasisi ise bütün

kurumları ile birlikte saf bir şekilde ve genel olarak burjuvazi içindir. Burjuvazi ve oportünistler seçimleri de «özgür», «eşit», «genel» ve «demokratik» diye adlandırırlar. Gerçekleri gizlerler. Üretim araçlarının mülkiyetinin ve siyasal iktidarın kendi ellerinde, burjuvazinin ellerinde olduğunu gizlerler. Ve kendi iktidarlarını «özgür», «eşit», «genel» ve «demokratik» olarak, sınıflar üstü olarak nitelerler. Onlarca burjuva demokrasisi saf bir demokrasidir ve demokraside «halkın kendi iktidarı» demek olduğuna göre, halk seçimler aracılığı ile «kendi istediğini seçip iktidara getirdiğine» göre bu devlet sınıflar üstüdür. Halk kimi isterse o iktidara gelir. Devleti yönetir. Açıkgöz bir sahtekârlık var burada. Yukarıdan beri seçimlerin ne denli özgür, eşit ve genel olursa olsun burjuvazi için ve halk için anlamlarını anlatmaya çalıştık. Sahtekârlığın bir yanı bu. Diğer yanı ise bizzat devletin kendisi ile ilgili. Burjuvazi devleti sadece parlamento ile sınırlandırır bu tezini savunurken. Oysa devlet sadece temsili organ, parlamento değildir. Tüm bürokrasi, ordu, hapishaneler ve daha sayısız kurumların tümü birden devleti oluşturur. Parlamento ise devletin kurumlarından biri, sadece biridir. Ve seçimlerle parlamento dışındaki bütün bu kurumların ele geçirilmesi mümkün değildir. Bunun en yakın ve çarpıcı örneği ise Şili'dir.

Demokratik cumhuriyet burjuvazi için, kapitalist toplumun üzerine kurabileceği en iyi siyasal üst yapıdır. En iyi siyasal üst yapıdır çünkü burjuvazinin zenginliklerinin en iyi koruyucusudur. «Demokratik bir cumhuriyette 'zenginler' güçlerini dolaylı olarak, fakat en sağlam bir şekilde tatbik ederler...» (21) Demokratik cumhuriyette zenginliğin dolaylı olarak korunması ise burjuvazinin bizzat devlet makinesinin başında oturuyor olma-

masıdır. Feodal devlette, feodaller bizzat devletin başındadırlar. Yasaları yapan da onlardır, yasaları uygulayan da onlardır, yargı da onların ellerindedir, genel kurmay da gene onların kendileridir. Burjuva demokratik devrimleri boyunca feodallerin ellerindeki bütün bu imtiyazlar alındı. Feodallerin tüm siyasal etkinlileri imha edildi. Ama devlet makinesi daha da güçlü hale getirildi. Kapitalist bürokrasi feodal bürokrasinin yerine yerleşti. Tek tek feodaller için çalışan devletin yerini bir sınıf olarak tüm burjuvazi için çalışan kapitalist devlet aldı.

Burjuva demokrasilerinde zenginliğin sınırsız gücünün teminatı başlıca rüşvet ve borsa oyunlarıdır. Burjuvazinin bürokrasiyi kullanmasının aracı rüşvettir. Ve rüşvet burjuvazi için öylesine büyük bir silahtır ki onun aracılığı ile sadece kendi ülkesinin bürokrasisini, devlet aygıtını değil, başka ülkelerin bürokrasisini de satın alır. «Meta üretiminin, burjuvazinin, para gücünün hakimiyeti bir kere kuruldu mu, rüşvet (doğrudan veya borsa yoluyla) her hükümet biçimi altında ve demokrasinin her çeşidi altında 'elde edilebilir' birşeydir» (22)

Günümüz burjuvazinin rüşvet yoluyla dilediğini dilediği gibi yaptığının, devlet aygıtının tüm kurumlarını dilediği gibi satın alabildiğinin sayısız örnekleri ile doludur.

Borsa oyunları, borsa ile hükümetler arasında kurulan ittifak ise burjuvazinin elindeki daha da önemli bir silahtır. Borçlandırmalar ve çeşitli diğer borsa oyunlarıyla bankaların ve borsaların devleti tümüyle satın almasıdır bu.

Burjuvazi, burjuva demokrasisini, biçimsel özellikleri bakımından, saf demokrasi olarak, ve burjuva devletini de sınıflar üstü devlet olarak

tanımlarken, diktatörlük kavramını da demokrasi kavramının zıddı olarak tanımlıyor ve meseleyi kökünden çarpıtıyor. Burjuvazinin bu diktatörlük tanımının yaygınlaşmasındaki en büyük destekçisi ise daima revizyonistler ve oportünistler olmuştur.

Onlara göre diktatörlük tek bir kişinin iktidarıdır. Kişisel bir olaydır. Kanlı ve zorba bir iktidardır. Zorbalık açık olur. Bütün bunlar birer kandırmacadan başka birşey değildir. Hiç bir meseleye sınıfların dışında yaklaşamayız. Diktatörlüğün bir kişinin elinde, bir parlamentonun elinde ya da üç kişilik bir cuntanın elinde olması onun sınıf özünde hiçbir değişiklik yapmaz. Esas olan diktatörlüğün hangi araçlarla, hangi organlarla yürütüldüğü değil, hangi sınıf için yürütüldüğüdür. Ve sınıflı toplumların bütün devlet biçimleri, istisnasız, birer sınıf diktatörlüğüdür. Burjuva devlet ise, isterse en demokratik olanı olsun, bir sınıf diktatörlüğüdür. **Demokrasinin de bir devlet biçimi olduğunu bilmek bu gerçeği görebilmek için yeterlidir.**

Burjuva Demokrasisi biçimsel olarak halkın kendi iktidarının biçimini tayin ediyor göründüğü, ama özünde halkın elinde böyle bir yetkinin olmadığı, nüfusun bir kısmı tarafından (burjuvazi tarafından) nüfusun diğer bir kısmına karşı (başta proletarya olmak üzere emekçi yığınlara) sistemli şiddet uygulayan bir devlettir, bir sınıf diktatörlüğüdür.

Diktatörlük ve demokrasi birbirinin zıddı değildir. Biri diğerinin tamamlayıcısıdır. Esas olan sınıf diktatörlüğüdür, demokrasi ise onun bir biçimi olarak tamamlayıcısıdır. Burjuvazinin tanımı içindeki diktatörlüğün «kanlı ve baskıcı» oluşuna gelince; demokraside kanlı ve baskıcıdır.

Demokrasinin «eşitlik», «özgürlük» yanları

ise ancak onu uygulayan sınıfa, yani devlete egemen olan sınıfa has şeylerdir. «Kapitalistlerin 'özgürlük, tanımı her zaman zenginler için yiyecekten patlamak ve işçiler için açlıktan ölmek özgürlüğü biçiminde olmuştur. (...) demokrasi ne kadar gelişmişse ve ne kadar 'safsa' sınıf mücadelesi de o kadar keskin ve acımasızdır ve o oranda sermayenin ve burjuva diktatoryasının gerçek tahakkümü ortaya çıkmaktadır. (...) Dünyanın en 'özgür' ve en ilerici cumhuriyetlerinde, özgürlük, zindanlardaki proletarya liderlerini kaygısızca öldürme özgürlüğüdür; kapitalizm varoldukça başka türlü de olamaz; çünkü demokrasinin gelişmesi sınıf mücadelesini küllendireceğine kızıştırmaktadır.» (23)

Burjuva sosyolojisindeki diktatörlük terimi ile (burada kastedilen devletin şu yada bu biçimlerinden bazılarıdır -devlet iktidarının bir kişinin yada bir cuntanın elinde toplanması- gibi) burjuva demokrasisi arasında özünde bir farklılık yoktur. Tek farklılıkları birinin baskı ve terörü açık açık, diğerinin ise üstükapalı, dolaylı bir biçimde uygulamasıdır. Birinde baskı doğrudandır, diğerinde ise baskının uygulayıcısı ikinci, üçüncü ellerdir. «Kazara doğru bir düşüncenin üzerine (yani diktatörlüğün kanunlarla sınırlanmamış iktidar olduğu düşüncesine) varıyor. Bununla birlikte, gene de diktatörlüğün tanımlamasını vermiyor, üstelik bir de diktatörlüğün tek bir kişinin iktidarı anlamına geldiğini ileri sürerek açık bir tarihi yanılmaya düşüyor. Bu, gramer yönünden bile yanlıştır; çünkü diktatörlük, bir avuç insan, bir oligarşi, yada bir sınıf vb. tarafından da uygulanabilir.» (24)

Serbest rekabetçi kapitalist dönemde burjuva demokrasisinin sınırları bütün burjuvazi içindi. Bunun içinde «burjuva demokrasisi» olabiliyordu. Burjuva devlet tüm burjuvazinin ortak çıkarlarını

savunur, işlerini yönetir. Başlıca görevleri, emekçi yığınlar üzerindeki kapitalist baskı ve sömürüyü sürekli kılmak, ve serbest rekabeti düzenlemektir.

Emperyalist dönemle birlikte ise burjuva demokrasisinin sınırları tekelci kapitalistlere, finans oligarşiye kadar daraldı. Artık demokrasinin sınırları tüm burjuvaziyi değil, sadece finans oligarşiyi kapsıyordu. Aynı şekilde devlet de tüm burjuvazinin işlerini düzenler olmaktan çıkmış, asıl olarak finans oligarşinin çıkarlarını savunur, işlerini düzenler olmaya başlamıştı.

«Emperyalizm **genel olarak bütün** siyasi demokrasiyle çelişir, 'mantıki olarak' çelişir.» (25)

Burjuva demokratik devrimler çağında, emperyalizm öncesi dönemde, burjuvazi aristokratların elinde olan bürokrasiyi dağıttı. Yerine yeni bir bürokrasi oluşturdu. Bu yeni bürokrasi eski bürokrasinin bir kısmından, ufak aristokratlardan ve çok ender olarak da burjuvalardan oluşmaktaydı. Giderek bürokrasi toplumun üstünde iyice asalak bir kat oluşturdu. Bürokrasinin bu asalak, egemen sınıfların doğrudan temsilcisi olmayışı (feodal devlette olduğu gibi) burjuvazi tarafından alabildiğine istismar edildi, tahrif edildi ve burjuva demokratik devletin sınıflar üstü oluşunun en önemli göstergelerinden biri olarak kullanıldı. Başlangıçta zayıf olan bürokrasi ve özellikle militarizm, burjuva toplumunun tarihi evrimi içinde ve özellikle de emperyalist dönemde giderek gelişti. Bürokrasinin ve militarizmin dev boyutlara ulaştığı dönem ise Birinci Emperyalist Paylaşım Savaşı öncesidir.

Emperyalist savaşlar sonucu tekelci kapitalizmin tekelci devlet kapitalizmine dönüşmesi süreci büyük ölçüde hızlanıp, yoğunlaştı. **«Kudretli kapitalist grupmanlarla durmadan daha sıkı bir biçimde aynılaşan, devletin** (a.b.ç.) çalışan yığınlar üze-

rindeki korkunç baskısı, gitgide daha korkunç bir hal aldı.» (26)

«Emperyalizm yüksek derecede gelişmiş kapitalizmdir; emperyalizm ilericidir; emperyalizm demokrasinin olumsuzlanmasıdır - 'bundan dolayı' demokrasi kapitalizm şartları altında 'elde edilemez'. Emperyalist savaş bütün demokrasinin alevlenen şiddetidir, geri monarşilerde yada ilerici cumhuriyetlerde - 'bundan dolayı' 'haklardan' (yani demokrasiden!) bahsetmek boşunadır» (27)

Serbest rekabetçi döneme göre daha ileri bir aşama olan ve bu nedenle de daha «ilerici» olan emperyalizm özellikle savaşla (Birinci emperyalist savaş) birlikte demokrasinin olumsuzlanması haline geldi. **En gerici monarşilerle en ilerici demokrasiler arasında hiç bir fark kalmadı.** «Bağımsız» uluslar boğuldu. Cephe gerileri işçiler için «askeri angarya kampları haline geldi.» Artık burjuvazi için göstermelik, biçimsel demokrasinin dahi gereği kalmamıştı. İşlerini pek ala göstermelik demokratik cumhuriyet olmadan da yürütme olanağına sahipti. Birer birer tüm demokratik kurumların yıkılması başladı. Siyasi gericilik dünyanın dört bir yanına hakim oldu.

Lenin, emperyalizmin siyasi gericiliğe, serbest rekabetçi dönemin ise demokrasiye tekabül ettiğini söyler. Ekonomik alanda demokrasi serbest rekabetin bir gereğidir. Serbest mübadelenin bir gereği olarak demokrasi ve demokratik devlet tüm burjuvazi içindir. Emperyalizm ise tekelci kapitalizmdir. Üretimin yoğunlaşmasının ve az sayıda tekelin elinde toplanmasının bir sonucu olarak tekeller yönetimi meta üretimi ve özel mülkiyet rejimi içinde kaçınılmaz bir şekilde bir finans oligarşi egemenliği haline geldi. Banka ve sanayi sermayesinin birleşiminden oluşan finans oligarşi ile,

(bankalarla sanayi arasında kurulan «kişisel birlik» gibi) hükümetler arasında da «kişisel birlik» kuruldu. **Tekeller ile devlet giderek daha da iç içe girdi.** Finans oligarşi bizzat devlet cihazının başına oturmaya başladı.

«Tekeller, oligarşi, özgürlük eğilimi yerine hakimiyet eğilimi, (a.b.ç.) sayıları gitgide artan küçük yada zayıf ulusların zengin yada kuvvetli bir kaç ulus tarafından sömürülmesi -bütün bunlar, emperyalizme, onu asalak ve çürümüş bir kapitalizm haline getiren ayırıcı özellikler kazandırmıştır.» (28) Tekelci kapitalizm sistemdeki bütün çelişkileri daha da ağır hale getirdi. En önemli olarak da demokrasiyi ortadan kaldırdı.

Beraber varoldukları bütün dönemler boyunca kapitalizm ve demokrasi hem birbirleriyle çelişirler, hem de uyum halindedirler. Bu durum hem kapitalizmin kendi iç çelişkisinden, hem de demokrasi kavramının kendi iç çelişkisinden gelmektedir. Önemli olan bu ikisinin hem birbirileriyle çeliştikleri hem de uyum halinde olduklarıdır.

Demokratik cumhuriyet, kapitalizm, emperyalizm ve demokrasi üzerine bütün bu söylediklerimizden sonra, demokrasinin bütün o sahtekârca yüzünü gördükten sonra proletaryanın demokrasi için mücadelesinin zorunluluğuna işaret etmek gerekmektedir. Sadece «sol» sekterler, «sol» oportünistler, proletaryanın, demokrasi mücadelesinin okulundan geçmeden sosyalizme varabileceğine inanırlar.

«Emperyalizm kapitalizmin gelişmesini ve halk kitleleri içinde demokratik eğilimlerin büyümesini durdurmaz. Aksine, onların demokratik özlemleriyle tröstlerin anti-demokratik eğilimleri arasındaki antagonizmayı şiddetlendirir.» (29) Bunun yanı sıra devlet biçimi ne kadar «demokratik»

olursa, proletarya durumunun kötülüğünün nedenlerinin haklarının eksikliğinde değil de, bizzat kapitalizmin kendisinde olduğunu görür. Aynı zamanda da burjuva demokrasisinin her bir ileri adımı feodalizmin kalıntılarını biraz daha silip yoketmekte, kapitalizmin en geniş, en hür ve en hızlı şekilde gelişmesini sağlamaktadır. Ve bu anlamda burjuva demokratik devriminin her ileri adımı proletaryaya büyük avantajlar sağlamaktadır. «Burjuva devrimi, proletaryanın menfaatı için **mutlaka** gereklidir. Bu devrim ne kadar tam, ne kadar kesin olursa, o kadar tutarlı olacak ve proletaryanın sosyalizm uğruna burjuvaziye karşı mücadele etmesini o kadar mümkün kılacaktır.» (30) Ve «burjuva toplumunun bağrında hareket eden Sosyal - Demokrasi, şu yada bu özel durum içinde, burjuva demokrasisinin **yanında** yürümeksizin (yürümedikçe) politik hayata katılamaz.» (31)

İşte sol oportünistlerin, sol sekterlerin anlamadıkları budur. Onlar proletaryanın, burjuva demokrasisinin «yanında yürümek» zorunda olduğunu anlamamaktalar. Büyük bir keskinlik içinde demokrasi için mücadeleyi inkâr etmekteler. Ve elbetteki yanılmaktalar. Proletarya için demokrasiyi geçmekten başka çare yoktur.

Ancak, ülkemizde sol oportünizm ile sağ oportünizm arasındaki çizgi çok incedir. Birincileri demokrasi için mücadeleyi tamamıyla inkâr ederlerken, diğerleri de proletaryanın tüm mücadelesini demokrasinin bulunduğu çerçeve (burjuva demokrasisi çerçevesi) içerisinde genişletilerek «aşılmasına» indirgerler. Oysa emperyalist dönemde **proletarya ve köylüler için demokrasi bir devrim sorunudur.** Demokrasinin kazanılması ancak proletaryanın önderliğinde zafere ulaşacak bir demokratik halk devrimi ile mümkündür.

Emperyalist dönemde artık burjuvazinin aşağıdan yukarıya halk yığınları ile birlikte demokratik devrimi başarması, ileriye götürmesi mümkün değildir. Henüz burjuva demokratik devrimlerini tamamlamamış yada yapmamış ülkelerin burjuvalarının, emperyalist dönemdeki siyasetleri, toplumun bir önceki biçiminin egemen sınıfları ile ittifak yapmaktır. Ve bu ittifakın temel direği bizzat emperyalizmin kendisidir. Artık, geri kalmış, sömürge ve yarı sömürge ülkelerde burjuvaziden gelecek bir demokratik devrim beklemek hayaldir. Çağımızda «demokrasi uğruna, tutarlı bir şekilde ancak proletarya mücadele edebilir. Ama proletarya, köylü kitleleri onun devrimci mücadelesine katıldıkları takdirde bu mücadelede galip gelebilir.» (32)

Çağımızın demokratik devrim mücadelesi, burjuva demokratik devriminden daha geniş kapsamlıdır. Proletaryanın önderliğindeki demokratik devrim mücadelesi kesintisiz devrim teorisinin bir parçasıdır. Demokrasi için mücadeleye atılan proletaryanın bu mücadeledeki temel müttefiki köylülerdir. Proletarya ile köylüler arasındaki ittifakın temelini demokrasiden başka birşey oluşturamaz. Bu da burjuva demokrasisinden tamamen farklı olan işçilerin köylülerin demokrasisidir.

Proletaryanın burjuva demokratik devrimlerini tamamlamamış, yarı sömürge durumundaki oligarşik devletlere sahip ülkelerdeki mücadelesi emperyalizme ve oligarşiye karşı demokratik halk devrimidir.

Oligarşik devlet, sınırları oligarşiyi oluşturan; emperyalizme bağımlı tekelci burjuvazi ile toprak ağalarının en kodamanlarına kadar daralmış olan demokrasi ile açık terörün yan yana olduğu bir devlet biçimidir. Oligarşik devlette açık

ve dolaylı terör yan yanadır. Böylesi ülkelerde (ve bizim ülkemizde) proletaryanın görevi emperyalizme ve oligarşiye karşı en geniş halk cephesini oluşturmak ve demokratik halk devrimi için mücadeleye atılmaktır. Anti-emperyalist, anti-oligarşik demokratik halk devrimi proletaryanın ve köylülerin demokratik diktatörlüğünü kuracaktır. Demokratik halk devriminin kuracağı iktidar işçiler ve emekçiler için bir demokrasidir (çoğunluk için) ve tekelciler ve toprak ağaları için ise bir diktatörlüktür (azınlık için).

İşçilerin ve köylülerin demokrasisi burjuva demokratik devletlerden büyük bir farklılık gösterir. Demokrasi toplumun ufak bir azınlığı için değil, en büyük çoğunluğu için işler. İşçiler ve emekçiler için özgürlük, eşitlik, demokrasi kavramları gerçekten hayata geçer. Kapitalistler sınıfı ve toprak ağaları için ise baskı ve şiddeti getirir. Toplumun bu asalak sınıflarını siler atar. Bu nedenle de bir diktatörlüktür.

Demokratik halk devrimi ilk adım olarak toplumdaki tüm demokratik dönüşümleri tamamlar ve durmaksızın sosyalizmin inşasına geçer. Bu iki süreç arasında bir kesinti, bir aşama, yeni bir devrim yoktur. Kesintisiz olarak biri diğerini izler.

İşçilerin-köylülerin devleti ve sosyalist devlet, daha önceki sınıflı toplumların devletlerinden temelinde büyük farklılıklara sahip olmasına rağmen, tam anlamıyla bir devlet olmamasına rağmen, ve yavaş yavaş yok olan, «sönen» bir devlet olmasına rağmen gene de bir devlettir. Ve devletin olduğu yerde **gerçek** anlamıyla, soyut anlamıyla özgürlükten, eşitlikten ve **tam** demokrasiden söz edilemez. En tam demokrasi devletin ve bir devlet biçimi olarak demokrasinin tamamen ortadan kalktığı zaman mümkün olacaktır. Bu yok olma, aynı

zamanda, devlet olarak demokrasinin de yok olması demektir.

«Bu 'yokolma', yada daha renkli bir ifade ile, bu 'uykuya dalma'yı, Engels hiç bir belirsizliğe yer vermeksizin, 'devlet tarafından, toplumun tümü adına üretim araçlarına elkoma'dan **sonraki** çağa mâl ediyor. Hepimiz biliriz ki, 'devlet'in o andaki politik biçimi en tam demokrasidir. Ama, marksizmi utanmadan, sıkılmadan tahrif eden oportünistlerden hiç birinin aklına gelmez ki, bu takdirde Engels'te söz konusu olan şey, **demokrasinin** 'uykuya dalması' ve 'yokolma'sıdır. Bu ilk bakışta çok garip görünür. Bununla birlikte, bu ancak demokrasinin de bir devlet olduğu, ve bunun sonucu, devlet yokolduğu zaman, aynı biçimde demokrasinin de yokolacağı gerçeğini düşünmeyen biri için 'anlaşılmaz' bir şeydir. Burjuva devletini ancak ihtilâl ortadan kaldırabilir (-ilga edebilir-. Genel olarak devlet, yani en tam demokrasi ise, ancak 'yavaş yavaş yok olabilir' -sönebilir-.)» (33)

KURTULUŞ

---

(1) Devlet ve İhtilâl, V.İ. Lenin, Bilim ve Sosyalizm Yayınları, Ankara 1969, sayfa : 130.
(2) Age., sayfa : 129.
(3) Age., sayfa : 124.
(4) Age., sayfa : 116.
(5) Devlet, V.İ. Lenin, Aşama Sosyalist Çeviri Dergisi, Ocak 1975, Sayı : 1, sayfa : 14-15.
(6) Proletarya İhtilâli ve Dönek Kautsky, V.İ. Lenin, Bilim ve Sosyalizm Yayınları, Ankara 1969, sayfa : 101.
(7) Devlet, sayfa : 16-17.

(8) Age., sayfa : 15.
(9) Komünist Manifesto, K. Marx, F. Engels, Bilim ve Sosyalizm Yayınları, Ankara 1970, sayfa : 49.
(10) Age., sayfa : 55.
(11) Devlet ve İhtilâl, sayfa : 97.
(12) Age., sayfa : 113-114.
(13) Age., sayfa : 115.
(14) Ekim Devrimi Üzerine, V.İ. Lenin, Teori Yayınları, İstanbul 1976, sayfa : 44-45.
(15) Ailenin, Özel Mülkiyetin ve Devletin Kökeni, Sol Yayınları, Ankara 1967, sayfa : 239-240.
(16) Devlet ve İhtilal, sayfa : 114-115.
(17) Age., sayfa : 62.
(18) Üçüncü Enternasyonal Konuşmaları, V.İ. Lenin, Koral Yayınları, İstanbul 1976, sayfa : 96-97.
(19) Devlet ve İhtilâl, sayfa : 39.
(20) Komünist Manifesto, sayfa : 45.
(21) Marksizm Devlet Üzerine, V.İ. Lenin, Öncü Yayınları, İstanbul 1976, sayfa : 76.
(22) Marksizmin Bir Karükatürü ve Emperyalist Ekonomizm, V.İ. Lenin, Halkınyolu Yayınları, Ankara 1976, sayfa : 33.
(23) Üçüncü Enternasyonal Konuşmaları, V.İ. Lenin, Koral Yayınları, İstanbul 1976, sayfa 19-20-22
(24) Proletarya İhtilâli ve Dönek Kautsky, sayfa : 102.
(25) Marksizmin Bir Karikatürü, sayfa : 31.
(26) Devlet ve İhtilâl, sayfa : 7.
(27) Collected Works, Volume : 23, Reply to P. Kievsky (P. Kievsky'e Cevap), V.İ. Lenin, Lawrence and Wishart, London 1976, sayfa : 26.
(28) Emperyalizm, V.İ. Lenin, Sol Yayınları, Ankara 1969, sayfa : 155.
(29) Marksizmin Bir Karükatürü, Sayfa : 37.
(30) İki Taktik, V. İ. Lenin, Suda Yayınları, İstanbul 1974, sayfa : 60.
(31) Age., sayfa : 53.
(32) Age., sayfa : 75.
(33) Devlet ve İhtilâl, sayfa : 27-28.

TEORİK EĞİTİMİN ÖNEMİ VE YÖNTEMİ ÜZERİNE

— I —

Ülkemiz sol'u bugün büyük bir dağınıklık ve ideolojik kargaşa içindedir. Bunun nedenleri arasında; 1971 öncesi 50 yıllık sol harekete damgasını vuran revizyonist-pasifist çizginin etkisini, 1971 silahlı hareketinin yenilgisini, kadroların teorik düzeylerinin düşüklüğünü, sosyalist hareketin henüz sınıf tabanı üzerine oturamamasını v.b... gösterebiliriz. Bu nedenle, yenilginin sonucunda genel olarak ortaya çıkan parçalanmalar; dağınıklık, harekete güvensizlik, yılgınlık her hareketi kapsar hale geldi.

«Çarlık yenmiştir-diyor Lenin,-Bütün devrimci partiler ya da muhalefet partileri ezilmişlerdir. Siyaset yerine yılgınlık, moral kırılkığı, bölünmeler, dağılma, davayı yadsıma, ahlaksızlık, felsefi idealizme doğru artan bir eğilim; mistisizm, karşı devrimci bir ruh halini izlemeye yaramaktadır.» («sol» Komünizm Çocukluk Hastalığı s. 16)

Ülkemiz sol'u da bugünkü yapısıyla, yenilgi yıllarından sonraki dağınıklık ve kargaşanın tipik bir benzeridir. Sol kırk parçaya bölünmüştür ve en kötüsü, (Üniversite sınırlarının dışına taşmayı hâlâ düşünmeyen) devrimcilerimiz tüm küçük burjuva hastalıklarını sergilemeye başlamışlardır. Kariyerizm hastalığının sonucu olarak yeni yeni teoriler yaratılmış (!), yeni keşiflerde bulunulmuş (!), ustaların görüşleri sıkı bir eleştiriden (!) geçirilmiş, eski ustaları beğenmeyenlerimiz, ustalarımı-

za bu işi öğretmek için kendileri birer usta (!) olmuşlardır.

Uluslararası plâtformda şiddetini arttırmış olan Çin - Sovyet çatışması ülkemize de yansımış, reçetecilik ve şablonculuk almış yürümüş, küçük burjuva anlamda milliyetçi şoven duygular (ülkücü komandolarla yarış edercesine) kamçılanmıştır.

Bu kargaşada Marksist literatür de yerinde kalamazdı doğal olarak. İsteyen istediğine istediği küfürü Marksist bir terimle yapabilir hale getirildi. Genel olarak devrimcilerimizin teorik bilgilerinin yetersizliği de bu hastalıkların hızla yaygınlaşmasına yol açmıştır.

Bütün bunlar karşısında kafaları bulunan, artık hiçbirşey anlamamaya başlayan iyi niyetli devrimcilerin, öğrenme istekleri yaygınlaşmaya ve yoğunlaşmaya başladı. Ancak, grupçuluğun dar sınırlarından kurtulamamış, grup çıkarlarını devrimin genel çıkarlarının üzerinde tutan zihniyetler, burada da sekterliklerini sürdürmekte ısrar etmişlerdir. Bazı gruplar Leninizmin temel tezlerini, diyalektik ve tarihi materyalizmi, Marksist ekonomi politiği v.b. anlatmadan «teorik eğitim» adı altında, direkt olarak kendi teorilerini, tahlillerini öğretmekte; grup görüşlerinin propagandasını yapmaktadırlar. Böylece, Marksist teorinin öğretilmesi savsaklanmakta, oportünizm, Marksizm diye yutturulmaya çalışılmaktadır.

Bildiğimiz gibi, sosyalizm hareketinin gelişmesi süreci içerisinde işçi sınıfının saflarına zorunlu olarak küçük burjuva unsurlar da karışır. Gerek burjuvazi tarafından ezilip proleterleştirilerek işçi sınıfının saflarına objektif yapısıyla giren, ancak henüz maddi yaşantısıyla ilgili bilinç değişikliğine uğramamış kişiler; gerekse işçi sınıfı içerisin-

den (Emperyalizmden ve burjuvaziden aldığı rüşvet ile) ekonomik yapısını yükseltmiş küçük burjuva anlamda bir statüye yükselmiş olan kişilerin oluşturduğu «bu unsurlar, burjuva ideolojisinin etkisi altındadırlar ve sürekli olarak ideolojileri doğrultusunda ters yollara saparlar» (Lenin, Revizyonizm Üzerine, Rus Sosyal Demokrat Hareketinde Reformizm) İşçi sınıfı ideolojisi arasına **sızan** ve içinde yaşadığı yere, zamana ve koşullara göre uygun bir kılıkla kendisini gizleyen bu sapmalara karşı, ancak devrimin teorisi ile pratiğini birleştirerek mücadele edebiliriz. Özellikle devrimci hareketin toparlanma ve örgütlenme dönemlerinde, devrimcilerin, burjuvaziye karşı teorik olarak silahlanması gereği, kaçınılmaz bir zorunluluk haline gelmektedir.

— II —

Aynı bir olay karşısında farklı yorumlarda bulunan kişilerin «farklı felsefelere sahip olduklarını» söyleriz. Genellikle bizim gibi düşünmeyenlere, «dünya görüşlerimiz ayrı» diye cevap veririz. Demek ki insanın hayat karşısındaki davranışlarını belirleyen şey, onun sahip olduğu genel bir dünya görüşüdür. Ve birbirine karşıt iki anlayışın birbirine karşıt iki pratik sonuç çıkaracağı açıktır.

Üretim araçları üzerinde özel mülkiyetin var olduğu toplumlar sosyal sınıflara bölünmüşlerdir. **Sosyal sınıf** deyince, üretimde birbirine benzer rol oynayan, öteki insanlara karşı birbiriyle aynı olan ilişkiler içinde bulunan kişiler topluluğu anlaşılır. Kişilerin mülkiyet karşısındaki durumu, nesnel sınıf kriteri olarak kullanılabilir.

Toplumda çıkarları çatışan sınıflar arasında her zaman bir çelişki, bir mücadele, bazılarında uz-

laşmaz (Antagonist) olan bir zıtlık vardır. İnsanlık tarihinin gördüğü beş üretim biçimi içinde bu genel bir kuraldır. Sınıf mücadelesi somuttur; gerçek, (Nesnel) maddi ve iktisadi çıkarların, sosyal, siyasi, ideolojik bir yansımasıdır. Sınıflar arası mücadele hayatın her dalında (iktisadi, siyasi, ideolojik) tüm şiddetiyle sürer.

Her toplumda, egemen olan sınıflar kendi çıkarları doğrultusunda gelişen toplum sistemini korumak, sürdürmek için bir takım kurumlar ve fikirler yaratır. Doğal olarak her toplumda egemen olan fikirler, egemen sınıfın çıkarlarını (dolaylı yada dolaysız olarak) savunan, koruyan fikirlerdir. Üretim güçleri ile üretim ilişkilerinin uzlaşmaz zıtlık haline geldiği eski toplumların yıkılıp yeni sınıfların kendi toplumlarını kurma mücadeleleri sırasında, bu yeni toplumlar gerek mücadelelerinde kendilerine yardımcı olacak; gerekse yeni toplum kurulduktan sonra onu yükseltip geliştirecek olan fikirleri de yaratır. O halde, sömüren ve sömürülenlerin var olduğu toplumlarda egemen olan sömürenlerin felsefesi, dünya görüşü, kendini her yerde egemen olarak hissettirecektir. Gerici felsefeler, mistik, kaderci, şükürcü, pasifist dünya görüşleri, sömürülenlere empoze edilmeye çalışılacaktır. Kapitalist sistemlerde burjuva basını, yayın organları, burjuvaziye bağlı olmak zorunda olan eğitim kurumları, veya kasıtlı olarak yaygınlaştırılan bir takım alışkanlıkların kaynaklandığı merkezler... Hep bu sistemin çıkarlarını korumak, sömürüyü meşru göstermek, kitleleri pasifize etmek amacıyla çalışmaktadır.

Sömürülenlerin de sömürüye karşı direnen bir felsefeleri, tutarlı bir dünya görüşü, burjuvazinin yalanlarını açığa çıkaracak güçlü ve doğru bir felsefelerinin olması gerekmektedir. Sömürüye

karşı çıkan sömürü düzenini yıkmak, değiştirmek isteyen kişilerin bu mücadelelerinde, tutarlı bir dünya görüşünün rolü ve önemi çok büyüktür. Çünkü tutarlı bir dünya görüşü (Felsefe) yardımıyla dünya kavranılır, anlaşılır ve değiştirilebilir. O halde hem emekçiler için hem de emekçilerin yanında yer alıp sömürü sistemine karşı koyanlar, onu yıkmayı ve insanın insan tarafından sömürülmediği bir toplumu kurmayı amaçlayanlar için tutarlı bir felsefeye sahip olmak; bu nedenle felsefe okuyup öğrenmek, bunu günlük hayatımızda uygulamak şarttır.

Mao Tsetung, Pratik Üzerine isimli yazısında şöyle demektedir : «Eğer bir kimse çalışmasında başarılı olmak istiyorsa yani beklediği sonuçları almak istiyorsa, fikirlerini objektif dış dünyanın kanunlarına uygun hale getirmek zorundadır; eğer bu ikisi birbirine uymazsa o kimse pratikte başarısızlığa uğrayacaktır.»

Doğa olaylarını **açıklayabilmek** için, bu olayları yöneten yasaları bilmek, öğrenmek gereklidir. Maddi dünyanın diğer parçası, bütünün diğer görünümü olan toplum olaylarını **açıklayabilmek** için de, toplumların gelişme kanunlarını bilmek gereklidir. Bilimsel sosyalizmin kurucuları olan Marx ve Engels, bilimin metodlarını toplumlara uygulamışlar, toplumların gelişme yasalarını bulmuşlardır.

Doğa ve toplum yasalarının bilinebilmesi, doğanın ve toplumun gelişimine bilinçli olarak katkıda bulunulmasını ve olayların akışına bilerek yön verilebilmesini mümkün kılar. İnsanlar, ancak bilinçli eylemleri yardımıyla, işleyiş yasalarını bildikleri toplumların değişimini sağlayabilir, etkileyebilirler. **«Değiştirmek»:** İşte, Marksizmin

ihtilalci ruhu, özü, militan karakteri bu sözlerde ifadesini bulmaktadır.

Marksizme kadar felsefe, doğayı ve toplumu açıklamaya (sadece açıklamaya) yönelmişti. Bu açıklama yapılırken olaylar arasındaki bağıntılar, olayların kendi iç ilişkileri ve etkileşme durumunda olduğu dış ilişkileri; olayların içinde var olan çelişkiler ve bunların gelişim yönleri; yani o olayları bir **bütün** olarak değerlendirebilmemiz için gerekli olan tüm veriler gözlerden saklanır. Her şey birbirinden bağımsız, kopuk, **parça parça** olarak anlatılır. Ve böyle anlaşılması için de her türlü gayret sarfedilir.

Marksizm ile birlikte felsefe, artık dünyayı sadece yorumlamakla kalmadı, onu değiştirmeye **de** yöneldi; dünyanın değiştirilmesinde bir **araç** haline geldi. Marksizmin militan karakteri, onun bu niteliğinden doğar.

Ancak, insan eyleminin nesnel zorunluluğunu teşkil eden **yasalar** ve bunların bütünlüğü olan **teori** kavranılmadıkça, doğayı ve toplumu değiştirme işinde başarı sağlamamız çok güçtür.

«Bir kimse her türlü teorik düşünceyi ne denli küçümserse küçümsesin, gene de teorik düünce olmaksızın iki doğal olguyu birbiriyle ilişki içine sokamaz ya da onlar arasındaki mevcut bağı anlayamaz.» (Doğanın Diyalektiği, Engels, s. 77)

— III —

Modern toplumların en önemli karakteristiği, odak noktası, sınıf savaşıdır.

Kapitalist toplumlarda burjuvaziye karşı mücadele veren proletarya da, bu savaşta bir silah olarak kendi ideolojisine, dünya görüşüne dört elle sarılmak zorundadır. İşçi sınıfının ideolojisi, bilimsel

sosyalizmdir. Sosyalizmin felsefesi, materyalist; yöntemi, diyalektiktir.

Burjuvazi ise gerici (idealist-metafizik) dünya görüşü ile, bazen gerçek kimliğiyle, bazen de (artık eski yalanlarıyla kitleleri kandıramadığı zamanlar) binbir kılığa bürünerek sosyalizm maskesi altında ideolojisini yaymaya çalışır.

«Marksist doktrin, şüphesiz ki direkt olarak modern toplumların ilerici sınıfını aydınlatmaya ve örgütlemeye çalışır; mevcut sistemin yerine yeni bir düzenin getirilmesi için (ekonomik gelişmenin doğurduğu şartları göz önüne alarak) bu sınıfa düşen ödevleri ve verilecek olan mücadelenin yöntemlerini belirler. Bu süreç içinde her engel için mücadeleyi ön görür» (Marksizm ve Revizyonizm, Lenin)

Toplumu değiştirmeyi kendilerine görev olarak yüklenen devrimciler, devrim yapmak için yola çıkarken (devrimin yasalarını da açıklayan) sosyalizmin bilimi ile silahlanmak zorundadırlar.

Devrimci mücadelede başarıya ulaşabilmek için tutarlı devrimciler olmak zorundayız. Bu ise düşüncelerimiz ile nesnel dünyanın gerçeklerinin uyuşması ile mümkün olabilir. «Teorik meseleleri derinliğine kavramak, eski dünya görüşünden miras kalan geleneksel ibarelerin etkisinden kendilerini gittikçe kurtarmak ve sosyalizm bir bilim haline geldiğine göre, bir bilim gibi ele alınması gerektiğini akılda tutmak» (Engels) Biz devrimcilerin başlıca görevlerinden biri olmaktadır.

Bir bilim, hiçbir zaman yöntemsiz, disiplinsiz, savruk bir çalışmayla kavranılamaz. Fiziği öğrenirken, madde, hareket, fiziksel hareket, kuvvet v.b.... gibi kavramları sırayla öğrenerek gideriz. Sonra sıra fiziğin kanunlarına, problemlerin çözümüne gelir. Burada izlenen sıra, belli bir amaca yönelik, basitten karmaşığa doğru giden bir yön-

temin ifadesidir. Ancak bir amaca ulaşabilmek için kullanacağımız yöntemler, farklı zaman dilimleri veya farklı koşullar nedeniyle birbirinden farklı nitelikte olabilirler.

Sosyalizmin biliminin öğrenilmesi amacıyla yapılması gereken teorik eğitim çalışmaları da, belirli bir metoda göre yapılır. Eğitim grubunun niteliklerine ve yer, zaman v.b., gibi koşullara göre değişebilecek olan bu yöntemlerden beklenen, hızlı fakat sağlam bir şekilde (konuyu kavrayarak, değişimi sağlayarak) yol almaktır. O halde, öncelikle kavranması gereken konuların başında, teorik eğitimin amacı ve teorik eğitim çalışmalarında izlenecek yöntem konusu gelmektedir.

AMAÇ

«Devrim için savaşmayana sosyalist denmez». Tüm ustalar böyle söylemektedir. «Bu nedenle, devrimci, kendini devrime hazırlamalı, yeteneklerini geliştirmeli, uzmanlaşmalıdır. Bu da teorik ve pratik çalışma içinde eğitilmekle olur. Yani, devrimci teorik eğitim ve bunu pratikle birleştirmek. Amaç ele geçen her türlü kitabın okunması ya da entellektüel bilgi edinilmesi değil; belirli bir sıra içinde eğitim yapmak, belirli bir düşmanla savaşmak için iyi biçimde öğrenim yapmak olmalıdır. Amaç, devrimci hareket içinde yer alacak kadroların yetişmesini sağlamaktır. Her militanın, insiyatifini kullanarak yenilgi ve başarı alanlarında doğru dürüst kararlar vererek, doğru taktikler ışığında çalışması genel olarak devrimci teoriyi kavramasına ve bu teoriyi yaratıcı düşünce ile pratiğe uygulamasına bağlıdır.» (M. Çayan, Bütün Yazılar, Kültür Sorunu Üzerine)

Stalin'in de söylediği gibi «Teori bütün ülke-

lerin işçi hareketlerinin genel şekliyle ele alınan tecrübesidir.» Devrimci hareketin yönünü belirleme gücünü ve güvenliğini, ancak teoriye dört elle sarılmakla sağlayabiliriz. «Çünkü teori ve yalnız teori sadece, sınıfların bugün hangi yönde ve nasıl hareket ettiklerine değil, aynı zamanda bu sınıfların en yakın bir gelecekte hangi yönde ve nasıl hareket edecekleri pratiğini anlamımıza yardım edebilir» (Stalin, Leninizmin İlkeleri, s. 25.)

O halde, teoriyi öğrenmemizdeki **temel amaç,** onu devrimci pratiğe uygulamak olacaktır. Yani devrimci teoriyi, devrim yapmak için, devrimci mücadelemize ışık vermesi için öğrenmek zorundayız.

Teorik çalışma; Marksizmin kurucularının ve onu geliştiren ustaların, tarihsel, ekonomik, sosyal ve politik görüşlerinin ve devrim pratiklerinin kavranılması, özümlenmesidir. Bu görüşlerin yardımıyla, bütün ülkelerin işçi sınıfı hareketlerinin ve bağımsızlık savaşlarının izlenmesidir. Ve bu genel perspektif içerisinde, Türkiye özelinin (tarihsel ekonomik, sosyal, politik gerçeklerinin) araştırılması; incelenmesi, öğrenilmesidir.

Ancak, sadece «öğrenmek» amaç olarak ele alınırsa, «Marksist entellektüel geveze» olmaktan ileri gidemiyeceğimiz açıktır. Yani teorik eğitimin temel amaçlarından birisinin ve belki de en önemlisinin; onun, değişimi, kişinin öz devrimini sağlaması gereken bir araç olduğunu unutmamak gerekir. «Eski dünya görüşünden miras kalan geleneksel ibarelerin etkisinden» (Engels) kurtulabilmek, burjuva ideolojisinin ve propagandasının olumsuz etkilerini, eski kötü alışkanlıklarımızı silip atabilmek için teoriyi öğrenmekle kalmamalıyız. Öğrendiğimizi yaşama, öncelikle kendi yaşa-

mımıza uygulamak zorundayız. Daha önceden de belirttiğimiz gibi, bu nokta meselenin özüdür, temelidir.

Sosyalist davranışın ilkelerini, devrimci dürüstlüğü, kollektif çalışma ve davranma alışkanlığını, devrimci disiplini, kararlılık ve azmi, hoş görü ve alçak gönüllülüğü, çalışma ve öğrenmede planlı uygulamada titiz olmayı, düzenliliği, sabırlılığı, doğaya ve topluma bakarken araştırıcı, eleştirici ve gözlemci bir bakış açısını, uzağı görürlülüğü vermeyen; kısaca kişiyi değiştirmeyen, eski pisliklerinden arındırmayan, teorik eğitim çalışması, amacına ulaşamamış bir çalışma sayılmalıdır. **Teorik çalışma, devrim için silahlanmadır; eski'nin yıkılması ve yeni'nin kurulması çabasıdır.**

YÖNTEM :

Genellikle; devrimci pratiğin, devrimin teorisinden bağımsız olamıyacağı gerçeğini, teori ve pratiğin diyalektik birliğini, teorik olarak çok iyi **biliriz.** Ancak iş, bunun uygulanmasına teorinin öğrenilmesi çabasına kalınca, «incelemede gevşek, çalışmada pasaklı» oluruz.

Bilimsel sosyalizmi en iyi ve en doğru olarak, bu teoriyi kuran ve geliştiren ustaların eserlerinden öğrenebiliriz. Bu teorinin kurucuları olan Marx ve Engels ile sosyalizme katkıda bulunan, onu geliştiren devrimci düşünürler, Lenin, Stalin ve Mao Tsetung ustaların eserleri, temel kaynaklarımız olacaktır. Ayrıca, dünya devrim hareketinin zengin deneyi, hiçbir zaman devrimci teoriden ayrı olarak düşünülemez. Bu nedenle, dünyadaki, başarıya ulaşmış veya sürmekte olan tüm işçi sınıfı hareketleri ve bağımsızlık savaşları, bizim çalışma alanımızı teşkil edecektir.

Marksizmin üç kaynağı vardır :

a) Klasik Alman felsefesi;

b) Klasik İngiliz Ekonomi-Politiği;

c) Fransız Ütopik Sosyalizmi.

Biz bu üç kaynağı : Felsefe, ekonomi politik ile devrim ve bağımsızlık savaşları tarihi olarak derleyebiliriz. Çalışmalarda şablonculuğa, reçeteciliğe kaçmamak gereklidir. Ancak bir takım ilkelere kesin olarak uymak zorundayız. Bu ilkeleri şu şekilde özetleyebiliriz :

1 —) Teorik eğitim çalışmalarına bir kez karar verdikse, sonuna kadar, kesintisiz olarak götürmek zorundayız. Çalışmaların sürekliliğinin, disiplinin, ciddiyetin bozulması ve hatta azalması, çalışmadan beklenilen yararın en aza inmesini veya ortadan kalkmasını getirir.

Mademki, bilinç, dışımızdaki maddi evrenin, dış koşulların, bizim beynimizdeki yansımasıdır, ve mademki dış koşullar (ve herşey) sürekli olarak değişmektedir, o halde, dışımızdaki koşullarla uyum sağlayabilmek için, bilgilerimizi sürekli olarak yenilemek zorundayız. Öğrenmeye ara verdiğimiz takdirde değişen koşulların gerisinde kalacağımız için tüm pratiğimiz başarısızlıkla sonuçlanacaktır.

2 —) Çalışmalar, seviyeleri farklı çeşitli gruplarla yapılabilir. O halde çalışmanın hangi düzeyde yapılacağı, ve bu çalışmaya hangi nitelikte arkadaşların katılacağı saptanmalıdır. Bu gruplamayı pratik olarak şöyle yapabiliriz;

A) Sosyalizmin teorisi ile yeni ilişki kuracak, diyalektik ve tarihi materyalizmi ve ekonomi politiği ilk defa öğrenecek olan kişilerin oluşturduğu grup, (genellikle taşra derneklerinin kuruluş ve gelişme dönemlerinde yapılan toplu çalışmalar bu nitelikte kişiler tarafından oluşturulurlar.);

B) Sosyalizmin teorisi ile daha önceden ilişki kurmuş, ancak, sosyalizmin ustalarının eserlerini yeterince incelememiş kişilerin oluşturduğu grup;

C) Teoriyi derinlemesine öğrenmek isteyen ve bunun için kendileri yeterli (Teorik düzeyleri az çok yüksek) olan kişilerin oluşturduğu grup.

Gruplar, mümkün olduğu kadar dar tutulmalıdır. (Normal olarak beş-yedi kişi) ancak, yer ve zaman sorunu zorluyorsa, bu sayı arttırılabilir.

3 —) Her çalışma grubu için, önceden bir çalışma programı çıkarmak gereklidir. Bir devrimci yaşantısının her anında düzenli disiplinli ve yöntemli olmak zorundadır. Bu ilke teorik eğitim çalışmalarında daha bir zorunluluk haline gelmektedir. Hangi konuların, hangi eserlerden okunacağı; çalışmanın ne kadarlık bir süreyi kapsayacağı; eserlerin okunma sırası, gibi sorunlar hazırlanacak olan bu programda açık bir şekilde belirtilmelidir. Bu program, çalışmaya katılacak arkadaşlar tarafından ortak olarak hazırlanmalıdır. (Ancak, A grubundaki çalışmalar için programı, çalışmayı yönlendirecek kişi saptamalıdır.)

4 —) Çalışmalar bir gözlemcinin (yöneticinin) denetimi altında yapılmalıdır. Gözlemci, teori ve pratiğiyle grubun ortalama düzeyinin üzerinde olmalıdır. Gözlemci bir amir, bir başkan değildir, olmamalıdır. O, grubun hem öğretmeni hem öğrencisidir. Onun görevi, sadece, bazı bilgileri aktarmak değil, esas olarak; pratiğiyle, tavırlarıyla gruba örnek olmak, grup içinde disiplini ve ciddiyeti sağlamak, yoldaşlık bağlarını pekiştirmektir. Bu nedenle, gözlemcide, en azından, sosyalist dürüstlük, kararlılık, titizlik, ciddiyet gibi özellikler aranmalıdır.

5 —) Çalışmalar, «okuyup geçmek» şeklin-

de yapılmamalıdır. Gruplar dar ise, konular uzun uzun tartışılmalıdır. Gözlemci sıksık belirli bir kişiye veya ortaya soru atarak tartışmalar yaratmalıdır. Okuma işini bir tek kişi değil, grubun tüm üyeleri sırayla yapmalıdır. Anlaşılmayan, açıklanması gereken yerler hemen sorulmalıdır.

6 —) Çalışmalar sırasında bir eser temel olarak izlenirken, yardımcı olarak başka eserler de kullanılmalıdır. Klasikler incelenirken, eserlerin yazıldığı dönemin koşullarını, eserin yazılmasındaki özel amacı önceden öğrenmek çok yararlı olacaktır. Bu konuda, **Maurice Cornforth'un «Marksist Klasikleri Okuma Klavuzu»** gibi eserler ve özellikle de, **Rus Sosyal Demokrat İşçi Partisi, Bolşevik (RSDİP-B) Tarihi**'nin büyük yararı olacaktır.

7 —) Grup üyelerine sıksık (grubun düzeyi de gözönünde tutularak) araştırma-inceleme konuları verilmelidir. Örneğin; A grubunda ekonomi-politik konuları incelenirken, bir arkadaş, kartel, tröst, konsorsiyum, gibi kavramları daha geniş olarak araştırıp getirebilir. B grubunda, faşizm, revizyonizm, emperyalizm, devlet, çelişki vb., gibi daha derin ve nitelikli çalışma isteyen konular, araştırma konusu olarak verilebilir.

8 —) Marksizmin bir doğma olmadığını hiçbir zaman unutmamak gerekir. Evrensel ve özgül arasındaki ilişkiyi doğru bir şekilde saptayan marksizmin ilkeleri, yaşantımızın her dalında, yaşamın değişen koşullarına göre uygulanabilir. Ancak bunu yaparken, «marksizmi, değişen koşullara uyguluyoruz» diyerek onu revizyona tabi tutmamak, özünü değiştirmemek gerekir. Bu ise gerçekten zor bir iştir. Ancak unutmamak gerekir ki, ne kadar zor olursa olsun, gerçekleşmesi için şartları yaratılmış olan her sorun belli bir çaba ile çözüm-

lenebilir. Dogmatizme ve reformizme düşmemek için marksizmi öğrenmek, öğrendiklerimizi pratiğe sunmak, sonucu kontrol etmek gerekir.

9 —) Teorik eğitim çalışmalarında grup üyelerine araştırmacı bir ruh kazandırılmaya çalışılmalıdır. «Araştırma uzun hamilelik aylarına; meselenin çözümü de doğum anına benzetilebilir. Bir mesele üzerinde araştırma yapmak, aslında onu çözmek demektir.» (Mao, Kitaba Tapmayla Mücadele)

Marksist-Leninist yöntem, diyalektiktir. Diyalektik yöntem araştırıcıdır. Çünkü ona göre duraganlık, değişmezlik söz konusu olamaz. Sürekli olarak değişen nesnel koşulların doğru olarak değerlendirilebilmesi için de sürekli olarak araştırma gerekir.

Ayrıca, bilimsel sosyalizmin ışığı altında, çevremizde (kentimizde, köyümüz veya mahallemizde, çalıştığımız işyerinde vb.,) ciddi araştırmalar yapmak zorundayız. (Ekonomik, politik, sosyal yapı sınıfların, devrimci ve karşı-devrimci güçlerin durumları vb., gibi.) Sonra bu bilgileri toparlamak; tekilden çoğula, özelden genele doğru bu bilgileri bütünleştirmek gereklidir. Araştırma sonuçlarının düzenli raporlar haline getirilmesi, bunlardan başka bölgelerde olan arkadaşlarımızın da yararlanabilmesini kolaylaştırır.

10 —)Çalışmalar, marksist anlamda eleştirici bir gözle yapılmalıdır. Körü körüne öğrenme, ezberleme yerine; bilerek, anlayarak, eleştirerek ve yanlış bilgilerimizden dolayı özleştiri yaparak öğrenmeliyiz.

11 —) Gözlemci, çalışmaları sürekli olarak izlemeli ve grubun ve grup üyelerinin gelişim çizgilerini saptayabilmelidir. Sürekli olarak tecrübe alışverişinde bulunulmalıdır. Hataları anında dü-

zeltmeli, hiçbir şey hatalara göz yummamız için neden olmamalıdır.

12 —) Okuma,.. tartışma... eleştiri... ikna, ve öğrenme süreci, çalışmaların doğal sürecidir. Kendi değişimimizi, özdevrimimizi sağlayabilmek için eleştiri-özeleştiri silâhına dört elle sarılmalıyız. Bu nedenle, her çalışmada, gündemin ilk veya son maddesi eleştiri ve özeleştiri konusuna ayrılmalıdır.

Birlik... eleştiri... birlik, genel ilkemizdir. Unutmamak gerekir ki, öğrendiklerimizi pratik yaşama sunduğumuz zaman, önceleri, bir çok eksikliklerimiz, hatalarımız ve pisliklerimiz ortaya çıkacaktır. Bu pisliklerden arınmak, hataları ve eksikleri en aza indirmek, ancak, eleştiri, özeleştiri yöntemiyle gerçekleşebilir. Ancak, «eleştiri tam anlamıyla delillere dayanmalı, tahlilci ve inandırıcı olmalıdır; sert, bürokratik, metafizik ve dogmatik olmamalıdır.» (Mao Tsetung)

13 —)Bir devrimci, kendini yirmidört saat devrime adamak zorundadır. Ve devrimciler, yaşadıkları her saniyede pratik ve teori bütünlüğünü koruyacaklarına göre, onların bilgilenme süreci süreklidir. Grup çalışmalarının dışında da fırsat bulduğumuz her an okumak, gözlemek, araştırmak zorundayız. Tüm yaşamımız, bizim, teorik eğitimizdir.

«Marksizmi gerçekten kavrayabilmek için onu sadece kitaplardan değil, esas olarak sınıf mücadelesinden, pratik çalışmadan ve işçi-köylü kitleleriyle sıkı bağlar kurarak öğrenmek gerekir... Okumak öğrenmektir, uygulamak da öğrenmektir. Başlıca metodumuz, savaşı savaşarak öğrenmektir.» (Mao, Başkan Mao'nun Sözleri.)

Marksist teorik eğitim çalışmaları genel olarak marksist klasiklerden yararlanılarak yapılır. Marx, Engels, Lenin, Stalin ve Mao'nun yazmış oldukları eserleri marksist klasikler olarak tanımlamak mümkündür.

Bu eserlerin okunuşu sırasında yazılış sıralarını takip etmek en doğru yoldur. Ayrıca, bu eserleri, yazıldıkları dönemlerin koşullarından ayrı olarak düşünemeyeceğimize göre; her eseri, yazılış dönemlerinin tarihi özelliklerini inceledikten sonra okumalıyız. Bu konuda, Parti Tarihi gibi eserler bize büyük yardımlarda bulunacaktır.

Bu yazıda, okumada kolaylık olması amacıyla temel bir kitap listesi verdik. Ancak bu liste, hiç bir zaman bir reçete olarak kabul edilmemelidir. Bu liste az sayıda olan fakat mutlaka okunması gereken çok önemli eserlerin listesidir. Bu listeye kitap eklenebilir, ancak çıkarılmamalıdır.

ON BEŞ KİTAPLIK TEMEL ÇALIŞMA LİSTESİ

Komünist Manifesto
Marx, Engels, Bilim ve Sosyalizm Yayınları.

Felsefenin Temel İlkeleri
Politzer, May, Sol, Sosyal Yayınları.

Teori ve Pratik
Mao Tsetung, Sol Yayınları.

Diyalektik ve Tarihi Materyalizm
Stalin, Bilim ve Sosyalizm Yayınları.

Ütopik ve Bilimsel Sosyalizm
Engels, Sol Yayınları.

Ekonomi - Politik
Nikitin, Sol, Suda Yayınları.

Ücret, Fiyat ve Kâr
Marx, Sol, Suda, Sosyal Yayınları.

Emperyalizm
Lenin, Sol Yayınları.
Rus Sosyal Demokrat İşçi Partisi (B) Tarihi
Aydınlık, Bilim ve Sosyalizm Yayınları.
Leninizmin İlkeleri
Stalin, Sol, Odak Yayınları.
«Sol» Komünizm, Çocukluk Hastalığı
Lenin, Sol Yayınları.
Devlet ve İhtilâl
Lenin, Bilim ve Sosyalizm Yayınları.
Ne Yapılmalı?
Lenin, Yücel, Evren Yayınları.
Faşizme Karşı Birleşik Cephe
Dimitrov, Ser Yayınları.
Militana Notlar
V. Serge, Aşama Yayınları.

Bu listenin çok eksik bir liste olduğunu tekrar belirtmek gereklidir. Ustaların eserlerinin tamamı, birbirinden değer olarak ayıramıyacağımız nitelikte eserlerdir. Bu nedenle, elimize geçen tüm klasikleri okumak incelemek zorundayız. Bunun yanısıra, ustaların yaşamlarını anlatan eserler de mücadelemizde bize önder olacak eserlerdir.

KURTULUŞ

"DEVRİMCİ GENÇLİK" YENİ BİR DÖNEMİN BAŞLANGICINDA

Bugün Türkiye solunda alabildiğine egemen bir keşmekeş sürüyor. Daha dün savunduklarını, ertesi gün hiç sıkılmadan inkar edenlerden tutun, savundukları ile arasında uzaktan yakından bir ilişkisi olmayanlara kadar herkes bu durumdan yakınıyor. Kimileri «revizyonizmin» tasfiyesi, kimileri «sosyal emperyalizme» karşı yeni stratejiler yaratırken, bazıları da «teorik netleşme» ile meşgul.

Bu günkü bölük pörçük görünüm kabaca 71 öncesine benzemekle birlikte, fazladan yenilginin yansımalarını içinde taşımakta. Ayrıca bugünler 71 öncesine göre, oldukça önemli bir farklılığıda taşımakta; 71 yenilgisi deneyi.

Bir anlamda bu günün doğru değerlendirilmesinin ön şartı; geçmişin tutarlı bir analizidir. Devrimci hareketimizin yenilgisinin maddi kökleri salt 71'in analiziyle kavranamayacaktır. Ancak elli yıllık geçmiş ve günün dünyasının etkileri bütünü içinde sorunu kavramaya çalışmak, tutarlı bir yöntem olacaktır. Salt 71'i ele almak peşinde 71'i, ya dokunulmayacak bir tabu, ya da eleştiri adına sövmeyi hüner edinenlerin hedefi olarak görmeyi getirecekti. Bu gerçekler bizim eleştirimizde, hangi temellerden hareket etmemiz gerektiğini de vurguluyor.

Gerçekten bu yenilgiden gerekli dersler çıkarılmak zorunda. 71 gelecekte olabileceklerin bir provası olarak değerlendirilmeli ve bu değerlendirme ışığında çalışmalar yönlendirilmelidir. Özellikle bu dönemde ideolojik mücadele ağırlıklı bir yer

tutacaktır. Bu mücadelede her şeyden önce, oyunu kuralları içinde oynamayı gerektirir. Şüphesiz her hangi bir soruna eğilirken yöntemin ne olması gerektiği üzerine tartışmalar olabilir ve bu verimlidir. Tabii bu dürüst ve samimi düşüncelerin ifadesi ise hoşnutlukla karşılanabilir. Yoksa geçmişin eleştirilip eleştirilmeyeceği tartışmalarının yapıldığı günlerde çıkıp, «bizim yazacak, çizecek bir şeyimiz yok» demek ve arkasından da «Devrimci çizgimizin geçmişi teorik, örgütsel ve siyasi pratik açılarından eleştirilebilir ve eleştirilmelidir. Ama böylesi bir eleştiri gerekliliği, onu bir yerinden tutup çekiştirmek, parça parça ele alarak «yanlışlığını ispat etmek» çabaları ile karıştırılmamalı.» (Devrimci Gençlik Dergisi s. 11) diye cümleler döktürmek hiçbir şekilde samimiyet ve dürüstlükle bağdaştırılamaz. Herşeye rağmen olumlu bir tavır içine girmek devrimci hareket hesabına oldukça sevindirici. Şimdi beklediğimiz; «sistemsel» karışıklıklarımızı sergilerken iyice karıştırdıkları sistemleri çerçevesinde eleştirileridir. Örneğin iki sayfalık yazıda şöyle cümlelere rastlanabiliyor:

«K.S.D.'nin eleştirileri bu şekilde **bir bütünlük taşımıyor** (abç) ve konunun kendilerine en yakın noktadan yakalanarak çeliştirilmesi yolu tercih ediliyor.» (a.g.y.) Bir sahife sonra ise;

«K.S.D. ise evrim-devrim üzerine «diyalektik görüşler getirirken» devrim anlayışı konusunda görüş getirmektedir. Bu öncü savaş, faşizm konusundaki eleştirilerle birlikte **tam bir bütünsellik** ifade etmekte...» (abç) (a.g.y.)

Bu, sadece aynı yazıda izlenebilen tutarsızlık, bir de söz vardır «kimse seni övmezse sen kendini öv» diye; bunu doğrularcasına «Devrimci Gençlik Dergisi tesbitlerinin ve yönünün doğruluğu nedenivle basarıva ulaştı» deniliyor. Hangi tesbitler?

anlatılırken «Sol hareket bir aydınlar hareketi olmaktan belirli ölçülerde kurtulmuş, düzene karşı ilk defa **bir iktidar alternatifi olabilmeyi** (abç) -potansiyel anlamda da olsa- ortaya koyabilmişti.» tesbiti yapılıyor. Bu mu tutarlı tesbit? Paratönere (potansiyel anlamda da olsa) karşın bu tesbite tutarlı yaftası yapıştırabilmek oldukça güç. Ne demek «potansiyel anlamda iktidar alternatifi olmak»? Biraz insaf beyler!

71 öncesi de böyle havanda su döven laflar oldukça fazladır. Oysa günümüz Türkiye'sinin somut şartlarına çözümler getirmeye yönelik tartışmaların olabileceği ortamı yaratmaya yönelik çabalar bugün her zamankinden fazla önem taşımaktadır.

Devrimci Geçmişi Nasıl Değerlendiriyoruz?

«Yol ayrımı» isimli yazımızda geçmişin değerlendirilmesi üzerine şunları söylemiştik:

«Mevcut durumun daha derinlemesine kavranılması ancak onun geçmişle olan diyalektik bağlarının daha bir *derinlemesine kavranılması*, hareketin genel gelişim çizgisinin doğru biçimi ile görülebilmesi sayesinde mümkün olabilir. Bu bakışladır ki, hareketin işmdiye değin nasıl geliştiği ve nasıl gelişebileceği konusunda doğru bir fikir sahibi olabilir ve olayları «önceden görme» (1) görevini yerine getirebiliriz. Bu yeteneğe sahip olmaksızın «kitlelere önderlik etmek» gibi büyük bir görevi üstlenmeye kalkışmak dar kafalılığın, küçük burjuva ukalalığının tezahüründen başka bir şey olmaz.» (Kurtuluş, sayı 1)

Soruna bu perspektiften bakarak yaklaşmaya çalıştık. Önce de belirtildiği gibi yapılan incelemeler sonucu Türkiye soluna egemen olan çizginin

---

(1) Önderlik önceden görmek demektir, Stalin.

«kendi sağındaki güçlerden medet umma» olduğu neticesine varılmıştır. Bu sağ eğilime kaynaklık eden Kemalizmin hatalı kavranışı ve ona yaklaşım, diğeri de legal sosyalizm anlayışıdır. «Gözlerini Sovyet devriminin biçimine dikip, onu reçete olarak alınca da, işçi sınıfının devrim yapıp yapamayacağı kuşku götürür bir duruma gelmiştir.

«Bu durumda kafaları sağa döndürüp en devrimci gördüğü güçten medet ummak mukadder olur.» (Yol Ayrımı, Kurtuluş, sayı 1, s. 32)

T.H.K.P hareketinin de geçmişten taşıdığı en önemli hatanın kemalizmin gerçekten belli bir sınıf ideolojisi olduğu gerçeğini kavrayamamasıydı, sonucuna varılmıştı. «Devrimci Gençlik» şimdiye kadar kemalizm analizimizin doğruluğu veya yanlışlığı üzerine birşey söylemedi. Sadece eleştirinin sistemsiz olduğundan «konunun en yakın noktasından yakalanarak çeliştirilmesinden» (ne demekse) bahsetti.

«Önce «kemalizm eleştirisini» ele alalım. M. Çayan'ın kemalizm tahlili eleştirilirken bu konuda «yeni bir şeyler» söylenmeye çalışılıyor. Sonuçta Devrimci Harekete yöneltilen eleştirilerin temel bir noktası görünümünde şu sonuca varılıyor: «Geçmiş hareketin etkinliği altında kemalizm sorununa getirilmiş olan bakış **pratikte devrimin müttefiklerine karşı yanlış tutum ve** müttefiklerin doğru olarak ayırdedilemeyişini getirmiştir.» (a.g.y.)

«... pratikte devrimin müttefiklerine karşı yanlış tutum.» (kelimelerinin altını kendileri çizmiş) Ve arkasından da bizim geçmişi cuntacılıkla suçladığımız sonucuna varılmış. Bizce cuntacılık konusu bizim yenildiğini iddia ettiğimiz anlayışlarla daha ziyade ilgili. **Biz eleştirilerimizi üstü örtülü yapmıyoruz.** Geçmişe ilişkin bu türden **bir**

eleştirimiz söz konusu olsaydı bunu hiç çekinmeden, açık yüreklilikle yeri gelmişken söz konusu ederdik. Özetle anlatılmak istenen; bizim geçmişe eğilirken soruna keyfi bir biçimde yaklaştığımız ve işimize geldiği için de, kendimize en yakın noktadan geçmişi tutup eleştirdiğimiz sonucudur. Yani kemalizm tali bir sorundur. Oysa Kesintisiz 2-3 meseleyi hiç de böyle koymamaktadır.

«Bu sorunun bu şekilde tesbit edilmesi, 1972'nin Türkiyesinde gerilla savaşını sürdüren partimizin (içinde bulunduğumuz devrimci öncü savaşı aşamasında) **ittifaklar politikası açısından son derece önemlidir.** (abç) Küçük burjuva aydın çevrelerde asgari müşterek içinde olacaklarımız kimlerdir? Bu sorunun cevabı, kemalizmin doğru tanımlanmasında yatmaktadır. **Ayrıca bu tanımlama kitle çizgisinin tesbiti açısından da önemlidir.»** (Bütün Yazılar s. 351) (a.b.ç.)

Müttefikler sorununa değindikten sonra, Yol Ayrımı yazısından «ancak geçmişe özgü olan sağındaki güçlerden DEVRİM BEKLEME anlayışı kesinlikle yenilmiştir» cümlesi alınmış ve bu cümleye «sistemin içine girme gereğini duymamızdan» başka bir anlam verememişler. Aslında merak edilip sorulan birşey yok, çünkü söylenenler oldukça açık. Sadece köylü kurnazlığıyla **bizim söylediklerimizin tutarsızlığını** kanıtlamak istiyorlar. Kendileri tarafından söylenenden başka hiçbir şeyin doğru olamıyacağına inandıklarından söylenenleri de doğru olarak kavrama zahmetine girmiyorlar. Çok daha basit ifade etmeye çalışalım, belki anlatabiliriz. Bir işi, bir başkasının **senin için yapmasını** beklemekle, aynı işi yaparken birisinin sana **yardımcı olması** ayrı şeylerdir. Kesinlikle yenilmiş olduğunu iddia ettiğimiz de **«sağındaki güçlerden devrim bekleme»** anlayışı idi. Daha

değişik bir ifade ile THKP geçmişin devrimi sağındaki güçlerden bekleyen anlayışı karşısında teori ve pratiği ile onun zıddıdır. Ama geçmişin inkarı olmakla birlikte kemalizm analizinde olduğu gibi onun etkilerini de üzerinde taşımaktadır.

Anlatmak istediklerimiz D.G.'in sistem anlayışına büyük bir olasılıkla ters düşmüştür, çünkü D.G.'in sistem anlayışı anlattıklarından çıkardığımız kadarıyla sistemsizlik. Bizim soruna eğilme yöntemimiz oldukça açık ve anlaşılır; oysa D.G.'in ne istediğini biz bir türlü anlayamıyoruz. Kabaca çıkardığımız sonuç şu; Evet geçmiş eleştirilmelidir ama, bu eleştiri «bizim yaptığımız gibi» kimsenin duymadığı ve bilemeyeceği bir şekilde.

«Devrimci Gençlik Dergisi» okuyucuları geçmişe ilişkin değerlendirmenizin hâlâ ne olduğunu anlayabilmiş değildir. Geçmişin teorik hattına bir tek eleştiri yöneltmeyip yanlızca, eleştirilebilir, eleştirilmelidir diye fazlasıyla lütufkar bir şekilde icazet tanıyışınızdan da bu teorik hattı bütünüyle savunduğunuz çıkarılabilir kolaylıkla. D.G.D.'nin yazarlarından biri bizimle olan ayrılığı «Bu arkadaşlar geçmişi eleştiriyorlar, bense geçmişe katılıyorum» diye ideolojik olarak temellendirirken, bugün birlikte davrandıkları bir diğer arkadaşın «katılıyorsan kalkar yaparsın» şeklindeki cevabı bizim için hâlâ çelişki, ama diyalektik değil mantıksal bir çelişki olarak durmakta. Kendileri için de hiç farklı olduğunu sanmıyoruz. Eh! Elbetteki böyle bir durum geçmiş konusundaki görüşlerinde ne olduğunu ortaya koymayı zorlaştırır. İş ayrı olunan noktalara dokunmamak, bir olunan noktaları tekrarlayıp durmak, ayrı olunan noktalarda başka taraftan gelen eleştirilerle ise; kendileri söz konusu olmaksızın Mahir Çayan'ı dövüştürmek olarak sürer gider.

Arkadaşlar bütün bunlardan «niye geçmişi eleştirmiyorsunuz» diye kendilerine sitem ettiğimizi zannetmesinler. Bu çok dar bir mantık olur. Bizim kendilerinden haddimiz olmayarak istediğimiz, geçmiş konusundaki görüşlerinin ne olduğunu açık yüreklilikle ve zorlamalara meydan vermeyecek şekilde Türkiye Devrimci Hareketinin esenliği için ortaya koymalarıdır. 1972'den beri dört yıl geçti; 11 sayı dergi çıktı; artık bunları ele almanın zamanı gelmiştir zannederiz. Korkunun ecele faydası yoktur.

Evrim Ve Devrim Aşamaları

«Kesintisiz Devrim» de evrim ve devrim aşamalarının iç içeliği üzerine getirilen görüşlerin neyi amaçladığı, oysa Marksizm'de bu konuyla anlatılmak istenenlerin farklılığını göstermeye çalışan Kurtuluş, 2. sayıda **«Evrim Ve Devrim Aşamaları»** da «D.G.»in «sistemli» eleştirilerine hedef olmuş. İlginçtir «D.G»in eleştirilerinde evrim ve devrim aşamalarının iç içe geçtiğine ilişkin açık, bir tek satır bulamadık. Sanırız bu konu artık «D.G»in «Sistemli» eleştirileriyle düzeltilir. Bizim sorunu nasıl «karıştırdığımızı» izleyelim:

«Evrim-Devrim konusu gibi en önemli bir konuda **kesin** (abç) eleştiriler getiriliyor. Bu «eleştiriler» getirilirken konu «diyalektik» bir şekilde karmakarışık edilerek saptırılıyor. Devrim aşaması nitelik sıçraması ile devrimle özdeşleştiriliyor. Evrim ve devrim aşamaları arasındaki ilişki nicel birikim-nitel sıçrama biçiminde **sadece birincinin ikinciyi hazırlaması olayına indirgeniyor.»** (abç) (agy) Aynı konuda daha önce Stalin'in söyledikleriyle açıklık getirmeye çalışmıştık, bir kez daha tekrarlıyalım :

«Diyalektik metot, hareketin iki biçim aldığını anlatır: Evrimsel biçim ve devrimsel biçim...

«**Evrim devrimi hazırlar** ve onun için elverişli zemini yaratır. Devrim ise evrimi sonucuna vardırır ve onun ilerideki aksiyonuna yardımcı olur.» (Stalin, Anarşizm mi Sosyalizm mi, s. 16).

«Gerçekte evrim ve devrim aşamaları kavramlarının proletaryanın iktidar mücadelesi süreciyle ilgili kavramlar olduğu göz ardı edilerek konunun salt diyalektikçi (!) açıdan incelenmesi «K.S.D.» de gördüğümüz cinsten diyalektik üzerine sofistik bir gösteriden (!) öteye gidemezdi.» (agy) deniliyor. Arkadaşlar yazdıklarımıza sanat eleştirmeni gözüyle değil de devrim yapma göreviyle yükümlü eleştiricinin gözüyle yaklaşmış olsalardı yazdıkları oldukça değişik olurdu.*

Bir. Cümlenin içine iki tane ünlem koyup çok espritüel olduğunu zanneden bir yazar başından alaya alınmayı göze almış olmalıdır; kimse kusura bakmasın.

İki. Evrim devrim aşamaları kavramlarının proletaryanın iktidar mücadelesi süreciyle ilgili olduğunu nasıl gözardı ediyoruz onu görelim:

«**İlerici unsurlar,** (abç) günlük faaliyetlerini kendiliklerinden sürükledikleri ve **eski düzeni** (abç) küçük, nicel değişmelere uğrattıkları zaman, hareket **evrimcidir.**

«Aynı unsurlar birleştikleri bir tek görüşle davrandıkları ve eski düzeni yoketmek ve yaşamı nitel olarak değiştirmek, yeni bir düzen kurmak amacıyla düşman kampını süpürüp geçtikleri zaman hareket devrimcidir. (Kurtuluş, sayı 3)»

Evet buradaki «ilerici unsurlar» tabiri irade-

(*) Genellikle sanatçı olmayanların eleştirmen oldukları söylenir.

siz su moleküllerine ait değil, toplumsal yaşamın parçası olan bireylere aittir, bu bir. **Eski düzen** tabiri nehirin eskiden olan düzenini ya da elektronların çekirdek etrafındaki düzenini değil, siyasi rejimi ifade etmektedir, bu iki. «Hareket» tabiri, otomobilin hareketini değil, devrim mücadelesindeki toplumsal hareketi ifade etmektedir; bu da üç. Terimleri daha fazla açıklamaya zannederiz gerek yok. Ayrıca belirtelim: bunları, burjuva demokrasisi konusundaki suçumuza ortak etmeye çalışarak alıntı yaptığımız Stalin söylüyor. Biz de naçizane katılıyoruz.

Görüldüğü üzere, biz evrim ve devrim aşamaları kavramlarının proletaryanın iktidar mücadelesi süreciyle ilgili oluşunu işte böyle gözardı ediyoruz! Halbuki yazının evrim-devrim aşamaları konusunu toplumsal durumla bağlantılı olarak açıklamaya çalıştığını görmemeye imkan yok. Bizim yukarıya aldığımız iki cümle gözden kaçtı desek, yazının başı sonu benzer ifadelerle dolu, mümkün değil. Nedir bunu yaptıran? Eleştirmen eleştirdiği yazıyı hiç okumadı desek, belli ki okumuş. Geriye sadece niyeti kalıyor. «Bu yazının yanlış olduğunu iddia etmek lazım. Nasıl edersen et.»

Devam edelim;

«Evrim devrim aşamalarının» diyalektik olarak (yani maddenin hareketinin yasalarının bilimi açısından-Kurtuluş) iç içe geçmezliği «görüşleri yeni değildir» (agy) Doğru, kesinlikle yeni değildir, marksizm bunu böyle beller. Marksizmin görüşüdür bu.

Devamla arkadaşlar bizim su diyalektiğini çürütüyorlar!

«Biz suyun ısınması olayına bir başka unsur katalım ve üzerindeki basıncı arttıralım: Bu su-

retle suyun örneğin 200° C'ye kadar ısınarak buharlaşmasını sağlayabiliriz. (Çok doğru, Kurtuluş.) **BİR NİTEL DEĞİŞİKLİK İÇİN GEREKLİ NİCEL BİRİKİM** SAĞLANMIŞ AMA **BAĞINTILI DURGUNLUK HALİ KORUNMUŞTUR.»**

Şimdi olmadı işte. Size su 100° C'de buharlaşır diye kim söyledi? Biz söylemedik. Fizik kitapları da söylemiyor. Siz bunu nereden buldunuz? «BİR NİTEL DEĞİŞİKLİK İÇİN GEREKLİ NİCEL BİRİKİM», yani suyun 100° C'de buharlaşma zorunluluğu. İşimiz fizikçilik değil, ama madem arkadaşlar işi inceltmişler; hatırlatalım: **Arı su bir atmosfer basınç altında 100° C'de buharlaşır.** Eğer suyun saflığı giderilir basınç değiştirilirse yani **şartlar değişirse** su da değişik bir derecede buharlaşır. Demekki bir nitel değişiklik için gerekli nicel birikim hiç de sizin bildiğiniz gibi değil.

Devam edelim: «Fakat denecektir ki değişen birşey yok. Yine 200 °C'ye kadar ısınma (nicel birikim) buharlaşmayı hazırlayacaktır. Arkadaşların mantığına göre «diyalektik olarak» böyle. (Size göre öyle değil mi, «diyalektik olarak»?) Bilinçsiz ve **iradi** (abç) eylemden yoksun olduklarından bu su molekülleri için de böyle. Bunu **toplumsal hareketlere** de aynen uygulayabilmek için toplumun bireyleri olan insanları su molekülleri kadar bilinçsiz ve **iradi** (abç) eylemden yoksun hale getirmek (!) gerekir (ki arkadaşlarımızın bu konudaki imkanları **sübjektif varlıklarıyla** (abç) sınırlıdır!) Bu tür örneklerin tehlikesi şüphesiz ki kaba determinizme düşme olasılıklarını her zaman arttırmasıdır. Oysa **«Marksist devrim teorisi hem deterministtir hem de volantirist** (iradeci)» İşte şimdi felaket bir diyalektik (!) gösterisiyle yüzyüzeyiz: Arkadaşlar bu 100° C-200° C, basınç meselelerini acaba niye işe karıştırmışlardır Moleküllerde

iradenin olmadığını anlatmak içinse suya niye müdahele edip şartlarını değiştirdiler? Niye «bağıntılı durgunluk hali» gibi bir ifadeyi işe karıştırmışlardır? Söyleyecekleri herkesin bildiği bir aksiyon mudur acaba?» İnsanlar diğer varlıklardan farklı olarak iradi eyleme sahiptirler.» Ama amaçları bunu kanıtlamak değil bizce. Ya daha başka bir şeyi anlatmaya çalışıyorlar, ya da bilgiçlik yapalım derken, *farkında olmadan istemedikleri* şeyleri kasdediyorlar.

Yaptığımız alıntıya dönelim :

«Bunu toplumsal hareketlere de **aynen uygulayabilmek için** toplumun bireyleri olan insanları su molekülleri kadar bilinçsiz ve iradi eylemden yoksun hale getirmek (!) gerekir.»

Şimdi sormak gerekiyor: Neyi toplumsal hareketlere aynen uygulayacağız? Suyun şartlarında yapılan tek değişiklik basınç konusundaydı. 100° C'de buharlaşmak zorunda olan (!) suyu 200° C'de buharlaştırmıştık. Herhalde toplumda da su için basınç şeklinde olan şarta tekabül edecek bir şeyi değiştirmek durumunda olacağız. Ona da toplumun dış basıncı diyelim (Örneğin : Emperyalizm dış basıncı, değil mi D.G.D?). Halbuki bireyler irade sahibidir, ayrıca «Marksist devrim teorisi hem determinist hem de volantirist»tir. «Bir nitel değişiklik için gerekli nicel birikim sağlanmış» ama su bir türlü bunun bilincine varamaz. Çünkü iradi eylemden yoksundur. Ama insanlar öyle değil. Onlar buharlaşmak zorunda oldukları 100° C'ye gelince «bağıntılı durgunluk halinin korunmasına» müsade etmez ve derhal buharlaşırlar. Gökyüzüne sehayatınız hayırlı olsun baylar. Güle güle.

Arkadaşların anlayamadıkları nokta, buharlaşmalarına neden olan **«şartlardır»**.

Bütün söylediklerimiz bir yana-doğruluğun-

dan hiç de şüphe etmiyoruz-arkadaşlar evrim ve devrim aşamalarının içiçeliğini iddia ediyorlarsa şu soruyu yanıtlamaya gayret etsinler. Hareket bu evresinde evrimci bir form içerisinde mi yoksa devrimci bir form içerisinde midir? Yoksa hem evrimci hem de devrimci form iç içe bir aradamı gitmektedir?

Biz doğa ve toplum olaylarına yaklaşırken onları incelemeye ve anlamaya çalışırken diyalektik yöntemin uygulanması gerekir diyoruz. Ve onun sadece su için geçerli olduğunu da sizden öğreniyoruz. (Gerçi bir ara su örneğini de mekanik bulanlar olmadı değil.) Evet baylar;

«Tarihi materyalizm, diyalektik materyalizmin ilkelerini toplum yaşamının incelenmesinde kullanır; bu ilkeleri toplum yaşamındaki olaylara, toplum ve toplum tarihi üzerindeki çalışmalara uygular.» (Stalin, Diyalektik ve Tarihi Materyalizm s. 5)

«O halde, diyalektiğin yasaları, doğa ve insan toplumu tarihinden çıkartılmaktadır. Çünkü bunlar, bizzat düşüncenin olduğu gibi tarihi gelişmenin de bu iki yönünün en genel yasalarından başka birşey değildir.» (Engels, Doğanın Diyalektiği s. 79)

Bilindiği gibi biz evrim aşamasının uzun ve devrim aşamasının kısa olduğuna ilişkin bir tek satır söylemedik. Bizim iddiamız evrim ve devrim aşamalarının iç içe geçemeyeceği üzerinedir. Ayrıca bu sorunun niçin ve neye bağlı olarak eleştirilmesi gereği üzerinde, önceki yazımızda da durduk. Ve Marksizmde evrim ve devrim aşamalarının ne anlama geldiği konusunda bir açıklama yaptık. Sonra M. Çayan diyalektiği baştan biliyordu da sonradan unuttu diye de bir iddiamız olmadı. Bunlar hep koyduğumuz meselelere cevap verme yeri-

ne devamlı yan çizme yöntemleri.

Evrim ve' devrim dönemleri ayrımına ancak burjuva demokrasisini uygulayan kapitalist ülkelerde başvurulabileceğini ispat için Mao'dan bir alıntı yapılmış;

«İçerde burjuva demokrasisini (feodalizm değil) uygulayan kapitalist ülkeler faşist değillerse, ya da savaş halinde bulunmuyorlarsa... proletarya partilerinin ödevi işçileri eğitmek ve uzun bir legal mücadele ile kuvvetlendirmek ve kapitalizmin kesin yıkımına **hazırlanmaktır.** (Altını D.G. çizmiş) Savaşmak istedikleri bir savaş varsa o da hazırlandıkları iç savaştır.» (agy).

Hemen altta Çin'in farklılığını anlatan bir alıntı, yine Mao'dan;

«Ama Çin farklıdır. Çin'in ayırıcı özellikleri bağımsız ve demokratik olmaması, ama yarı-sömürge ve yarı-feodal olması, yani içerde demokrasinin bulunmaması... Temelde komünist partisinin buradaki ödevi, isyan ve savaşı başlatmadan önce **uzun** (abç) bir legal mücadele döneminden geçmek değildir. Önce şehirleri ele geçirmek ve sonra kırsal bölgeler işgal etmek değildir... Çin'de savaş mücadelenin temel şekli ve ordu, örgütlenmenin temel şeklidir. Yığın örgütleri ve yığın mücadeleleri gibi öbür şekiller de önemlidir... ama onların amacı savaşa hizmet etmektir... Çin'de proletarya partisinin temel ödevi, partinin hemen hemen başlangıcından beri karşı karşıya kaldığı ödevi... silahlı mücadeleler örgütlemektir.» (Mao Ze-Dung, Askeri Yazılar, s. 353) (D.G'ten)

Biraz daha sabretselerdi böyle uzun alıntı yapmalarına gerek kalmazdı, eğer evrim ve devrim aşamalarının iç içe geçtiğini ispat etmek istiyorlarsa hatalı davranıyorlar, yukarıdaki alıntılarından bir sahife sonra, Mao şöyle diyor :

«Savaş patlamadan önce bütün örgüt ve mücadele 4 Mayıs 1919 Hareketinden 30 Mayıs 1925 Hareketine kadar olduğu gibi, savaş için **hazırlık** (abç) halindedir.» (Mao, Askeri Yazılar, s. 353).

Yok eğer arkadaşlar koşullara göre mücadele biçimlerinin değişebileceğini ispat etmek istiyorlarsa, bizim buna bir itirazımız yok. Ama o zaman da akla halkımızın meşhur bir sözü geliyor. «Ben diyorum mangal tahtası, O anlıyor bayram haftası.» Zaten baştan beri şabloncu görüşlerin karşısında olduk. Tabii sanırız, arkadaşlar da bu alıntılarıyla Türkiye'deki devrimin Çin'deki gibi biçimleneceği iddiasında değiller; ve bu alıntının bu konudaki düşünüşlerinin temelini teşkil ettiğini söylemezler. Ancak bu alıntıyla birlikte Türkiye'de burjuva demokrasisinin bulunmayıp, sürekli faşizmin olduğunu kanıtlamaya çalışan arkadaşlarımız (sanki, bu ikisinden başka bir devlet biçimi olamazmış gibi...), Mao'nun, ülkesinin özelliklerini ifade edecek şekilde karılaştırılmalı olarak koyduğu, Çin'in bağımsız ve demokratik olmaması, **ama yarı sömürge ve yarı feodal olması,** yani içerde demokrasinin bulunmaması, dolayısiyle uzun bir legal mücadele döneminden geçebilmenin imkânsızlığı gibi özelliklerden çıkardığı sonuçlardan yararlanarak, evrim ve devrim aşamalarının içiçeliğine destek bulduklarını zannetmeleri son derece yanıltıcı olur. Yukarıdaki özellikleri aynen Türkiye'ye giydirmemeleri gerektiğini biliyorlardır. Çin başkadır (Mao). Vietnam da başkadır; Türkiye de. Legal mücadele imkanlarının çok sınırlı olduğu, Demokrasinin bulunmadığı Çarlık Rusyası da çok başka idi. Türkiye ile Çin'in tek benzerlik yarı - sömürge olmalarında. Ancak o da nicelik itibariyle ve biçim açısından Çin'den son derece ayrı. Ülkelerin özeline ait önermelerden, genel sonuçlar çı-

karmaktan sakınmak gerek. Aksi dogmatizm'dir.

Türkiye devrimine özgü yol Türkiye devrimcileri tarafından çizilecektir. Bu da devrimcilerin söylediklerini hayata geçirmesiyle gerçekleşecektir.

«Marksizm çarpışma biçimleri sorunlarının salt **tarihsel** bir incelemesini gerektirir. Bu sorunu, **somut tarihsel durumdan** ayrı olarak ele almak, diyalektik maddeciliğin esaslarının yeterince kavranmadığını gösterir. İktisadi evrimin değişik aşamalarında, siyasal - ulusal - kültürel canlı koşullarındaki değişmelere bağlı olarak **değişik mücadele biçimleri ortaya çıkar,** bunlar başlıca çarpışma biçimleri olurlar; bunlarla ilgili olarak ikinci derecede, tamamlayıcı mücadele biçimleri de değişir.» (Lenin'den aktaran M. Çayan, Bütün Yazılar. s. 338)

Ayrıca bizim bu konuda söylediklerimiz de oldukça açık;

«Marksizm her tarihsel döneme ilişkin olarak da somut şartların somut tahlillerinden kalkılarak, mücadelenin her iki evresine, evrim ve devrim dönemlerine ilişkin mücadele yöntemlerini açığa çıkartır. Hiç bir zamanda evrensel olarak geçerli olmak üzere bir takım mücadele kategorileri yaratıp şunlar evrim dönemine aittir, şunlar da devrim dönemine diye bir ayırıma gitmez. Belirli somut koşullar içerisinde geçerli olacak son derece çeşitli mücadele yöntemlerini uygular.» (Kurtuluş, sayı 2)

Şu sözleriniz oldukça anlamsızdır baylar;

«Bu yüzden Kurtuluş'taki evrim-devrim üzerine yapılan «diyalektik» gafları (Bir yazsaydınız da öğrenseydik o gafları) ve M. Çayan'ın her zaman devrim aşamasında olunduğu, hiçbir hazırlık aşamasını kabul etmediği, sürekli bir silahlı sava-

şı savunduğu biçimindeki çarpıtmaları burada ele almıyacağız.» (agy)

Hayır arkadaşlar, yine suç üstü yakalandınız. Bizim görüş çarpıtmayla bir kazancımız olamaz, öyle kazançlara itibar etseydik, bu gün sizin becerebildiğiniz yöntemlere başvuruyor olurduk. Evet hiç de sizin söylediğiniz gibi değil; **M. Çayan söylediklerini hayata geçirmiş bir insandır.**

Sizin yönteminizse oldukça ilginç; bir sahifede yerli yersiz 10 kez M. Çayan'ın adı kullanılmış. Bilimsel olma yerine, koyduğumuz meselelere cevap verme yerine Çayan'ın **ismi** arkasına saklanma gereği duyulmuş. Yazının bir yerinde «M. Çayan'ın görüşlerine insafsızca uygulanan bir işkence»den bahsediyorlar. Biz işkencenin her türlüsüne karşı olduk, karşı olacağız. Fakat bize öyle geldi ki, işkenceyi siz kendinize ediyorsunuz, kurtulmak da elinizde; biz size sadece yardımcı olmak istiyoruz!

Bu konuyla ilgili son olarak, Yol Ayrımı yazımızda Giap'tan yaptığımız bir alıntı için söylediklerine değineceğiz. Yazılarında alıntıyı koymamışlar, bu nedenle önce onu, sonra da onun üzerine arkadaşların yorumlarını koyacağız.

«Siyasal mücadeleden silahlı mücadeleye geçiş, uzun bir hazırlık devresi gerektiren, çok büyük bir değişimdir. Eğer ayaklanmanın bir sanat olduğu söylenebilirse, bu sanatın esas içeriği mücadeleye, her aşamada siyasal koşullara uygun biçimler vermesini ve her dönemin siyasal mücadele biçimleriyle silahlı mücadele biçimleri arasındaki doğru ilişkileri muhafaza etmesini bilmektir. **Başlangıçta siyasal mücadele esas görevdir, silahlı mücadele ikinci planda kalır.** Daha sonra, **silahlı mücadelenin anahtar rolü oynadığı ikinci aşamaya ulaşırız.** Fakat bu dönemde bile silahlı mücadelenin ne zaman sadece belirli bir bölge içerisinde, ne

zaman ülke çapında anahtar rolü oynadığını açıkca tanımlamamız gerekir.» (Vo Nguyen Giap, Ağustos 1945 Genel Ayaklanması) (Kurtuluş 1'den)

Bu alıntı üzerine «D.G.» bütün tevazusuyla (!) şunları söylüyor :

«Bu alıntının çeviri yanlışı taşıdığını sanıyoruz. Zira Giap askeri mücadelenin politik mücadelenin bir alternatifi değil, onun bir biçimi olduğunu biliyor olmalıdır.» (agy)

Şüphesiz, Giap ne söylediğini çok iyi biliyor ve Giap'tan öğrenecek oldukça çok şey var. Ama allah (!) kimseyi sizin gibi şaşırtmasın; siz ne söylediğinizi pek iyi bilmiyorsunuz baylar. Çeviri hatası taşımadığını sandığımız önceki alıntımızı doğrulayan başka sözler de var Giap'tan :

«Marksizm-Leninizmin bize öğrettiği gibi; «Bugüne kadarki bütün toplumların tarihi, sınıf mücadeleleri tarihidir.» **Bu mücadeleler ya siyasi mücadele biçimini ya da askeri mücadele biçimini alır.**» (Halk Savaşı-Halk Ordusu, Giap. s. 31) (abç).

«1930'da Çin-Hindi Komünist Partisi kuruldu. Partinin önderliğinde, Vietnam halkının Milli Kurtuluş Hareketi daha da gelişti. İkinci Dünya Savaşının sonlarına doğru, **onyıl süren bir siyasi mücadeleden sonra**, Parti silahlı mücadele için hazırlığa geçilmesine ve bunun için gerilla savaşının başlatılarak bir hür bölge kurulmasına karar verdi.» (A.g.e.s.34) (abç).

«1930-1931 hareketi durduruldu; Partimiz hareketi ilerletmek amacıyla devrimci merkezleri yeniden kurmak için, bazen illegal, bazen de yarı-legal yollardan, **yığınların siyasi mücadelesini yönetmeye devam etti**. 1939'da İkinci Dünya savaşı patlak verdiğinde, dünyadaki ve yurttaki durum değişiklikler geçirdi ve ulusu kurtarmaya amaç

edinen **silahlı mücadele** için hazırlık meselesi yeniden ortaya çıktı.» (A.g.e.s.56) (abç).

Halk Savaşı Tabusu

Yazdıklarımız «D.G.D» tarafından çok fazla çarpıtılıyor. Ve çarpıtmalar bir takım tali sorunlara değil merkezi sorunlara ilişkin; bu nedenle sadece çarpıttıklarını söylemek ve daha önce bu konuda yazmış olduklarımızın okunmasını salık vermek yeterli olmayacaktır. Çarpıtmaların hangi mantıkla yapılmış olduğunu ve D.G.D.'nin açıklayamadığı görüşlerinin neler olduğunu da açığa çıkarmak için meselenin tek tek ele alınması zorunluluğu var.

«**Uzun bir hazırlık dönemi** (abç), olarak bir evrim döneminin zorunlu olduğu şeklindeki **sonuçla** (abç) (ileri kapitalist ülkelerdeki proletaryanın devrim biçimine bağlı olan bu anlayışla) gerçekte **halk savaşı** fikri reddedilmektedir.» (agy)

İşte işlediğimiz bir günah-ı kebir daha! Arkadaşların kafasındaki halk savaşı modeline ters düşmek. Aslında bizim yukardaki alıntıdakine benzer bir iddiamız olmadı. Ama bizi cehenneme yollamak ya da en azından arafatta tutabilmek için, şaibeli kılabilmek için «halk savaşı tabusu»na el sürdüğümüz iddiasında bulunuyorlar. Sosyalizm bir din değil ki tabuları olsun. O, bir bilim olarak tabuları yıka yıka gelişmiştir. Biz de çarpılmaktan korkmuyoruz. Bütün putları, bu arada sizlerin kafasına çakılmış olan kopyacı «halk savaşı putu»nu da kıracağız. Lütfen buradan da uzun süreli halk savaşını reddettiğimizi çıkarmayınız.

Yukardaki alıntıda ifade edilen sonucu nereden çıkarmışlar bilmiyoruz. (gerçi her şey birbirine bağlıdır! İzahı bulunur.) Ama eğer bunu, evrim

ve devrim aşamaları iç içe geçemez, dememizden çıkarıyorlarsa-her ne kadar söylemeseler de-onlara göre evrim ve devrim aşamalarının iç içe girmesinin evrim aşamasının kısa devrim aşamasınınsa uzun olması anlamına geldiği sonucuna kolayca varabiliriz. Zira biraz aşağıda: «dolaylı ifadelerle **(devrim aşamasının uzun bir aşama olması fikrinin reddedilmediği ima edilerek)** yine sistemin içine dönme eğilimleri gösterilmektedir.» (agy) denilerek devrim aşamasının uzunluğunu kabulleniyor imasında bulunarak yeniden evrim ve devrim aşamalarının iç içeliğini de benimsemiş oluyoruz. İşte bütünlüklü eleştiri ve görüş diye buna denir. Yukarıdaki ifadelerden anlaşılacağı üzere arkadaşların evrim ve devrim aşamalarının iç içeliğinden evrim döneminin kısa devrim döneminin ise uzun olmasını anlamakta olduklarını söyleyebiliriz. Halbuki daha önceki yazımızda açıklamaya çalıştığımız gibi, kesintisiz devrimde bundan farklı şeyler anlaşılmaktadır. Zannediyoruz şimdi daha iyi anlaşılıyordur M. Çayan'ın yazdıklarını kimlerin çarpıttığı, kimlerinse doğru olarak kavrayıp eleştirdiği.

Bir nokta daha var. Bizim söylemediklerimizi bizim adımıza söyleme hastalığına tutulan «D.G. D», «yeni oportünizmin niteliği» adlı yazıdan yaptığımız bir alıntıyı genişleterek bizim Kıvılcımlı'nın görüşlerine katıldığımızı anlatmaya çalışıyor. Biz bilmiyor muyduk, o yazıda yazılanları. Ama bizim ele aldığımız sorun evrim aşaması uzun mudur, kısa mıdır değil, bu iki aşamanın iç içe geçmezliği idi. Ve bu açıdan M. Çayan'ın bu iki aşamanın iç içe girip çakıştığını iddia ettiğini anlatmaktı. Görüşler doğru yada yanlışa doğru ilerleyebilir. Ama biz gelişme diye gerçeğe doğru ilerlemeye diyoruz. Soruna duygusallığı tahrik ederek ajitas-

yon yaparak yaklaşmak yerine böyle yaklaşmış olsanız daha iyi ederdiniz.

Beşir H. Ali'den ve Mao'dan yapılan alıntılardan sonra arkadaşlar her halde bizim adımıza konuşmakta biraz ileri gitmiş olduklarını fark ederek «eğer buraya kadar ulaştığımız sonuçlarda yanılıyorsak ve eleştirilerden maksat birşeyin yapılması için hazırlanmasının şart olduğu ise, O_3 yapmak için 3 tane O'ya ihtiyaç olduğu ise; bunun aksini kimse (deli değilse) söyleyemez.» demek ihtiyacını duyuyorlar. Gerçekten insan deli değilse, O_3 *yapmak için üç tane oksijene* ihtiyaç olduğunu reddetmez. Arkadaşlar verdiğimiz diğer örnekleri pek beğenmemişler, ama basit olduğu için O_3 meselesini kavramışlar. Bu örnekten yararlanarak evrim ve devrim aşamalarının iç içe geçemeyeceği olgusunu kendilerine anlatmış olabiliriz. Eğer O_3 meselesini yeterince kavrayabilmişseniz mesele yok. Bu O_3 olayında oksijenlerin teker teker 1,2,3 diye bir niceliği Ozon diye de bir niteliği ifade ettiğini her halde farkediyorsunuzdur. Bu olay için nicelikle niteliğin iç içe olduğunu iddia etmezsiniz muhakkak ki; peki burada 1,2,3 oksijen diye hazırlık ya da nicel birikimi olarak ifade edilebilecek bir durumla, Ozon diye yeni bir niteliğin ortaya çıkışı olayları söz konusu iken, buradan bir benzetme yaparken, acaba siz kaba determinizme düşmüyor musunuz? Çünkü biraz yukarıda «Bütün örneklerin tehlikesi şüphesiz ki kaba determinizme düşme olasılıklarını her zaman arttırmasıdır.» diye siz iddia etmiyor muydunuz? Ozon teşekkülü ile buhar teşekkülü arasında nicelik ve nitelik sorunu açısından siz ne ayrıcalık bulabiliyorsunuz? Hayret verici birşey, bir yerde reddettiğiniz mantığı şimdi kabulleniyor olmuyor musunuz? Bu diyalektik olmayan çelişkiyi de izah edersiniz her halde

Önemli, önemli olduğu kadar da ele verici bir nokta daha var. Bizim çarpıtmamız ve M. Çayan'ın sürekli bir silahlı savaşı savunup savunmadığı sorunu. İşin can alıcı ve kimin çarpıtma yaptığının açık delili.

Mahir Çayan'ın hiçbir hazırlık döneminden bahsetmediğini iddia etmedik. Elbette M. Çayan bir hazırlık döneminden bahsediyor, onu görelim ve arkadaşların anlayışıyla aynı mı değil mi değerlendirmesini de okuyucuya bırakalım.

«Hem **silahlı propagandaya hazırlık döneminde** işleri gevşek olarak ele almamızdan hem de, silaha sarılmakta geç kalmamızdan dolayı, kır gerillası için gerekli teçhizat, deney, mühimmat gibi maddi ve manevi ön koşullardan yoksunduk.» (Bütün Yazılar s. 375)

«Silahlı devrim cephesine karşı, somut bir yönelmenin olduğu ve mücadelenin tam bir nitelik sıçraması yapacağı evrede, silahlı propaganda, henüz rüşeym halinde iken darbe yedi.»

«Şu anda bizlerin görevi, düzen değişikliğinin şu veya bu biçimde gerekliliğine inanan kitlelere böyle bir değişikliğin mümkün olabileceğinin güvencesini yaratmaktır. Örgütsüz olan ve idealist düşüncenin perspektifinde oligarşik devlet gücünü «dev gibi» güçlü ve yenilmez olarak gören kitlelere merkezi otoritenin aslında göründüğü kadar güçlü olmadığını, kof olduğunu bütün gücünün yaygara ve gözdağı olduğunu bizzat devrimci pratik içinde göstermek suretiyle bu güvenceyi yaratabiliriz.»

«Evet, kitlelere, oligarşiye karşı savaşan silahlı devrim cephesinin güçlü olduğunu göstermemiz, bir bakıma **kuvvet gösterisi** yaparak, düşmanı yıp-

ratmamız moralman çökertmemiz gerekmektedir. (age, s. 366).

«Devrimci Gençlik'in 1. sayısı 15.000 basılmış ve daha sonra 5.000 adet 2. baskı yapıldı. Bunu takip eden 2.3.4. sayılar 18.500 adet 5.6.7. ve 8. sayılar 21.000 adet ve son 9-10. **sayımız ise 27.000 adet basıldı.** (abç)

«Dergimize yapılan baskıları kınayan onlarca mektup alıyoruz... Baskılar **mücadelemizi** (abç) durduramıyacaktır.» (D.G.D. S. 11).

«Evet kitlelere, oligarşiye karşı savaşan silahlı devrim cephesinin güçlü olduğunu göstermemiz, bir bakıma **kuvvet gösterisi** yaparak, düşmanı yıpratmamız, moralman çökertmemiz gerekmektedir. Bunun tek yolu öncünün bir dizi askeri zaferidir. **Sağlanan potansiyelin kaybolmamasının, giderek genişlemesinin tek yolu budur** (abç) **Devrimci Merkezi Yayın Organı** ancak, bir dizi askeri eylemlerden sonra söz konusu olabilir. (Bu süre içinde devrimci yayının tatil edileceği anlamında yorumlanmamalıdır. Bu süre içinde kitlelere elbette **askeri eylemlerin üzerine oturmuş** (abç) devrimci yayın yapılacaktır. Ancak bu aşamada bu periyodik olmayacaktır. Ayrıca siyasi kadroların eğitilmesini amaçlayan pratiğimize ışık tutan broşürler de çıkartılacaktır.) **Gerek neşir yolu ile gerekse de propagandistler aracılığıyla yapılan ajitasyon ve propaganda var olan bir şeyin üzerine oturmak zorundadır.** (abç) Bu gün bir kaç tane sözde devrimci yayın organı çıkmaktadır. Zaman zaman çeşitli «solcu» fraksiyonların, kitleleri silaha sarılmaya davet eden bildirileri dağıtılmaktadır. Etkileri nedir? Etkileri **hiçtir.** Çünkü soyutun propagandasıdır. Kitleler kendilerini bir dizi keskin laflarla, ayaklanmaya, silaha sarılmaya çağıranı bizzat sa-

vaşın içinde görmek ister.» (Bütün Yazılar, S. 365-366.)

Şimdi her halde daha açık anlaşılıyordur M. Çayan'ın anlatmak istedikleri. Ve bu yazılar 1972 yılında Kızıldere eyleminden bir hafta önce tamamlanmış, Devrimci Gençlik Dergisi'nin yazdıklarıysa 1976 yılının Ağustos ayında yazılmıştır.

Bunlara karşılık «D.G.D.» «şartlar»dan, «Parti»den bahsederek, bizi Mahir'in yazdıklarını mekanik olarak ele almakla suçlayacaktır. Ama dikkat edilirse bu kısma yorum koymadık.

Bunları sadece «görüş çarpıtma», «M. Çayan'ın görüşlerine işkence» gibi, bize ait olmayan yaftaların bize yapıştırılması karşısında, çarpıtmayı kimin yaptığını ve işkenceyi kimin çektiğini belirtmek için aktardık.

Bu konuda son bir aktarma daha :

«Savaş, Mayıs darbesinden sonra kaldığı yerden sürecektir.» (Bütün Yazılar S. 381)

Kısaca Faşizm Üzerine

«Devrimci Gençlik Dergisi» genellikle görüşlerimizi keyfince değerlendiriyor ve yine keyfince hiçbir alıntıya başvurmadan bizim adımıza konuşuyor;

«Devlet üzerine yapılan bir yığın aktarma arkasında Fransa gibi kapitalist ülkelerle bizim ülkemizin siyasi yapısının farklı olmadığı (ikisinde de oligarşik diktatörlük) noktasında düğümleniyor.» (D.G. s. 11)

Evet «D.G», o kadar alıntı da demekki az gelmiş, yenilerine gerek var. Çünkü devlet biçimleri diye bir gerçeğin farkında değilsiniz. İki devlet biçimi var kafanızda **burjuva demokrasisi,** o yoksa **faşizm.**

«Devlet bir sınıfın, diğer bir sınıfı baskı altına alması, bir sınıfın diğer bağımlı sınıfları hakimiyeti altında tutmasını sağlayan bir araçtır. Bu aracın **çeşitli biçimleri vardır.»** (Lenin, Devlet, Aşama sayı 1, s. 15) (abç).

«Burjuva devlet biçimleri **son derece çeşitlidir,** (abç) ama nitelikleri hep *aynıdır*. Bütün bu devletler, son tahlilde, şu ya da bu biçimde, ama zorunlu olarak, **bir burjuva diktatoryasıdır.** (Lenin, Devlet ve Devrim, s. 48).

Evet arkadaşlar dediğiniz gibi, Fransa'da oligarşik diktatörlük, Türkiye'de de oligarşik diktatörlük vardır. Ama içerikleri farklıdır bunların. Birinde (Fransa) oligarşi, finans oligarşisi; diğeri (Türkiye) ise tekelci burjuvazi, büyük toprak sahipleri ve emperyalizmi de içeren bir oligarşidir.

Son olarak «D.G»ten uzun bir alıntı daha yapacağız.

«Geçerken belirtelim, biz faşizmi burjuvazinin terörcü diktatörlüğü, **burjuva demokrasisini «barışçıl» diktatörlük diye ifade ettik. Bizi** Marksist devlet teorisinin inkarı ile suçlayan arkadaşların bizim için söyledikleri şu sözler için de geçerlidir. «Almanya'da Faşizmin Zaferi... burjuvazinin zayıflığının bir belirtisi, burjuvazinin artık eskisi gibi parlamentarizm ve **burjuva demokrasisi yöntemleriyle** egemenliğini sürdüremediğinin dolayısıyla iç politikada **terörist iktidar yöntemlerine** başvurmak zorunda kaldığının bir belirtisi olarak değerlendirmek gerekir.» (Stalin), Evet, herhalde Stalin'de zor'un kurumunun devlet olduğunu bilmiyor (!) olmalı.» (D.G. s. 11) (abç).

Daha önce de belirtmiştik, D.G. nin tevazusunu; Giap'a siyasi mücadele konusunda derslerden sonra, Stalin'i suçlarına ortak yapmaya çalışıyor-

lar. Ayrıca başkalarının söylediklerini tahrif ettikleri yetmiyormuş gibi, kendi söylediklerini de tahrif ediyorlar.

Birincisi; burjuva demokrasisi hakkında daha önce söyledikleri;

«Burjuva demokrasisi burjuva diktatörlüğünün bir biçimidir, burjuvazinin **baskı ve teröre dayanmayan,** esas olarak **barışcıl** yollarla sürdürdüğü yönetimidir.» (Devrimci Gençlik, Sayı : 2)

Oysa Lenin biraz (!) farklı şeyler söylüyor;

«O zamanlar devlet yoktu, **şiddetin** (abç) sistemli bir uygulamasını ve insanların **şiddet** (abç) yoluyla **baskı** (abç) altına alınmasını sağlayan bir araç yoktu. Böyle bir araca Devlet adı verilir. (Lenin, Aşama 1, s. 9).

«Devletin yönetim biçimi farklı olabilir. Sermayenin gücü, yerine göre şuya da bu şekli alabilir, ama iktidar aslında her zaman sermayenin elindedir. **Seçimler dolaylı seçimde olsa, ülkede demokratik bir cumhuriyet de olsa, hatta bütün bunlar ne kadar demokratikse, kapitalizmin yönetimi de o kadar zorba ve riyakardır.** (Lenin, Aşama 1, s. 21) (a.b.ç.).

İkincisi; Stalin o alıntıda sizin gibi burjuva demokrasisini baskı ve teröre dayanmayan barışcıl bir *yönetim diye nitelemiyor. Terör aklınızı* çeldiyse kasdedilen terörün açık olması baylar. Çünkü:

«Faşizmin iktidara gelmesi, bir burjuva hükümetinin diğeriyle yer değiştirmesi değildir, burjuva *sınıf* egemenliğinin bir devlet biçiminin - burjuva demokrasinin - yerine burjuva sınıf egemenliğinin **açık** (abç) terörcü diktatörlüğünün kurulmasıdır.» (Dimitrof, Aforizmalar, s. 83). Bu kadarı yeter sanırız.

Yazımızın başlığını D.G.D.'de eleştirdiğimiz yazının başlığından esinlenerek koyduk. Gerçekten D.G.D. yeni bir dönemin başlangıcında; ama bu dönem hiç de iddiaları gibi bir dönem değil; hızla politik iflasa yöneldikleri bir dönemin başlangıcından bahsetmek en doğru tesbit olabilir.

KURTULUŞ

DÜZELTME

Dergimizin 4. sayısında elimizde olmayan nedenlerden dolayı bazı eksik ve *yanlışlıklar olmuştur.* Düzeltir özür dileriz.

Sayfa 22'de son paragrafın doğrusu : «Bu temel devlet tiplerinin yanı sıra tarihte birçok geçiş tipleri de vardır. 1848 ihtilalinden sonra Almanya'da devlet, burjuvazi ile toprak ağalarının ittifakına dayanmaktaydı. 2. Emperyalist Paylaşım Savaşının ardından ortaya çıkan bir çok halk demokrasiside gene geçiş tipinin örnekleri arasında gösterilmektedir. «İleri demokrasi» safsatalarına dayanak yapılmaya çalışılan bu halk demokrasileri, ayrı bir devlet tipi değildir. Sosyalist devlet tipinin bir biçimidir. (Sosyalist devlet tipinin bugüne değin görülen diğer bir biçimi Sovyetik devlettir.)» olacaktır.

23. sayfa'nın 27 - 28. satırı; «... hiçbir kanunun sınırlamadığı bir yönetimdir.», 29.-30. satırı «... Hiç bir yasa ile sınırlanmayan bir yönetim.» olacaktır.

S. ALLENDE – 1972

(Bu röportaj H.R. Sonntag'da yayınlanmıştır.)

«Silahlı kuvvetlerimizin profesyonel rolünden gurur duyuyoruz (...) Şili ordusu ülkenin ordusudur, bir kişinin veya bir hükümetin hizmetinde değildir (...) Silahlı kuvvetler, teknik olarak ilgilendikleri teşebbüslerde temsilcilere sahip olmalıdırlar. (...) Silahlı kuvvetler bu nedenle profesyonel karakterleri veya bir parti tarafından (...) politize edilmeksizin, tüm politik hayata katılmaktadırlar.»

«Bununla beraber ben, ukelâlık etmeden ve basma kalıp olmadan, marksizmin statik bir şey olmadığını söylüyorum. Birkaç ülkede, geçiş döneminin proletarya diktatoryası olarak ortaya çıkmış olduğunu söyledim (...) Biz burada diktatoryayı başka bir taktikle değiştirdik (...) Bizim için marksizmin, Şili gerçeğine uygun olan taktik bir uygulamasının varolduğunu söylemek isterim.»

«Silahlı kuvvetlerin gerici bir darbeye alet olabileceği tartışma götürür. (...) 1964'de Brezilya'da, veya birkaç yıl önce Endonezya'da olduğu gibi bir durumun gelmesi tamamen imkânsız görünmektedir, çünkü bu, Şili toplumunun yapısal gelişimi tarafından önlenecektir. Karşı devrimin barışçıl denilen bir yolda gelmesi de imkânsızdır. Bunlar şimdiden kitleler tarafından önlenmiştir. Buna rağmen, bu dönem için, 1970 seçim zaferiyle kazanılmış olan tüm kurumsal imkânlardan ve legalitenin şanslarından yararlanılması gerektiği görülüyor. (...) Yumuşama bu şekilde. Bu, sosyalizmin, daha sonra gerçekten sınıfsız olan bir toplumu ve «her yönden özgür, her yönden yaratıcı, her yönden insancıl» olan insanları (K. Marx) yaratması, tam olarak olanaklı kılınmıştır.»

MIR GENEL SEKRETERİ MIGUEL ENRIGUEZ'İN MESAJI

Şili'deki faşist darbenin yıldönümü dolayısıyla MIR Genel Sekreteri'nin söylediklerine bir şey eklemeye gerek görmeksizin aynen yayınlıyoruz.

Alman Sosyal Demokrat Partisi Gençlik Kolu'ndaki Yoldaşlar - Jusoslar!

Şili'deki direnişi destekleme Şili Komitesi'ndeki Yoldaşlar!

Lâtin Amerika Öğrenci Birliklerini'ndeki Yoldaşlar - AELA!

Cisnu'lu Yoldaşlar!

Batı Almanya'daki Yunanlı, Türk ve İspanyol Yoldaşlar!

Batı Almanya'daki, Şili Halkının Direnişi İçin Çalışan Bütün Örgütlerdeki Yoldaşlar!

Batı Almanya'daki İşçi ve Devrimci Yoldaşlar!

Hepinizin bildiği gibi, Goril - Diktatoryası Şili'de iktidarı kan ve ateşle aldı, yani yeni bir egemenlik biçimi oluşturuldu.

Geçtiğimiz çağda Avrupa'da faşist hareketlerle karakterize olan ve bugün Lâtin Amerika'ya ithal edilmiş bulunan bir biçim inşa edildi.

Demokrasi adına tüm özgürlükler kaldırıldı, 30.000'den fazla insan katledildi, 40.000'e aşkın insan hapishanelere, toplama kamplarına tıkıldı. Binden fazlası çoktan uygulanmış olan, sıkı yönetim kararıyla kurşuna dizmeler devam ediyor. 10.000 işçi ve memur, fabrikalardan, çiftliklerden, üniversite ve bürolarındaki işlerinden atıldılar.

Subaylar, Marksizme karşı savaş bayrağını yükseltirken, kitle halinde işkence yapıyor, tutsakları hadım ediyor, kaburgalarını, bacaklarını, kollarını kırıyorlar. O dillerinden düşürmedikleri ulusal yapı adlı peçenin altında cuntanın yüz binlerce Şilili'yi sefalete sürükleyen Kuzey Amerikan sermayesinin ve Şili'li büyük burjuvazinin çıkarlarını pekiştiren eşi bulunmaz gerici ekonomi politikası yatmaktadır. Sanayi alanında işsizler ordusu gün be gün artarken, uygulanan fiyat politikası, yaşamı geçmişe oranla on kat daha pahalılaştırdı. Bakır madenlerimiz için Kuzey Amerikalı korsanlara muazzam tazminatlar ödeniyor, bankalar özel sektöre geri veriliyor, işçilerin uğruna savaştıkları fabrika ve taşınmaz malların yüzlercesi şimdiden özel mülkiyete geçti.

Şili'de başarısızlığa uğrayan, ne sosyalizm ne proletarya ihtilali ve ne de ihtilalci politikadır. Amacımız, diğer solcu partilerle bir polemiğe girmek değildir, ama, Şili deneyi bütün dünya halkları için bir ders olmuştur. Bugün Şili'deki başarısızlık -ki son üç yıldır biz bunun işçi sınıfı içerisinde aydınlık kazanmasına çalıştık- reformist politikanın işçileri içine sürüklediği kargaşanın sonucudur. Reformizmin kaçınılmaz bir sonucu olarak burjuvazinin bir kesimi ile ortaklık kurulabileceği hayali, onları, burjuva düzenin boyunduruğu altına girmeğe, iktidara gelebilmek için sınıf savaşını terk etmeğe, işverenlerin bir kesiminin çıkarlarını işçi sınıfının çıkarlarına karşı savunmaya, işçi sınıfının, köylülerin doğrudan doğruya seferberliğine karşı tavır takınmaya, halk gücünün gelişmesini frenlemeye, hükümet darbesine yandaş olmayan bahriyelilere karşı davalar düzenlemiye, ihtilalci solun bir kesimi ile savaşmaya ve kovalamaya sürükledi.

Bütün bunlar, bir yandan Unidad Popular hükümetinin burjuvazinin bir kesimi ile güçlü bir ortaklık kurmasını olanaksız kılarken diğer yandan da işçilerin bölünmesi ve silâhsızlandırılmasıyla başlayıp, giderek yandaş askerlerin ve tüm solun silâhsızlandırılmasına uzanan bir politikanın uygulanmasına neden oldu. İşte hükümet kendini böyle güçsüzleştirdi ve darbecilere yol açtı. Şunu üzerine basarak belirtmek istiyoruz ki, Unidad Popular partilerinin bir çok üye, kadro ve önderleri, darbecilere karşı kahramanca savaşarak öldüler, işkence edildiler, hapise atıldılar. Özellikle, gorillere teslim olmamak için hayatını feda eden ve inancını sonuna kadar savaşarak savunan Salvador Allende'yi anmak istiyorum.

Bugün, goril - diktatoryasının politikası onun zayıflığını ve çelişkilerini gösteriyor. Elleri işçi sınıfının kanına bulanmış, güvensiz bir şekilde derin iktisadi krizlerden çıkacak bir yol arıyor. Bir dilenci gibi ülke dışından yardım bekliyor, iktisadî kıtlığı halkın sırtına yüklüyorlar. Bu esas üzerine Kuzey Amerika ve Brezilya sermayesini cezbetmek için ANDER paktı ülkelerinin pazarlarında rekabet etmeyi deniyorlar.

Ordu içinde, goril ve subaylar ve bazı zayıf Anayasacılar arasındaki çelişki bilendi. Burjuvazi içindeki çelişkiler de, küçük, orta ve büyük işverenler arasında, burjuvazinin partileri arasında, eskiye oranla gittikçe daha çok büyüyor. Hiristiyan Demokrat Parti'yle goriller arasındaki sürtüşmeler de büyüyor ve artık işkence ve katliamlar yalnızca Eduardo Frei ve onun kuyrukçusu olan bir yığın tarafından alkışlanıyor.

Başlangıçta gorillerin desteğinin toplumsal temeli olan küçük burjuvazi, ondan gittikçe uzak-

laştı, baskı ve ekonomi politikasından tedirgin oldu, ve askeri cuntaya karşı gittikçe daha güçlenen bir muhalefet oluşturdu.

Uzun bir demokratik haklar geleneğiyle ve sendikal örgütler içinde yetişmiş olan işçi sınıfı, kapitalizmin dağıtamıyacağı biricik sınıftır; bilinç ve örgütlenmede en ileri gelen öncüdür. İşçi sınıfı yediği ağır darbeden sonra bugün yeniden örgütlenmeye ve cesaretini toplamaya başlamıştır. Şimdiden fabrikalarda düzinelerce grev yapılmıştır.

Çiftçiler ve sefalet içindeki bölgelerin insanları, köy ve kentlerdeki yoksullar -ki bunlar, bugün cuntanın getirdiği yükselen işsizlik nedeniyle önceye oranla çok daha fazladırlar- ultra - gerici politikadan en fazla etkilenen, açlık ve sefalet içinde bulunanlardır. Onlar da örgütleniyor, cuntaya karşı direniş koyuyor ve cuntanın takmış olduğu popülist maskenin kendilerini aldatmasına meydan vermiyorlar.

Aynı şey öğrenciler için de geçerlidir.

Erler, astsubaylar ve hatta subayların bir bölümü, işlemek zorunda bırakıldıkları cinayet ve vahşetten tiksinmiş, sürekli savaşlardan çökmüş, cuntadan iyice soğumuşlardır.

Başlangıçta vahşetle dağıtılan Unidad Popular partileri toparlanmaya başlamışlardır.

1965'te kurulup 1969 - 70'lerde yeraltına inen MIR; hükümete katılmayıp işçi sınıfının ve halkın doğrudan seferberliği yolunda yeni atılımlarda bulunan ve gücümüzün yettiğince orda çalışan ve halk iktidarını (Poder Popular) oluşturarak geliştiren bizler; yurt dışına kaçmayıp Eylül'de bütün ülkede savaşan ve en küçük kayıplarla direnebilen bizler; bugün eskiye göre daha düzenli

çalışıyoruz ve kitleleri uzun sürecek devrimci bir savaşa hazırlıyoruz.

Diktatorya kendi iç çelişkileri nedeniyle devrilmeyecektir. Bir kanlı uçurum subayları işçilerden ayırmıştır. Cuntanın burjuvazi içindeki çelişkiler nedeniyle yıkılacağı ya da barışçı bir yol izleyeceğinden hareket eden her görüş, bizi kaçınılmaz bir biçimde ikinci bir felakete götürür.

Diktatorya savaş içerisinde devrilmelidir. Reformist görüşler birinci felaketi getirdi. Ancak geniş cepheyi kurarak öncülüğü alabilecek şehir ve kır proletaryasının öncülüğü altında ve başta halkın silâhlı mücadelesi olmak üzere her türlü mücadele yöntemini kullanarak diktatörlüğü ortadan kaldırıp devrim yolunu açmamız mümkün olacaktır.

Şili'de şu anda ana görev, Unidad Popular, Hiristiyan Demokratların ilerici kesimi ve MIR gibi diktatörlüğe karşı mücadele veren tüm güçleri birleştirerek bir siyasal direniş cephesi kurmaktır.

Biz, böyle bir cephenin kurulmasında ilk adımı attık. Halk direnişinin şimdiden komiteler yoluyla fabrikalarda, kırsal alanlarda, sefalet bölgelerinde, üniversite ve bürolarda parti üyesi olan veya olmayan erler düzeyinde oluşturduğu bu geniş cephe, diktatoryaya karşı muhalefetin organik ifadesidir. Bu hareket, demokratik özgürlükler için mücadeleyi ve halkın kitlesel çıkarlarını savunan bir programa dayandırılacaktır. Goril subaylar ve gerici orduyla savaşacak, diktatoryayı devirip proleter devrimin yolunu açacak olan halkın direnme eylemini ve partisinin silâhlı gücünü oluşturmak, ancak halkın çıkarlarını dolaysız olarak savunmak, kentlerde ve kırsal alanlarda

silâhlı propaganda eylemlerinde bulunmak ile olanaklıdır.

Emperyalizmin tarihsel meydan okuma çerçevesi içinde Brezilya emperyalizminin ve onun uşaklarının Şili halkına ve işçi sınıfına meydan okumasına ihtilâlle cevap verilecektir; bütün dünya devrimcilerinin ve işçilerinin dayanışması ile yıllarca önce Almanya'da Karl Liebknecht ve Rosa Luxemburg'un hayatları pahasına yitirmedikleri zafere olan inaçla bu meydan okuma ihtilâl ile cevaplandırılacaktır.

Enternasyonal dayanışma halkımızın direnişi için muazzam bir anlam taşımıştır. Sosyalist ülkelerin, Küba devrimcilerinin, bütün dünyadaki devrimcilerin -özellikle Latin Amerika ve Avrupa'daki- tutumları bizi güçlü kıldı.

Şili'yle diplomatik ilişkilerin kesilmesi, askerî ve malî yardımların azaltılması ve kesilmesi, Şili yük gemilerini boşaltmama, para toplamalar, dayanışma toplantıları, protesto mitingleri, çağrı ve bildirilerimizin dağıtılması, gorillerin hali hazırdaki cürümlerinin ihbarı, bütün bunlar şimdiye kadar Şili direnişi için çok önemli yardımlar!

Bütün bu dayanışma biçimlerini çoğaltmak, ülkelerinizdeki hükümetlere baskı yapmak, daha fazla para toplamak, ileride çok daha önemli olacaktır.

Ve hepsinden önce : MIR politik komisyonu üyesi olan yoldaşlarımıza işkence yapılmasını ve öldürülmelerini önlemek için dünya çapında bir kampanyaya başlamak. Otuz yaşındaki doktor Bautista Van Schowen'e işkence yapılmasını ve yalnızca MIR üyesi olduğu için, uydurma bir mahkemede kurşuna dizilmeye mahkûm edilen merkez komitemiz üyesi Dr. Alejandro Romero'nun

öldürülmesini önlemek, şu anda en büyük değer taşımaktadır.

Biz tarihî bir çağın tanıklarıyız. Bugün güçlü görünmesine rağmen bu çağ emperyalizmin çöküş çağıdır. Devrimcilerin kitleleri harekete geçirmesi, emperyalizme demir eldivenlerini tekrar giyerek sermayenin bekçi köpeği olan ordulara halkları kana ve ateşe bulamalarını buyurdu. Gerçi emperyalizm Brezilya, Bolivya, Uruguay ve Şili'de geçici zaferler kazandı, Arjantin'de pusuda bekliyor, ama bugün devrimciler ve halklar sosyalist potada güçlenmekte ve bilinçlenmektedirler. Emperyalizm kendi uçurumunun kenarındadır; Güney Doğu Asya'da iyice zayıfladı, Vietnam halkı dünya devriminin öncüleri oldu; Küba Sosyalist Cumhuriyeti güçlendi, halklar ve devrimciler deney ve güç kazandılar.

MIR, ERP, TUPAMARO'LAR, ELN : Tek Cephe

Biz, Güney Lâtin Amerika'da seneler sonunda devrimci dayanışmayı ve birlikte çalışmayı sağladık: Onario Del Pueblo (-ERP - Devrimci Halk Ordusu) Arjantin, Desmovimiento De Liberacion Nacional (-Tupamarolar-) Uruguay, Des Ejercito De Liberacion Nacional (ELN - Ulusal Kurtuluş Ordusu) ve Des Movimiento De Izquierda Revolucionaria (-MIR - Devrimci Sol Hareket) Şili. Bu birlikte çalışmanın meyvaları şimdiden toplandı ve proleter enternasyonalizminin unutulmuş olan pratiğini diriltti. Şimdiye kadar binlerce kişi kayıp verdik, daha da kayıplarımız olacaktır, ama, başkaları onların yerini alacak ve kesin zafere kadar savaşacaklardır.

Emperyalizmin ve kapitalizmin boyunduruğunu atmak için Şili'de işçi sınıfı, halk ve devrim-

cilerin verdiği savaş, yeryüzünün bütün halkları-
nın savaşının bir parçasıdır.

MIR adına Almanya'daki işçi ve devrimcileri selamlarız, Marksizmin beşiğini selamlarız, Şili halkının direnişi için mücadele eden tüm örgüt ve insanları selamlarız!

Bautista Van Schowen ve Alejandro Romero'nun öldürülmelerini önleyin!

Şili'deki tüm siyasal mahkûmlara özgürlük!

İşkenceye son!

Şili halkının goril diktatoryasına karşı mücadelesi başarılacaktır!

MIR Genel Sekreteri
Miguel Enriquez
Ocak 1974

WiLLiAM POMEROY'A CEVAP

Filipin meselelerini öğrenmeye çalışanlar William Pomeroy'a çok şey borçludurlar. Huk hareketinin öndegelen tarihçisi olarak, bizlere, diğer durumlarda karşı-devrimci kuramcıların saklısında kalacak olan bir mücadele hakkında dolaysız bilgiler sağlamıştır. Yazışmalarında da değindiği gibi, Pomeroy faal bir üye olarak yıllarca Huk hareketiyle yakın ilişkiler kurmuştur. Harekette faal olarak yer aldığı dönemde ve daha sonra yazdığı bir çok kitap ve makaleleriyle (1), benim savaştan sonraki Sol sorununa gerçekten temelden eğilmeyen makalemde, hareketle ilgili olarak sadece değinerek geçtiğim görünümler hakkında genişliğine bilgiler vermektedir. Benim değerlendirmem bir zorunluluk olarak şematik ve bir ölçüye kadar izlenimci bir değerlendirmeydi; Pomeroy'un sayısız noktalarda yararlı genişletmeler ve ayrıntılar sağlayan incelemelerinin büyük ölçüde kabul görmesinin nedeni budur. Aynı zamanda Pomeroy Huk hareketi hakkında süregelen birçok tartışma alanlarına da ışık tutmaktadır, incelemeleri bu nedenle yararlıdır ve kabul görmektedir. Huk'un savaştan sonraki strateji ve taktiklerine ilişkin konular tamamen Filipin'li yoldaşların kendileri ve kendi doyumları için cevaplandırmaları gereken

---

(1) Örneğin, bk. **Born of the People** (N. Y. İnternational Publishers.) 1953, Sabık Huk lideri Luis Taruc'un «Otobiyografisi» niteliğinde olmasına rağmen Pomeroy bu kitabın yazarına atıfta bulunmaktadır; bk. **ORMAN**, s. 102; The Forest (N. Y. İnternational Publishers) 1963; **Gerilla ve Kontr-Gerilla Savaşı** 1964; «Filipin'lerdeki Huk hareketi», Eastern World, cilt 19, nu. 9 eylül 1964, s. 9.

sorular olarak dururken, Pomeroy'un gözlemlerinden bazılarına karşılık vermek istiyorum.

Pomeroy'un yönelttiği eleştirilerin özelliğinin beni biraz hayrete düşürdüğünü söyleyerek işe başlamalıyım. Çünkü o birçok önemli hususlarda yalnızca benim olayları yorumlayışıma değil, önceden kendisinin sahip olduğu konumlara da karşı çıkıyor görünmektedir. Sözü edilen durumlardan biri, savaş sırasında Filipinler Komünist Partisi'nin izlediği birleşik cephe politikasının etkinliğiyle ilgili olarak benim yönelttiğim sorulardan kaynaklanan ilk uyuşmazlık alanımızla ilgilidir. Pomeroy, sadece Filipinler Komünist Partisi tarafından Filipinler'de izlenen değil, Asya ve Avrupa'nın diğer yerlerinde Solcu kuvvetler tarafından da izlenen anti-faşist güçbirliği politikasının özünü yanlış anladığımı iddia etmektedir. Fakat konu, izlenen politikanın böyle olup olmadığı değildi, tabii ki bu politika izlenmişti. Benim yönelttiğim soru bu politikanın uygulanmasından Filipinler'deki hareketin **iyi yararlanıp yararlanamadığı** idi. Benim görüşüme göre Huk'ların ABD ile ilgili tutumlarında, savaş sırasında ve savaştan hemen sonra biraz karışıklığa düştüklerini söylemiştim. Bana göre bu birleşik cephe stratejisi ile ilgili sorunlara doğrudan doğruya bağıntılıydı.

Öyleyse Filipinler'deki birleşik cephenin özü neydi? Pomeroy'un o dönemle ilgili ilk değerlendirmelerine göre, öyle görünüyor ki Huk'lar görünürdeki müttefikleri onları silip süpürmek için uğraşıp dururlarken bile anti-faşist güçbirliği politikasını izlemişlerdi. Savaş sırasında Mac Arthur'un ve Amerikan Komutanlığı'nın «...Huk'un büyümesinden ve halkı örgütlendirme tarzımızda açıkça paniğe kapıldıkları (nı), ve şimdi Huk hareketinin genişlemesiyle... Mac Arthur Karargahının

USAFFE'yi (ABD'nin yönettiği gerillalar)... düşmanla değil aksine Hukbalahap ile savaşmak için görevlendirdiği» ni söylemektedir. Pomeroy'a göre savaş sırasındaki gerilla hareketi «Amerikan emperyalistlerine ve feodal toprak ağalarına karşı» bir göz dağı idi... **ve tasfiyesi gerekiyordu.** Direnişimizin başlarında büyük ümitler beslediğimiz Birleşik Japon aleyhtarı mücadele şimdi parçalanıyordu.» (2) (altını ben çizdim, J.F.)

Bütün bunlara rağmen Filipinler Komünist Partisi birleşik cephe stratejisini sürdürdü. «Bu eğilimi (tasfiye edilme) karşılama için... birleşik mücadele çağrılarımızı yoğunlaştırdık...» (3) Pomeroy, Mac Arthur'un düşmanca tutumuna rağmen, «Bütün savaş boyunca Amerikalılara övgüden başka birşeyimiz olmadı, Amerikan yanlısı bir duygu yaratmak için mümkün olan herşeyi yapmıştık... Amerikalılardan *daima müttefiklerimiz* olarak sözetmiş, AMERİKAN ULUSUNUN ROOSVELT'İN ÖNDERLİĞİNDE dünyada yeni bir barış ve demokrasi döneminin açılmasının yardımcı olacağına içtenlikle inanmıştık,» (4) diye gözlemlerini sürdürmektedir.

Pomeroy burada, Filipin halkının yeni işgalciler durumundaki Amerikan Kuvvetlerini kurtarıcılar olarak karşılaması yüzünden, Filipinler Komünist Partisi'nin o şartlar altında halkın o günlerdeki duygularını yansıtmaktan başka yapabileceği birşey kalmadığını ima etmektedir. Fakat bu kısır bir tartışmanın unsurlarını taşımaktadır, çünkü Filipinler Komünist Partisi bu tutumunu sürdürüyor, hatta öyle bir konuyu yaratmak için

---

(2) **Pomeroy, William Ş., Born of the People, s. 155.**
(3) **A.g.e, s. 155.**
(4) **A.g.e, s. 206.**

«mümkün olan herşeyi» yapıyordu. Başka seçenekler yok muydu? Huklar onları temizlemek için yola çıkarılmış yeni işgalci kuvvetlerin niyetini soruşturmaya başlasaydı ne olurdu? Şunları yazdığı zaman Pomeroy'un kendisi de meseleyle yüzyüze gelmişti «... kırlardaki anti - faşist güçbirliğinin özelliği, Amerikan Ordusunu müttefik sayıp saymama konusunda Huk mensupları (masses) arasında bile bir yanılsıma eğilimi yarattı ve geri dönmüş bulunan sömürgeci kuvvetle uğraşılmasında hareketin yeterince hazırlanmasını engelledi.» (5) Bir diğer vesile ile Pomeroy şöyle demektedir: «Iwahig'de... (cezaevi)... Gy. ve ben geçen üç yıldaki çalışmamızı ve hatalarımızı gözden geçirdik. Hatanın birinin üzerinde uygun olarak durulsaydı, halkımızın çok daha geniş kesimlerini harekete geçirebilecek olan yayılma çalışmalarının yeterince önemsenmemesi olduğunu farkettik. Ancak, değerlendirmelerimize göre hataların daha da önemlisi, **halka, emperyalizmin gerçek anlamını açıkça gösterme ve vurgulamadaki başarısızlığımız olmuştu.** Emperyalizmin ister Japon, Amerikan, İngiliz, isterse Alman olsun hep aynı olduğunu belirtmeyi ihmal ettik. Böyle yapmakla İkinci Dünya Savaşının temel meselesini daraltmış ve zayıflatmış olduk...» (6) (altını ben çizdim, J.F.) Bu başarısızlığın bir sonucu 1945'in ilkbahar ve yaz mevsimlerinde Huk'ların kendilerini savunamaz duruma düşmeleri idi. Huklar Amerikan Kuvvetleri tarafından sarıldılar ve süngü tehditi altında silahları alındı. Huk liderleri hapsedildi ve kırlık bölgelerdeki Huk mevzile-

---

(5) Pomeroy, William J. Guerilla and Counter-guerilla Wartare s. 61

(6) Born of the People. s. 206

ri silinip süpürüldü. Hukların tepkileri nasıl oldu? «Savaşın bitmesinin hemen arkasından Hukbalahap dağıldı ve savaşçılar evlerine döndüler.» (7) Şimdi ise Pomeroy Hukların «bir çok yönden el sürülmemiş olarak kaldığını» söylemektedir ve ben bunun böyle olduğunu kabul etsem bile şu sözlerden ne sonuç çıkaracağız «... Barışçı legal mücadelemizin bir parçası olarak gecikmiş ücretlerin ödenmesi için ABD askeri yetkililerinden müracaatta bulunmaya karar verdik... Görev nöbetleri çizelgesindeki Huk isimlerini öyle güvenerek vermekle gerçekte dargörüşlülüğümüzü kesinlikle kanıtlamış olduk. Bu daha sonraları yoldaşlarımıza işkence etmek ve öldürmek için kara liste olarak kullanıldı.» (8) Koşullar nasıldı ki bu politikalara karşı gizli (potential) seçenekler bulunmamıştı? Pomeroy olanaklar hakkında bize bir ip ucu vermektedir. «Savaş bittiğinde... (kompradorlar ve yönetici unsurlar)... zayıflamış ve itibarları sarsılmış durumdaydılar. Japonlara ve işbirlikçilere karşı duygular o denli kabarmıştı ki **emperyalist denetimi bütün gövdesiyle söküp atma konusunda bir gözdağı olmaktaydı.** Militan ve iyi örgütlenmiş Hukbalahap'ın varlığı sayesinde bu gözdağı daha fazla hissediliyordu.» (9)

Bence bunun Filipin Solu için bir kaçırılmış fırsatlar dönemi olduğuna inanmak güçtür, Pomeroy'un konuya sadece Hukların 400.000 kişilik Amerikan ordularına karşı koymaya hazır olup olmadığı açısından değerlendiren görüşünü de paylaşmıyorum. Birleşik cephe konusunda alternatif siyasetlerin tartılışıp tartışılmadığını ve hangi temellere dayanarak reddedildiğini -ve belki Pome-

(7) A.g.e. s. 217
(8) A.g.e., s. 217.
(9) A.g.e., s. 207-208.

roy bunları bize aktarabilirdi- öğrenmek ilginç olurdu.

Pomeroy'un ikinci uyuşmazlık noktası benim, FKP politikasını savaştan sonra silahlı ayaklanmayı içermediği ve Hukların, Filipin Hükümetiyle görüşmeler yaparak tavizler elde edebileceğim umuduyla reformist bir görüş açısı ile çalışmaya hevesli olduğum şeklindeki ifademle ilgilidir. O, bunu «tamamen gerçeklere aykırı» olduğunu, FKP'nin görüşmeleri «yeni-sömürgeci rejimin özelliğini açığa çıkarmak» için sadece bir araç olarak kullandığını ve FKP politikasının «Huk silahlı kuvvetlerinin düzenli yapısından güç alarak görüşmeler yapması», politikası olduğunu söylemektedir. Ancak, Pomeroy'un bundan birkaç yıl önce yazdığı bir makaleden edinilen izlenim pek öyle değil: «Bu dönemde ve sonraki üç buçuk yıl için... (yani 1946'nın ortalarından 1950 Ocağına kadar)... çıkarılan temel program demokratik bir barışı amaçlıyordu. Bu çerçeve içinde kalan talepler, yalnızca Polis Teşkilatının ve sivil muhafızların hücumlarının durdurulması, faşist düşünceli ordu subaylarının Orta Luzon'dan dışarı çıkarılması ve -akrarian- tarımsal reform yasalarının yürürlüğe konulmasıydı. Silahlı Huklar silahlarının hükümet tarafından tescil edilmesini önerdiler. **Halka hükümeti devirmesi için hiçbir çağrı yapılmadı.** Hatta program, köylü örgütlerinin, mevcut hükümetin anayasa ve ülke yasaları çerçevesinde yaşamasına izin verilmesi için bir çağrıdan ibaretti» (10) (altını ben çizdim, J.F.)

Pomeroy bunun ardından benim savaştan hemen sonraki dönemi «koordine edilmemiş savaşlar ve tek tük köylü direnişleriyle geçen yıllar» olarak

---

(10) Pomeroy, William J., «Filipinlerdeki Huk Hareketi», «Eastern World», cilt 19. sayı 9, eylül 1964, s. 10.

nitelendirişime karşı çıkmaktadır. Bunların, «gerçeklerle pek uyuşmadığını», kişisel gözlemlerine dayanarak hareketin sürekli savunmaya çekilen değil, fakat «iyi örgütlenmiş sıkı çalışan, saldırıcı ve giderek insiyatifi ele geçiren gelişmekte olan bir hareket» olduğunu söylemektedir. Fakat bunlarda Pomeroy'un o dönemle ilgili olan daha önceki ifadeleriyle yine çelişmektedir. «... Huk silahlı kuvvetleri merkezin kılavuzluğu olmaksızın kendiliğinden ve doğrulukla yeniden toparlandılar ve savaştılar. Komünist Partisi... bu dönemde dağınık haldeydi. Strateji ve taktikte birlik yoktu ve ileriki dönem için billur bir görüş açısına sahip değildi... Hatta bu durum sürekli ve genişleyen savaşların yer aldığı bir dönem olan 1946 ortalarından 1948 ortalarına kadar hüküm sürdü, ki hareketin lideri kendilerinden beklendiği gibi bu süre boyunca yalnızca demokratik bir barış ve demokratik hakların eski durumuna getirilmesi çağrısında bulundular.» (11) Pomeroy, daha sonra, Filipinler K. Partisinin asla militan köylülüğün «kuyruğuna takılmadığını» söylemektedir, fakat o dönemle ilgili daha önceki değerlendirmelerinde şu ifade yer almaktadır: «Halkın sadece kahramanlığı ve savaşma gücü, büyük ölçüde kendi inisiyatifleriyle savaşan liderlerle beraber emperyalist - buyruklu bu baskı evresini göğüsleyerek başarısızlığa uğrattı.» (12)

Hareket benim ileri sürdüğüm gibi 1940'ların sonları boyunca devamlı olarak savunmaya mı çekilmişti? 1946 dönemi üzerine yazarken Pomeroy, «temel amaçlarımız çatışmalardan kaçınmak, güçlülüğümüzü korumak ve işlerimizi katıksız savunmacı bir yoldan yürütmek olmasına rağmen

---

(11) Guerilla and Counter-guerilla Warfare, s. 62-3.
(12) A.g.e, s. 62-3.

düşmanla çarpışmadan tümüyle korumak olanaksızdı,» (13) demektedir. Şimdi ise Pomeroy bu savunmacı taktikler döneminin «nispeten kısa süreli» olduğu iddiasında bulunmakta, ancak burada da daha önceki tanıklığıyla çelişiyor görünmektedir: «Üç buçuk yıllık baskı ve direnişten sonra, 1950 ocağında Huk hareketi... savunmacı ve barış yapmaya yönelik taktiklerden saldırıcı taktiklere yöneldi.» (14).

Üçüncü bir uyuşmazlık noktası Hukları Quirino Hükümetiyle af görüşmelerine girmeye iten nedenlerle ilgilidir. Pomeroy, benim o dönemi nitelendiriş tarzımın, FKP liderlerini «kavgayı bırakmaya istekli olan aldatılmış kimseler olarak görünmelerine» yol açtığını söylemektedir. Sözü edilen görüşmelerin, «Quirino'nun içtenliğine hiçbir şekilde inanmaksızın, yeni bir başkanı teşhir etmek ve güvenini sarsmak amacıyla» yürütüldüğünü söyleyerek iddiasını sürdürmektedir. Eğer bu doğruysa, Pomeroy'un görüşmeyle ilgili daha önceki gözlemlerini nasıl değerlendireceğiz? «Quirino ile görüşmelerimizde iki ciddi hata yaptık. Onun af ilanını, bizim suçlu taraf olduğumuzu içermesine hiç itiraz etmeden kabullenme durumuna konulmamıza razı olduk. İkinci olarak, Amerikan emperyalizmine karşı mücadele ile ilgili temel düşünceyi çok fazla arka plana ittik.» (15).

Gerçekte kim teşhir ediliyordu? Ateşkes sırasında PC'ler (polis) ve sivil muhafızlar askerlerimize hücum etmeyi, yıldırmayı, ve onları pusuya düşürmeyi birçok defalar sürdürdüler. Sivil muhafızlar ve PC'ler, af ilanından sonra tescilini yaptırmaya kalkışan... Huklara ve PKM'lere (Köylü

---

(13) **Born of the People, s. 247.**
(14) **Guerilla and Counter-guerilla Warfare, s. 65.**
(15) **Born of the People, s. 260.**

konfederasyonu)... doğrudan doğruya şunları söyledi: «Şimdi sizin kimler olduğunuzu öğrendik. İcabınıza sonra bakacağız.» (16).

Pomeroy'un yazışmaları aynı zamanda 1948 mayısında FKP liderliğinde ortaya çıkan değişmelere de değinmekte, taarruzcu bir silahlı yayılma politikası üzerinde o zamanlar görüş birliğine varıldığını öne sürmektedir. Ancak burada onun yine çelişkili bir çözümlemesi ile karşı karşıyayız. «Bu noktada bile... (mayıs 1948)... Hiçbir silahlı ayaklanma tasarısı yoktu ve Hukların büyüyen gücünün **demokratik bir barışa ulaşmak, parlamenter mücadeleyi başlatmak için bir kaldıraç** olarak kullanılması uğruna çaba sarfedildi. Bu ana kadar Amerikan emperyalistleri ve onların Filipinler'deki toprak ağası - komprador müttefikleri hiçbir dönemde, toplumsal sistemde kökten değişiklikler olmadan... sadece baskı politikalarını kaldırarak... Filipinlere barış getirememişlerdi.» (17).

Huklar reformist miydi? Seçim politikalarını mı yeğlemişlerdi? Pomeroy bunu «silahlı mücadeleye doğru emrindeki bütün araçlarla ilerleyen bir liderlik hakkında tamamen yanlış bir anlatım» olduğunu söyleyerek suçlamada bulunmaktadır. Fakat aynı paragrafta, 1949 başkanlık seçimlerinde, burjuva politikacısı Jose Laurel'e (savaş sırasında Japonların yönetimindeki sabık kukla başkan) Huk'un «eleştirici destek» sağladığını inkâr etmemektedir. Seçim sırasında Laurel, «barışçı ve ulusculuktan kaynaklanan bir anlaşma sağlanması umuduyla», Pomeroy'a gelen «şiddetle tasnif görmüş ve desteklenmişti.» (18).

---

(16) A.g.e., s. 260.
(17) **Guerilla and Counter-guerilla Warfare,** sayfalar 63-4.
(18) A.g.e., s. 65.

Pomeroy'un kendi değerlendirmesine bakılırsa 1948 den sonra FKP hala devrimci taleplerden kaçınma hazırlıkları içindedir.» 1948 ve 1949 boyunca Huk liderlerinin silahlı mücadele ve yayılma politikaları izlemesine rağmen demokratik bir çözüm bulma olasılığından yine de vazgeçilmemişti.» (19) Hatta 1948 gerilla yayılma programı, herhangi bir devrimci amaç gözetilerek değil, fakat sadece «pazarlığa oturma gücü oluşturmak için» kabul edilmişti. (20). Pomeroy, FKP'nin devrimci amaçlarına kanıt olarak, «sloganların zamanı dikkatlice ayarlanarak adım adım gelişmesi» diye nitelendirdiği «demokratik barış» tan «emperyalistlerin kukla rejiminin silahla devrilmesi»ne geçişe değinmektedir. Fakat bunların tümden varacağı sonuç neydi? Ocak 1950 de (Laure'nin kasım 1949 seçimlerinde yenilmesinden sonra) «devrimci bir durum»un var olduğu ilan edildikten sonra bile FKP nin politikası ne olmuştu? Pomeroy'un 1964 deki değerlendirmesine göre, «bu dönemde... (yani ocak 1950 de)... Huklar tarafından öne sürülen programdaki talepleri yürürlüğe koyacak yeni bir hükümetin iş başına getirilmesi dışında, başından beri savunulan taleplerin aynısını içermekteydi... Özel girişim hakları da dahil olmak üzere demokratik haklar tam olarak güvenceye bağlanacaktı. Yabancı yatırımlara, Amerikan yatırımları da dahil olmak üzere, gerçek ulusal kalkınmaya katkıda bulunmaları koşuluyla izin verilecekti... Huk programında sosyalizme yaklaşan herhangi birşeyi oluşturmaktan söz edilmedi.» (21).

Pomeroy'un 1950 Ekiminde FKP nin Manila politbürosuna yapılan baskınlarla ilgili çözümle-

---

(19) A.g.e., s. 65.
(20) **Eastern World, op cilt., s. 10.**
(21) A.g.e, s. 10.

mesini, tutuklananlar ve onların Partideki rolleri hakkında getirdiği bu işe yarar ayrıntılı çözülüş öyküsünü ilginç buldum. Ancak Pomeroy, benim bu baskınları değerlendiriş tarzımın zorunlu olarak Parti liderlerinin «silahlı mücadeleden sakınmak ve reform siyaseti izlemek» için Manila'da kaldıkları anlamına geldiğini söylemektedir. Benim olaya değinen bir cümlemden bu çıkarsamaları nasıl yaptığını bilemiyeceğim; tabii ki onun, hareketin haberlerinin merkezi olması ve askere yazma işleri açısından önem taşıması nedeni ile POLİTBÜRO ÜYELERİNİN Manila'da kaldıkları şeklindeki açıklamasını tamamen akla yakın ve doğru saymaya hazırım. Fakat bunların riskleri çok büyüktü ve Huklar bu risklere katılmanın bedelini ağır olarak ödediler.

Halbuki temel husus, gerçekte ekim baskınları sırasında kaç kişinin yakalandığını değil, fakat bunların niçin yakalandığı ve yakalanmalarının, sonunda ayaklarını yerden kesmiş olan bir mücadelenin kazandığı hızı nasıl etkilediğidir. Pomeroy' un bununla ilgili daha önceki değerlendirmeleri yinelemeye değer; «Ekim 1950'de, tüm üst liderler komitesinin Manila şehrinde tutuklanmasıyla, ve bunun peşinden, **baskıcı güçlere Huk taktik planlarını, yargılarını, kuvvetlerin düzenlenişini, kadro listelerini ve onların atamalarını, levazım kaynaklarını, temasları ve ilgili diğer bilgileri ortaya seren harekete ait dosyaların gaspedilmesiyle** Huk hareketi en büyük darbesini yemiş oldu. Bunun etkisi, taaruzun geliştiği bir sırada Hukların insiyatifi elden kaçırması ve Marx'ın «savunma her silahlı ayaklanışın sonudur» özdeyişinin kanıtlaması oldu. Bu gerileyiş, emperyalist kuvvetlerin ustalığına ya da güçlülüğüne değil, **fakat öncü komitesini onu en az koruyabileceği bir yerde tutmaya çalışan bir ulusal kurtuluş hareketinin kendine**

olan aşırı güvenine, dikkatsizliğine ve kusurlu güvenlik tedbirlerine bağlanabilirdi... Bu tip kayıplar bir çok ulusal kurtuluş mücadelelerinin bir özelliği olsa da... hiç bir durumda bunların önüne pek kolay geçilememiş ya da Filipinler'de olduğu gibi bu denli yıkıcı etkileri olmamıştı.» (22) (altını ben çizdim, J. F.)

Kişi askere yazma işlerinin gereği ve haberleşme faaliyetlerinin Manila'da yer almasını anlıyabiliyorken, harekete ait dosyaların ve belgelerin neden saldırıya o denli açık bir yerde tutulduğunu anlamak güçtür.

Pomeroy, bize şimdi verdiği bilgilerle, baskınlarda dokuz politbüro üyesinden yalnızca üçünün tutuklandığını ve mahkemeye çıkarılanlardan diğerlerinin çoğunu «oldukça genç haberciler» olduğunu söylemektedir. Bununla kasdettiği, anladığım kadarıyla, onun artık ekim baskınlarını bir zamanlar tanımladığı gibi mahva yol açan bir gerileyiş saymadığı tutuklananların yalnızca birkaç önemli kişi olduğudur. Eğer bu gerçekten onun şimdi aldığı konum ise, bu onun «... mücadelenin bütün yönetimi tutuklananların elindeydi» (23) dediği zamanki daha önceki değerlendirmesiyle çatışmaktadır.

Bu dönemde Manila'nın durumu neydi? «Hareketin dosyaları, taktik planları, kuvvetlerinin düzenlenişi ve kadro listeleri» bir yana, hareketin kişilerini orada tutmakla hangi risklere giriliyordu? Görüldüğü gibi Pomeroy hâlâ bu konuda biraz çelişik durumdadır. Yalnızca bize üç cümle ile «Manila'nın her şeye rağmen güvenilir bir yer olmadığını; şehrin kendisinin askeri bir cephe özelliği taşıdığını» ve FKP üyelerinin «her gece bir ev

---

(22) **Guerilla and Counter-guerilla Warfare,** s. 68-9.
(23) **The Forest,** s. 88.

değiştirdiklerini,» «hiç birinin Manila'da kendini emniyette hissetmediğini», gene de, şehrin belli bölgelerinin «hükümet görevlilerinin fiilen kapalı» olduğunu söylemektedir.

Kilit adamlarını Manila'da tutmak bir yanılgı mıydı? tutuklamalara bir subayın ihanetinin yol açmasının sadece şanssızlık olduğu iddia edilse bile, kanımızca Pomeroy bunun ağır bir yanılgı olduğunun olay sırasında kanıtlanmış olmasına itiraz etmeyecektir.

Korkarım Pomeroy bizleri, 1950 ocağından sonra zaferin bir an evvel kazanılması konusundaki Huk beklentileri sorununda biraz kılı-kırk-yarma ile karşı karşıya bırakmaktadır. Mücadeleyi geliştirmek amacıyla yapılan hızlı girişimin Hukların işlediği en ciddi hata olmadığını ve ivedi bir zafer için her hangi bir çizelgenin gerçekte yer almadığını söylemektedir. Fakat tabii ki mesele, uzatılmış savaş stratejisinin bir kere reddedilmiş olması, nispeten ivedi bir zafer kazanma ümidinin bırakılmamış olması ve bu kararın, beklentilerin aşırı iyimser olduğu ortaya çıkınca bir çok sorunlara yol açmasıdır. «Mao Tse Tung'un uzatılmış savaş teorileri» Pomeroy'a göre, «strateji ve taktikler konusundaki Huk tasarımlarında hiç bir rol oynamamıştı.» (24) Huklar bu karara varmayı ağır bir bedelle ödediler, Pomeroy pekala bunun farkındadır: «onlar... (Huk gerillaları) ... niye teslim oluyorlar? Çünkü bir çokları ivedi zafer ümidine bel bağlamışlardı ve şimdi mücadelenin uzaması yüzünden mücadeleden duydukları hazzı yitirmişlerdi. Liderlerin yüksek bir tempo başlatmasıyla devrime yüksek bir tempo verilebileceğini zannediyorduk. Uzun sürmeyeceği açık olan düşüncesiz bir mut-

---

(24) Guerilla and Counter-guerilla Warfare, s. 69.

luluğa kapılmıştık.» (25).

Pomeroy'un ileri sürdüğü sonuncu husus, Filipinler'in mevcut durumu ve benim Marcos diktatörlüğüne karşı silahlı mücadele ile karşılık verilmesi «sonucuna sıçradığım» şeklindeki iddiasıyla ilgilidir. Pomeroy tanımlama ile tarafgirliği kanımca yine birbirine karıştırmaktadır. Filipinler'deki şimdiki durum üzerine yorum yapmak **zorunlu olarak** sürüp giden silahlı mücadelenin tanımlanmasını da içerir. Açık olarak, silahlı mücadelenin bugün Filipinler'de izlenecek doğru politika olup olmadığına karar verecek olan ben değilim, bunu yapmak bana düşmez. Bu, Filipinli yoldaşların kendi gerçek durumlarına ilişkin kendi anlayışları üzerine temellendirerek, sırf kendileri için karar vermeleri gereken bir sorundur. Bu demek değildir ki benim konuyla ilgili düşüncelerim yoktur, bir tahminle «barışçı çözümler»in 1940'ların sonunda olduğu kadar bugün de elden kaçmış olduğuna dair kuşkularımı belirtebilirim. Filipinler'de çizgiler yeniden tesbit ediliyor ve Pomeroy'un eski Huk yoldaşlarından birçoğu, görünürde hiçbir salıverilme ümidi olmaksızın kendilerini yeniden cezaevlerinde gevşemiş halde buluyorlar. Pomeroy, FKP'nin 1940'larda işlediği hataların aynısına düşme eğiliminde olmadığını iddia etmektedir, fakat onun «silahlı mücadeleyi de içeren geniş ve esnek bir bakış açısı» şeklindeki tanımlaması, bir bakıma, 1940'ların sonunda FKP liderliğini tedirgin eden aynı kararsızlığı teşhis ediyor görünmektedir.

FKP'nin Marcos rejiminin silahla devrilmesi için çağrı yaptığı yolundaki ifadem, sıkıyönetimin ilk haftalarında parti organı **People's Tribune'da**

---

(25) **The Forest, sayfalar, 156-7.**

yayınlanan bir bildiriye dayanıyordu. (26) Görüyorum ki bu durum * FKP içersinde tartışmalara neden olmuş ve FKP'nin Marcos rejimine karşı tutumuyla ilgili olarak sonradan kabul edilen çizgi değişikliğe uğratılmıştır. Bizi bu konuda zamanımıza kadar ulaştıran Pomeroy'a teşekkür borçluyum.

Sonuç olarak, savaş sonrası Huk mücadelesinin dengeli bir portresini sunmak için, Huk'ların düştüğü yanlış ve yanılgılara rağmen onların amaca hemen hemen ulaştıklarını belirtmek kanımca önemlidir. Verilen kurbanlar çok büyüktü -Pomeroy'un o dönemle ilgili sürükleyici kişisel incelemesi olan **The Forest'in (Orman)** okunması bu gerçeğe akıcı bir tanıklık sağlıyor. Yine kanımca Huk hareketinin dürüst bir eleştirisi, Huk *yenilgisinin temel nedeni'nin* Huk kusurlarından çok aynı zamanda 1950'den sonra ABD danışmanlarının ve unsurlarının (materiel) geniş çaptaki müdahalesinden de ileri geldiğini tanımak zorundadır. 1950'lerin başlarında Filipinler, daha sonraları Vietnam'a yapılan Amerikan müdahalesi için tam anlamıyla bir talim yeri olarak kullanıldı.

Bu gerçek yine de dönemle ilgili çalışmaların sürdürülmesi ve geçmiş hatalardan ders çıkarılması gereğini yadsımaz. Gerçekten son zamanlarda Filipinler'de savaş sonrası mücadelenin eleştirel çözümlemesi başlamıştır. Görüşlerindeki gözle görülür tutarsızlıkları açıklığa kavuşturarak William Pomeroy bu çözümlemeye önemli bir hizmette bulunabilir.

Jonathan Fast
New Left Rewiev

---

(26) Metnin tamamı için bk. **Journal of contemporary Asia,** cilt 2, sayı, 4, 1972, s. 454.
(*) Marcos rejiminin silahla devrilmesi durumu (Çev.).